

LETO XV.

Številka 7

Jesenice, 16. februarja 1973

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železara«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Naše elektrode v zamenjavo za staro železo

Nabavna služba naše železarne, je skupaj z odsekom za izvoz na prodajnem sektorju, v prizadevanjih za kar najbolj racionalno in smotno poslovanje, sklenila zelo ugodno kupčijo. V SSSR so prodali 3000 ton naših elektrod za enakovreden uvoz kvalitetnega starega železa. Taka zamenjava je v času, ko se vodstvo podjetja in vse službe skrajno trudijo, da zadržimo likvidnost oz. plačilno sposobnost, še kako pomembna.

Strokovnjak v samoupravnih družbenih odnosih

Strokovno in družbeno delo nedeljiva celota

V nadaljnjem razvoju samoupravnih odnosov v črni metalurgiji in izven nje, se zapajajo nekateri pojavi, ki diferencirajo strokovno delo od dela na razvijanju družbenih odnosov. Ti pojavi so prisotni povsod v družbi, toda nam, ki delamo v gospodarskih delovnih organizacijah, pomenijo del vsakodnevne napora v razvoju samoupravnih odnosov in osvajanju tehnološkega napredka.

V bistvu gre pri tem za pojmovanje, da je strokovno delo eno in da so družbeni odnosi nekaj drugega, kar pa je v popolnem nasprotju z marksističnim pojmovanjem in gledanjem na razvoj družbe. Posledica takega razumevanja in obnašanja enega dela strokovnjakov se manifestira v njihovi družbeni neangažiranosti in ustvarjanju kulta strokovnosti ob istočasni nezainteresiranosti za razvoj družbenih odnosov, kar vsekakor predstavlja

skrajnost. Nasprotno temu pojavi stoji drugi, ki se odraža v pretiranim formiranju družbenopolitične angažiranosti.

Jasno je, da je najboljšje ponašanje in kadrovska politika v zvezi s tem med obojema skrajnostima. To najboljše smer bi lahko pogojno imenovali »popoln delavec« v socialističnih samoupravnih odnosih. To pomeni maksimalno integracijo strokovnosti in politične angažiranosti (Nadaljevanje na 2. strani)

9. seja konference ZKS Železarne

Povezovanje s kovinsko predelovalno industrijo je imperativ nadaljnjega razvoja železarjev

Deveto sejo konference ZKS Železarne po vprašanju integracijskih procesov in prilagoditve organiziranosti ZKS v železarni ustanovljenim temeljnimi organizacijam združenega dela, je sekretar Ludvik Kežar sklical v sredo 14. februarja. Uvodne misli k predloženemu predlogu sklepov po prvem vprašanju je podal vodja skupine za razvojno politiko tovarne in ZPSŠ pri tovarniškem komiteju ZKS dipl. inž. Jakob Medja.

Inž. Medja je dejal, da je že na sedmi seji konference ZKS Železarne junija lani tekla beseda o nadaljnjem razvoju podjetja v okviru gospodarskega razvoja občine in združenega podjetja Slovenske železarne in v zvezi s tem, o različnih integracijskih procesih. Po tem obdobju, je nadaljeval, smo pričela zelo razgibani politični aktivnosti, katere višek je ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela, kar je časovno nekoliko odmaknilo to vprašanje, ki pa je danes postalo le bolj zrelo za obravnavo. To sta potrdila tudi uspešna aktivna komunistov v Železarni, na katerih sta uvodno razlago o sedanjih prizadevanjih in možnosti podjetja za različna integracijska povezovanja v okviru nadaljnjega razvoja podjetja, imela glavni direktor Železarne mag. dipl. inž. Peter Kunc in njegov pomočnik dipl. inž. Ivo Arzenšek. Na osnovi iznešenih konceptov in razprav je tovarniški komite na skup-

ni seji s komisijo za gospodarstvo izoblikoval predlog sklepov, ki jih predlagajo konferenci v razpravo in potrditev. Ob tem ko je referent govoril o nekaterih konkretnih prizadevanjih za povezovanje železarstva s kovinsko predelovalno industrijo in trgovino, je dejal, da moramo integracijska gibanja deliti oziroma obravnavati na treh nivojih:

— integracije na nivoju železarne Jesenice,

— integracije na nivoju združenega podjetja Slovenske železarne in

— integracije ZPSŠ s kovinsko predelovalno industrijo na širšem slovenskem območju.

Ko je inž. Medja govoril o nadaljnji integraciji znotraj ZPSŠ, je dejal, da je obstoj ZPSŠ doslej povsem upravičil svoj obstoj. Njegova prisotnost je bila predvsem pomembna pri deblokadi našega žiro računa, skupni nabavi nekaterih surovin, skupnem delu strokovnih timov, na področju usklajevanja razširjene reprodukcije oziroma investicij, kreditov itd. Seveda pa bo potrebno doseženo stopnjo integracije na nivoju ZPSŠ še nadalje preizkusiti, kakovostno izpopolnjevati in razširjati.

Vse dosedanje razprave o tem vprašanju, je zaključil inž. Medja, so odločno poudarile zahtevo po dosledni (Nadalj. na 5. str.)

Številni predlogi na seji v valjarni Javornik

Predsednik komisije za racionalizacijo in novatorstvo Branko Resman, je v sporazumu s šefom DE valjarn Javornik in obratovodstvi, proizvodnimi in vzdrževalnimi asistenti ter poročevalci sklical peto sejo komisije v ponedeljek dne 12. februarja. Na seji so člani komisije obravnavali devet v oceno predloženih izboljševalnih predlogov od avtorjev: dipl. inž. Emila Ažmana, Cirila Burgerja, tehnika PMA iz oddelka RTA Mirota Ipavca, dninskega tehnika VMR dipl. inž. Feliksa Beštra, obratovodja RTA, Francija Zupančiča, vodjo oddelka KER RTA kovačev Velkovskega in Burnika ter Jožeta Zidarja, Ludvika Čarnija, Venčeslava Lapajne, ki so se lotili rešitve nalog in problemov, ki so bili objavljeni kot razpisi v Železaru.

Tehnično izboljšavo štev. 1925 R je že leta 1970 predložil v oceno in izvedbo dipl. inž. Emil Ažman, avtorju je uspelo urediti avtomatski pomik dna v normalizirni Cústodis peči v valjarni debele pločevine. Ker je nov avtomatski pomik dna šele v po-

skusnem obratovanju, so se člani komisije odločili, da bodo predlog ocenili in nagradili po preteku enega leta uspešnega poskusnega obratovanja.

Tehnično izboljšavo št. 2059 od Cirila Burgerja, obratnega tehnika PMA, člani komisije niso mogli pozitivno oceniti (Nadalj. na 5. str.)

Butan spet doteka

Na pristojni službi smo zvedeli, da od petka, 9. februarja, od 14. ure dalje proizvodni agregati, ki zaradi pomanjkanja butana občasno niso obratovali, ponovno redno obratujejo. Dotok butana je sedaj tolikšen, čeprav še ne normalen, ker so rezervoarji še vedno prazni, da zagotavljajo normalno obratovanje vseh agregatov, ki uporabljajo kot gorivo butan.

Gojenci vojaške akademije iz Beograda na obisku v naši železarni

Po prvih ocenah dovolj uspešen zaključek poslovanja v Železarni v letu 1972 in pet minut pred polnočjo deblokiran žiro račun podjetja, nam v upravičeno zadovoljstvo in v zahvalo vsem, ki so s svojim vestnim in vztrajnim delom doprinesli svoj delež k temu uspehu, vnaša tudi že dovolj resne in zaskrbljujoče probleme. Probleme s katerimi se vodstvene strukture in strokovne službe vsakodnevno organizirano in intenzivno ukvarjajo, ki pa jih bo mogoče uspešno in trajno odstraniti samo z mobilizacijo vsega delovnega kolektiva in slehernega posameznika. Pred nami sta dve dominantni nalogi, ki morata prodreti v sleherno poro našega železarskega utripa in posameznega železarja in sicer:

— kako zavreti in zmanjšati zaskrbljujoče naraščanje proizvodnih stroškov in

— boj, da se zadrži likvidnost oziroma plačilna sposobnost Železarne.

V zadnjem četrtletju lanskega leta so se proizvodni stroški v primerjavi s prejšnjim obdobjem, dvignili za okrog 15 %. Tudi v prvem mesecu letošnjega leta je prisotno naraščanje proizvodnih stroškov. Najbrž ta zaskrbljujoč položaj lahko dovolj pove — večji proizvodni stroški, manjši dohodek in manjši osebni dohodki. Če pa k temu dodamo še nekatere podražitve, ki so že sprejete ali s katerimi lahko računamo (železnica, električna energija, staro železo in drugo), potem je kakršenkoli komentar odveč, razen zavestno spoznanje, da se bomo morali s tem problemom v kolektivu do zadnjega člana vsi spoprijeti. Najbrž tudi mi potrebujemo posebej poudarjati, da gre pri spopadu s tem problemom za večji fizični napor kolektiva ali posameznika. Gre izključno za temeljno delovno in tehnološko disciplino, za povečanje čistega obratovalnega časa, za večjo osebno prizadevnost in delovno kul-

Inflacija stroškov v Železarni ogroža priborjen položaj železarjev

turo posameznika. To pa ni nič novega, kajti vse to je v kolektivu prisotno že več let, le da smo te stvari ponavadi jemali preveč deklarativno in da v prizadevanje za doslednejšo delovno in tehnološko disciplino, nismo uspeli vključiti vsega delovnega kolektiva. Vse to pa se danes, ob delavskih ustavnih dopolnilih opiramo ob ustanovljenih temeljnih organizacijah združenega dela, pred nas postavlja v novi razsežnosti. Kajti neposredna udeležba delavcev v samoupravnem odločanju v delitvi dohodka oziroma razširjeni reprodukciji, organsko vnaša tudi zavestno skrb slehernega delavca za boljšo organizacijo dela in boljše gospodarjenje. Samo od rezultatov teh prizadevanj je namreč odvisen tak ali drugačen dohodek temeljne organizacije združenega dela in osebni dohodek posameznika. Doseči to pa pomeni dvigati zavest vsakega posameznika, da bo spoznal svojo neposredno vlogo in naloge v boju za znižanje proizvodnih stroškov in doseganju boljših poslovnih rezultatov. Kakršna koli prisila bi morda dala neke določene, vendar pa ne trajne rezultate. To bo mogoče doseči le v boju za dviganje delavske, samoupravljalске zavesti slehernega člana kolektiva.

Tudi druga naloga: boj, da se obdrži težko priborjena likvidnost podjetja je tesno vezana s prvo, ki pomeni vestno in dobro delo vsakega posameznika ob največji skrbi za kvaliteto, sprejete planske obveznosti in ob trajno prisotni skrbi za varnost dela. V boju, da zadržimo likvidnost, je na eni strani potrebna selekcija kupcev, ki so resnično plačilno sposobni, kar pa pomeni tudi večkratno menjanje proizvodnega programa, dosledno uresničevanje kvalitetnega asortimenta in časovnih obveznosti, na drugi strani pa tudi kar najbolj racionalno poslovanje znotraj podjetja v pogledu nabav, rezerv, proizvodnih in sploh poslovnih stroškov ter podobno. Ob tem pa nam mora biti povsem jasno, da ob še tako dosledni poslovni politiki vodstva Železarne in prizadevanjih strokovnih služb in posameznikov, ne bomo v celoti uspeli, če ne bo v ta boj vključen sleherni železar in sleherni posameznik, član našega delovnega kolektiva. In končno je od uspešnosti uresničevanja obeh teh nalog odvisen tudi boljši ali slabši start v življenje temeljnih organizacij združenega dela, ki ravno v ekonomskem pomenu morajo prinesiti zavestno preobrazbo naše miselnosti in obnašanja.

O vseh teh vprašanjih bo potrebno zelo konkretno spregovoriti tako v osnovnih celicah našega samoupravnega mehanizma — delovnih skupinah, kakor tudi v vseh ostalih samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah. Ne deklarativno, temveč s konkretnim ugotavljanjem vzrokov, odstopanj in podobno ter s konkretnim in zavestnim odpravljanjem ugotovljenih vzrokov in odstopanj, bomo težko priborjen položaj železarja zadržali in v tem težkem stabilizacijskem letu postali še bolj čvrsti in ugledni v slovenskem gospodarstvu.

Strokovnjak v samoupravnih družbenih odnosih

(Nadaljevanje s 1. strani).

vsakega delavca, še posebno tistih, ki morajo dati največji prispevek k razvoju proizvodnje in družbenih odnosov v njej. Zaradi omenjene neuteemeljene delitve in nepovezovanja družbenih odnosov ter nerazumevanja dela kot polne integralne celote, del strokovnih ljudi zavestno ali nezavestno nasprotuje samoupravnim družbeno-ekonomskim odnosom. Taki pojavi so v veliki meri posledica prejšnjih etatičnih odnosov v proizvodnji in družbi.

Premagovanje teh stališč pomeni vzporedno delo vsakega delavca na družbeno-samoupravnem in strokovnem področju ob praktičnem upoštevanju že znane nujnosti, da tempo razvoja družbe odreja stopnja koristenja najsodobnejše tehnologije, za katero družbeni odnos ne smejo predstavljati oviro. Dolžnost strokovnjakov je, po tem, da najdejo in predlagajo najsodobnejše organizacijske in tehnološke rešitve ter pri tem koristijo znanstvene dosežke in skupno bogastvo človeštva. Take rešitve morajo biti izven vsakega političnega vpliva. Medtem pa, da bi strokovnjaki kot del kolektiva realizirali svoja strokovna spoznanja, jih morajo uskladiti z našimi samoupravnimi odnosi in jih narediti za kar najbolj pristopne in sprejemljive sredini, v kateri delajo. Samo na tak način lahko pričakujemo, da bo postavljena zamisel našla polno podporo izvršilcev.

To pomeni, da strokovnjak pridobljena znanja uresničuje s pomočjo in sodelovanjem vseh delavcev. Če pa jih delavci ne razumejo in ne sprejemajo, potem postaja delo strokovnjakov neučinkovito. Potemtakem zahteva delo strokovnjakov popolno družbenopolitično angažiranost v naši družbi, ki pa se ne sme ustvarjati z delitvijo na tiste, ki »strokovno« delajo in na tiste, ki v njihovem imenu agitirajo. To ustvarja posledice, ki se ne razlikujejo od tehnomenažerstva, s tem pa se povzdigne prav formalna strokovnost nad družbenimi odnosi. Pri tem ne smemo pozabljati na pomembno vlogo vseh sredstev informiranja v podjetjih, ki pravilno politično orientirana, lahko odstranjujejo mnoga nesoglasja in zmote ter dajejo okvir za zdravo izmenjavo mnenj.

Če strokovnjak s svojim skupnim delom uspe narediti organizacijo in tehnologijo lastnino vseh delavcev, potem bodo tudi delavci motivirani, da se skupaj borijo za sodobno organizacijo in tehnologijo. To pa pomeni združevanje strokovnosti in družbenopolitične samoupravne angažiranosti v boju za optimalno tehnologijo, visoko produktivnost dela in življenjski standard. Tako se

resnično združuje strokovno in družbeno delo v nedeljivo celoto. Jasno je, da se strokovnjaki sami ali ostali delavci brez njih, ločeni eden od drugega, ne morejo izbojevati uporabe najboljše organizacije in tehnologije, kar velja tudi za proces izgradnje samoupravne družbe.

Taka enotnost strokovnosti in družbenopolitične angažiranosti ne pomeni rušenje osnovnih načel znanstvene organizacije dela, to je neupoštevanje tehnološke discipline v najširšem smislu njenega pomena. Nasprotno, to zahteva natančno doslednost in odgovornost pri njihovem uresničevanju. Uresničevanje teh pogojev ne sme biti zasnovano na »komandiranju«. Taki odnosi tudi v kapitalizmu vedno bolj odstopajo mesto sodeluži delavcev pri sprejemanju odločitev. V naši samoupravni družbi mora biti strokovnjak tembolj oblikovalec in uresničevalec proizvodnih interesov neposrednih proizvajalcev, toda tudi kvalificirani samoupravljaec, da svoje ideje tudi realizira na primeren način v okviru obstoječih odnosov. Z drugimi besedami, družbena angažiranost je bistvena sestavina strokovnosti.

Z vzpostavljanjem takih razmerij se presegajo pojavi stvarnega in možnostnega so- očenja strokovnjakov in vodi-

teljev na eni strani in ostalih z druge strani. Velika večina delavcev, ki sprejemajo delo kot temeljni kriterij vrednotenja, bo sama opozorila na napake ostale delavce, ki se ne vključujejo v sodobno organizacijo, tehnologijo in družbene odnose.

Motivacija za tako obnašanje vseh delavcev je prvenstveno v sprejemanju samoupravnih odločitev ob najširši udeležbi neposrednih proizvajalcev; v sistemu delitve dohodka, zasnovanega na stimulativnem nagrajevanju po rezultatih dela; podružbljenju kadrovske politike v delovnih kolektivih in taki vlogi Zveze komunistov in ostalih družbenopolitičnih organizacij, ki zagotavljajo popolno afirmacijo delavskega razreda kot objektivno najbolj naprednega dela družbe.

Izgrajevanje takih odnosov v delovnih kolektivih je objektivna nujnost, ki jo zahteva naša družbeno-ekonomska resničnost, še predvsem pa uresničevanje ustavnih dopolnil, ki nadaljujejo revolucionarni razvoj samoupravljanja.

(Norbert VEBER, generalni direktor metalurškega kombinata Železarne Sisak, objavljeno v glasilu Združenja jugoslovanskih železarn CELIK štev. 40 december — prevod.)

Razpis

Odbor za izume in racionalizacije pri DS železarne Jesenice razpisuje sporazumno z vodstvom DE talilnic in obratovodstvom martinarne v okviru novatorske in racionalizatorske dejavnosti v obdelavo in izvedbo spodaj navedeni tehnični problem:

ODTEKANJE ŽLINDRE IZ SM PEČI MED PROCESOM IZDELAVE JEKLA

Za SM-proces je zelo ugodno, če med fazo zažlindranja in rafinacije, žlindra iz peči odteka. S tem se poboljša odstranjevanje fosforja in žvepla, prevod toplote na kovinsko kopel pa se zaradi manjše količine žlindre izboljša. Odtekanje žlindre iz S mpeči med samim procesom izdelave jekla pa je posebno važno, kadar je v vložku večja količina surovega železa. V tem primeru se žlindra močno peni in dvigne nad nivo nasipov in jaskov gorilcev. Žlindra teče skozi jasko gorilcev v žlindrniki pod peč zaradi česa se peč zamaši in ne deluje več. Po drugi strani pa žlindra teče pred peč, kar onemogoča forsirano delo, ker morajo delavci odstranjevati žlindro, podest pred pečjo pa se zaradi vročine pokvari. Ovre za ureditev odtokov žlindre iz SM peči so: vlagalni tir pred pečmi, utesnjen prostor in neprehodnost pred pečmi ter končno nadaljnji transport žlindre iz prostora pod pečmi.

Avtorji, ki bodo reševali ta problem, dobijo vsa potrebna pojasnila pri obratovodju martinarne dipl. inž. Alojzu Kalanu.

Za najboljše idejne rešitve te naloge, je odbor razpisal tri nagrade:

1. v višini	1.000,00 din
2. v višini	800,00 din
3. v višini	600,00 din

Ta razpis velja pol leta po objavi. Vse ideje, teoretične rešitve morajo avtorji prijaviti na referat za izume in racionalizacije v treh izvodih na predpisanem obrazcu.

Najboljša rešitev bo po izvedbi še enkrat ocenjena in nagrajena po pravilniku o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih.

Odbor za izume in racionalizacije pri DS Železarne

Novo skladišče elektrod v Železarni omogoča sodobno skladiščenje elektrod

Pomen razpisov tehničnih problemov za racionalizacijo proizvodnje

Razpisi tehničnih problemov v tovarniškem glasilu so zelo pomembna oblika informiranja domačih izumiteljev in racionalizatorjev o nerešenih nalogah po obratih Železarne. S tem daje Železarna naloge članom kolektiva, da lahko razmišljajo o rešitvah problemov in jih usmerja v delo inovacijske dejavnosti.

Število prijavljenih problemov, ki jih pošiljajo obratovodstva se stalno veča. Zelo ugoden pa je tudi odziv na razpise, saj je število prijavljenih rešitev vedno večje. Zaradi hitrejšega reševanja razpisov je odbor za izume in racionalizacije imenoval posebno komisijo, ki se bo sestajala po potrebi. Avtorji predlogov za rešitev tehničnega problema običajno predložijo vso potrebno dokumentacijo, da lahko obratovodstva in komisija DE izbereta najboljšo rešitev. Če avtor ni sposoben izdelati strokovne dokumentacije mora odgovorna služba pri SEOP poskrbeti, da se nakazana rešitev tehnično in ekonomsko obdela. O podelitvi nagrad za teoretične rešitve, na predlog komisij za racionalizacije in novatorstvo pri svetih DE, sklepa odbor za izume in racionalizacije. Najboljše tri rešitve, ki jih predlaga obratovodstvo in komisija DE, so nagrajene po razpisu. Rok veljavnosti razpisa je običajno 6 mesecev po objavi. Če razpis ni uspešen se lahko ponovno objavi.

Rezultati dosedaj objavljene

nih razpisov tehničnih problemov so sledeči:

1. število objavljenih razpisov tehničnih problemov 12
2. število prijavljenih teoretičnih rešitev 16
3. število nagrajenih teoretičnih rešitev 6
4. število že uvedenih rešitev v proizvodnji 3
5. število rešitev v postopku komisije DE 2
6. število rešitev v realizaciji 1

Iz navedenega je razvidno, da je število prijavljenih teoretičnih rešitev precejšnje, da pa je praktično izvedenih precej manj. Znano je, da vsaka praktična rešitev tehničnega problema zahteva precej truda, časa in denarja! Nekatere rešitve zahtevajo podrobne analize o rentabilnosti investicije. V delu je kompleten investicijski program za rešitev tehničnega problema, ki bo predložen odboru za osnovna sredstva. Nekaj je teoretičnih rešitev, ki zahtevajo velike investicije pa že naprej vemo, da ni sredstev za to. Nekatera obratovodstva kažejo popolno nezaupanje do domače ino-

vacije in trdijo, da je nakup licence najcenejša in najsigurnejša pot do rešitve problema. Tak odnos in nezaupanje v lastne sposobnosti zelo kvarno vpliva na razpoloženje in moralo domačih avtorjev inovacije. Težko je trditi, da je izbrana in nagrajena rešitev razpisanega tehničnega problema najboljša? Zgodilo se je že, da izbrana rešitev ni popolnoma ustrezala pogojem razpisa pa je bila kljub temu izvedena z motivacijo, bolje nekaj kot nič.

Ne drži pa tudi vedno, da je najdražja rešitev tudi najboljše? V tem pa je tudi bistvo racionalizacije proizvodnje! Strokovnjaki v obratih običajno dobro poznajo novitete v tehniki in tehnologiji iz svojega področja, vendar s tem ni rečeno, da lahko samo od njih pričakujemo rešitve. Dokaz za to je že znan pojav »obratne slepote«. Za razpis se obratovodstva odločijo običajno v primerih, ko se jim zdi tehnični problem pod sedanjimi pogoji skoraj nerešljiv, pa vendar so bili nekateri rešeni. Ponovno razvijanje v tujini že znanih rešitev pa je danes nesmiselno in predrago, zato takih problemov praviloma ne bi smeli objavljati.

Ob zaključku lahko ugotovimo, da je ta oblika objavljanja tehničnih problemov in zbiranja idej lahko zelo spodbudna za pospešitev boljšega koriščenja intelektualnih zmogljivosti vseh članov kolektiva. Odpira se široka možnost za pospešeno izmenjavo tehničnih in tehnoloških informacij v cilju racionalizacije proizvodnje!

Tone Strajnar

Osebni dohodki za januar 1973

Čeprav imamo izplačilo januarskih osebnih dohodkov že za seboj in je bila kratka analiza gibanja podana pred odborom za dohodek in nagrajevanje ter podatki posredovani komisijam za os. dohodke pri delovnih enotah, smatramo, da ne bo odveč kratka informacija vsem bralcem Železarnja.

Večkrat smo že poudarili, da ima v sedanjem sistemu obračuna os. dohodka zelo močan vpliv delovni plačani čas, kar pa nas seveda obvezuje, da v tem času vsak na svojem delovnem mestu izvršimo delovne zadolžitve. Le s tem se ustvarja dohodek, ki pokriva med drugim tudi osebne dohodke. Manjši, čeprav ne nepomemben vpliv pa imajo še drugi elementi, ki zavisijo od uspešnosti dela na delovnem mestu. Ti zajemajo merjenje delovnega učinka v številnih in različnih oblikah, odvisno pač od možnosti merjenja, dalje osebno ocenitev, doseganje operativnega plana in ne nazadnje tudi od strukture plačanega delovnega časa, kjer se neodvisno od rezultata tekočega meseca gibljejo predvsem plačila za plačane dopuste, praznike in bolovanje.

V mesecu januarju, ki je v sedanjem sistemu obračuna OD drugi »najvišji« mesec, smo dosegli povprečno višino 2.378 din na osebo pri 198.1 plačanih urah. Če bi se pridrževali dosledno normalnega delovnega časa, bi pri 182 urah dosegli le 2184 din, kar naj velja tudi za primerjavo s tistimi, ki so takšen čas že uspeli realizirati. Ker pa je mesec januar mesec z »ugodnimi« vplivi na osebni dohodek, je prav če jih navedemo predvsem tudi zato, ker smo že sredi februarja, ki teh vplivov nima. Za izhodišče naj nam služi primerjava z decembrom 1972, ko je znašal OD 2230 din pri 192.9 urah na osebo.

Razlika je torej 148 din ali 6,64 % in odpade na sledeče vplive:

— daljši delovni čas za 5,2 ure	2,70 %
— vpliv prazničnega dela in plačanih praznikov	2,10 %
— vpliv učinka in operativnega programa	0,78 %
— spremembe v vrednosti obrač. osnov	0,24 %
— bolovanje, del. staž. ostalo	0,84 %

V februarju bo delovni, odnosno plačani čas približno 8 % krajši kot v januarju. Odpadel bo tudi vpliv plačanih praznikov in »prazničnega« dela v obratih z neprekinjenim obratovanjem. Izpad 10 % pa lahko delno nadomestimo z boljšim učinkom v času, ki nam je na razpolago.

Koliko tega izpada bomo uspeli nadomestiti z večjim prizadevanjem in večjo uspešnostjo, pa bo razvidno ob koncu meseca.

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 17. februarja: dipl. inž. Alojz Kalan, martinarna	360	81-726
NEDELJA, 18. februarja: dipl. inž. Janez Komel, žičarna	524	81-583
PONEDELJEK, 19. februarja: dr. inž. Marin Gabrovšek, TKR	380	732
TOREK, 20. februarja: Marjan Mrak, elektro jeklarna	884	81-012
SREDA, 21. februarja: Jože Košir, transport	451	82-022
ČETRTEK, 22. februarja: Teodor Okrožnik, gradb. vzdrž.	577	81-327
PETEK, 23. februarja: dipl. inž. Martin Šketa, TPD	240	81-238

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure zjutraj do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Železarski globus

JAPONSKA. V januarju so japonske železarne podpisale s predstavniki kitajske vlade pogodbo o prodaji železarskih izdelkov. Po tej pogodbi bodo japonske železar-

ne dobavile LR Kitajski v letošnjem prvem polletju milijon ton svojih proizvodov. Od te količine je samo različnih cevi naročenih 300.000 ton.

Mladi o sebi, svojih pro- blemih, nalogah in per- spektivah

Srečanje gojencev vojaške akademije kopenske vojske iz Beograda z mladino v Železarni

V ponedeljek, 12. februarja, so gojenci vojaške akademije kopenske vojske iz Beograda obiskali mladino naše železarne. Mladi v Železarni so gojence pristrčno sprejeli in vsi skupaj smo bili srečanja veseli.

Bodoči podporačniki so se v spremstvu gostiteljev ogledali tehnični muzej Železarne in talilniške obrate. Pokazali so veliko zanimanja za razvoj Železarne in njene organiziranosti tako v tehnološkem kot v samoupravnem in političnem pogledu. Zanimalo jih je delo mladih v Železarni, še posebno pa jih je navdušil naš tehnični muzej. Po ogledu obratov in muzeja, so se gostje in gostitelji sestali v spodnjih prostorih Kazine, kjer je v.d. predsednik TK ZMS Železarne Miro Ipavec, predstavil gostom Železarno v celoti, njeno delovanje na družbeno-političnem in gospodarskem področju.

Gojenci iz Beograda, ki se v okviru študijskega programa učijo na Zatrniku smučarskih veščin, so bili zelo zadovoljni z obiskom Železarne, nadvse pa so navdušeni nad Gorenjsko.

Naše srečanje je prehitro minilo, kajti gojenci so se morali vrniti. V spomin smo si zamenjali še značke, oni so nam dali značke JLA, mi pa njim značke železarne Jesenice. Poslovili smo se z željo, da se še vidimo.

B. I.

Popravek

V zadnji številki Železarja je v tej rubriki, v članku »Seminarsko izobraževanje mladih« v drugem odstavku napačno napisano Alojz Kramljak, namesto pravilno Alojz KRAMLJAK, ki ni predsednik slovenskih sindikatov, temveč sekretar komisije za samoupravljanje pri RSZSS.

Programska in volilna seja občinske konference ZMS do 15. marca

Predsedstvo občinske konference ZMS je na seji 12. februarja v prvi točki razpravljalo o izvajanju dogovorov sprejetih na nedavnem republiškem seminarju za idejno delo, za informatorje in za družbeno-ekonomske odnose. V drugi točki je štekla razprava o aktualnih nalogah ZMS v občini.

Tovariš Božidar Lakota, vodja komisije za idejno delo je orisal aktualne naloge ZMS na področju idejnega dela in kulture. Komisije bodo v glavnem delovale na treh področjih, ki zajemajo idejno politično usposabljanje in osveščanje, kulturno akcijo in delovanje cerkve. Na področju idejnega dela se bodo komisije naslanjale na že sprejete dokumente in dogovore, posebej na resolucijo 3. seje konference ZKJ. Pri delovanju bodo posebno pozornost namenile naporom za delovanje marksističnih krožkov v šolah in izven njih. V sodelovanju z ostalimi organizacijami in subjekti bodo skrbele za čim širše usposabljanje mladih, predvsem delavcev in pa usposabljanje mladih v oblikah kot so aktivni ZMS, aktivni mladih komunistov, specializirane dejavnosti.

Kulturna akcija nima namena le pospeševati posamezne akcije mladih na tem področju, temveč predvsem poseči v dogajanja na kulturnem področju. V program je zajeta tudi akcija Naša beseda, ki naj omogoči nastop vsem skupinam, hkrati naj služi kot možnost za oceno doseženega.

Vogrič Zlato je poročal o seminarju za informatorje in orisal naloge v občini s tega področja: dopisovanje v republiške informacije in bilten, uresničevanje koncepta revije M in njeno razširjanje, akcija »Vsakomur glasila iz svojega kraja«, ki predvideva ureditev obveščanja v vseh mladih iz občine, ki so začasno odsotni, ali v JLA ali pa v tujini in delo na področju obveščanja. Informiranje obsega še nekaj nalog, med katerimi je najvažnejša stalno sodelovanje z vsemi sredstvi javnega obveščanja in usposabljanje mladih novinarjev v okviru aktiva mladih novinarjev.

Zrnič Mile, vodja komisije za družbeno ekonomske odnose pri predsedstvu in Ipavec Miro, vršilec dolžnosti predsednika tovarniške konference ZMS Železarne sta poročala o dogovorih na seminarju za družbeno ekonomske odnose. Naloge so predvsem v uveljavljanju ustavnih dopolnil in stalnem osveščanju in vzgoji. Tovarniška konferenca ZMS je na seminarju sprejela nalogo organiziranja in nosilca zbora mladih samoupravljalcev črne in barvne metalurgije iz vse Slovenije. Zbor bo predvidoma 10. marca.

Tovariš Ipavec je poročal še o realizaciji sklepov zadnje seje tovarniške konference in aktualnih nalogah mladih v Železarni. Te so v ustanavljanju obratnih mladinskih aktivov, ki jih bo predvidoma dvaindvajset, zatem se bodo dogovarjali o organiziranosti in programih v okviru temeljnih organizacij združenega dela in predvidoma v začetku aprila na nivoju tovarniške konference. Seveda bo istočasno potrebno delovati na tem, da bo izbira kadrov pravilna, prav tako se bo potrebno povezati z ZK in sindikatom.

Predsedstvo se je nato dogovorilo, da bo programska in volilna seja občinske konference do 15. marca, kot predvideva republiški dogovor, pred sejo konference pa bo potrebno še razpravljati o organiziranosti ZMS v občini in se dogovoriti za način delegiranja v specializirane konference mladih in v samo občinsko konferenco ter njene izvršilne organe. O tem bo predsedstvo razpravljalo na naslednji seji.

Sprejet je bil tudi sklep o skliču posveta z mentorji na osnovnih šolah, ravnatelji in temeljno izobraževalno skupnostjo o položaju in vrednotenju mentorstva na osnovnih šolah. Analiza, narejena na osnovi vprašalnikov, kaže, da mentorsko delo ni zadosti vrednoteno, da so težave s financiranjem in kadri, zato se je potrebno o tem dogovoriti.

Predsedstvo je razpravljalo še o nekaterih kadrovskih stvareh ter o seji aktiva mladih komunistov, ki bo razpravljala o tretji seji konference ZKJ in nalogah, ki sledijo iz dokumenta konference. Na tej seji pa bodo sprejeli v ZK okrog trideset mladih, ki so jih za članstvo v Zvezi komunistov predlagali aktivni Zveze mladine.

Položaj mentorjev med mladino

Vzporedno z vprašanjem o mentorskem delu med mladino, se pojavlja vrsta načelnih ugotovitev o tem, kje so vzroki, da nimamo izdelanega sistema, ki bi reševal vprašanja kadrovskih razmer na področju funkcionalne vzgoje in izobraževanja. V določenem smislu je to področje, oziroma bi vanj moralo biti vključeno bolj načrtno in perspektivno v odpravljanju pomanjkljivosti v našem vzgojno-izobraževalnem sistemu. Vzgoja in izobraževanje je nedejstva funkcija različnih dejavnikov in tak bi moral biti tudi odnos do vseh področij in sredstev, s pomočjo kate-

rih se uresničuje vzgojno-izobraževalna funkcija. Vidimo pa da se v praksi lotevamo teh vprašanj parcialno in ne sistematično. Če samo pogledamo nekatere probleme vzgoje in izobraževanja v prostem času, se nam kaže vrsta neobdelanih vprašanj, ki niso bila niti načelno opredeljena, med tem, ko v praksi dobivajo veliko problemsko razsežnost. Gre zato, da smo se področjem, ki predstavljajo sestavni del vzgojno-izobraževalnih prizadevanj premalo posvetili in da je bilo doberšen del problematike vzgoje in izobraževanja kot je npr.: mentorsko vprašanje, omenjeno le mimogrede.

Ob tem, ko si prizadevamo vprašanje kadrov za funkcionalno vzgojo izobraževanje reševati perspektivno, tako da bomo te kadre usposabljali z rednim študijem v okviru ustreznih šol, ne smemo zanemariti ljudi, oziroma mentorjev v mladinskih vrstah, ki z veliko mero posluha in zavzetosti sodelujejo ter pomagajo mladim. Potrebno jih je vključevati v naš program, jih usposablјati tako v občinskih kot v republiških okvirih, tako strokovno kot tudi družbeno-politično. Gre za usposabljanje po strokovni plati kot tudi v tem smislu, da ti zavestno prenašajo dobro socialistične družbe na mlado generacijo. Usposabljanje je po vsej verjetnosti predpogoj za uspešno funkcioniranje mentorjev med mladino. V celoti pa ostaja odprto vprašanje materialnih osnov za realizacijo mentorskega dela med mladino. Če pogledamo samo na šolah in status mentorja oziroma vrednotenja njegovega dela, vidimo, da je neustrezno vrednoteno in predstavlja s stališča mentorja njegovo delo le dodatno obremenitev, ki ni stimulirana in je pretežno stvar njegove volje.

Delo z mladimi, ki ni vezano na formalen odnos in fiksno delovno obveznost, predstavlja ravno tako sestavni del vzgojno-izobraževalnih naporov, v nekaterih primerih še bolj izvirno in učinkovito. Gre predvsem za področja aktivnosti mladih izven šolskega programa in izven rednih delovnih obvez, ki so take narave, da se lahko ustrezno razvijajo in dobivajo svoj smisel ob pomoči mentorjev. V mislih imam mentorsko delo v mladinskih organizacijah na šolah (krožki) klubi OZN, marksistični krožki, mladinska organizacija, šolska skupnost itd.) in v delovnih organizacijah, kjer se mladi s pomočjo mentorjev ustrezneje organizirajo in delujejo na tistih področjih, ki jim je potrebna strokovna pomoč in tudi usmeritev aktivnosti na področja dejavnosti, ki jih usposablјajo tako za proizvajalce kot tudi samoupravljalce. Mladinski klubi, njihova značilnost in dinamika odnosov, ki ustvarja razveženost interesov ravno tako potrebujejo mentorje, ki so sposobni usmerjati odnose in cilje posameznikov ter skupin v družbeno pomembne.

Skratka, gre za vrsto področij dejavnosti in pojavnih oblik organiziranja, združevanja in delovanja mladih ljudi, ki zahtevajo udeležbo mentorjev in njihovo neposredno pomoč, ki se bo odražala predvsem v:

- v usmerjanju razvoja sposobnosti in interesov posameznika v cilju oblikovanja vsestransko razvite mlade osebnosti in v usklajevanju njegove motivacije za aktivnost z družbenimi smotri;

- v usmerjanju sistematične vzgoje za samoupravljanje v oblikah mladinske in celotne samouprave in v vključevanju v konkretne samoupravne odnose v šoli, na delovnem mestu in v različnih oblikah organiziranja ter delovanja mladih s ciljem praktičnega oblikovanja samoupravljaljskih kvalitiet.

Za doberšen del naših pedagoških socialnih, mladinskih in družbenih delavcev je mentorstvo že poznan pojem in tudi močno delovno afirmiran. Prepogosto je imel in še ima pojem mentor vsebino in smisel v načelu »vodenja za roko« v fazi osamosvajanja mladega človeka. Danes si sodobnega mentorstva, takšnega, ki si ga mladina želi in pogreša, ne zamišljamo na tem principu, ampak kot vzgojno-izobraževalno vplivanje na temelju samostojnosti subjekta vzgoje. Mentorstvo v tem smislu, v smislu vzgoje ob delu, napakah, uspehih lastnega dela, predstavlja več samovzgoje, samoaktivnosti, avtonomnosti in kritičnosti ker je v tem smislu in tako pojmovanje najboljša priprava za udeleževanje mladih na različnih področjih funkcioniranja družbe in obenem najboljša priprava za konstruktivno afirmacijo mlade generacije. Takšno mentorstvo izključuje nezaupanje do mladih in je obogateno s potrebno mero optimizma. Ob tem, da sloni mentorstvo med mladimi ljudmi na elementih kot so: usmerjanje, spodbujanje, razvijanje ustvarjalnega in kritičnega mišljenja, etično moralno oblikovanje in družbeno-politično aktiviranje, da bi sobodni vzgoji — izobraževalni proces dal potrebno širino in pomen, ki ustreza širini družbenih odnosov, za katere se zavzemamo, jih oblikujemo in gradimo.

Sestanek ŠSD osnovne šole P. Voranc

V petek se je predsedstvo šolskega športnega društva osnovne šole Prežihov Voranc zbralo na sestanku, na katerem so se dogovorili o nadaljnjem delovanju. Sklenili so, da letna članarina znaša 6 din, osnovali so nov pravilnik tekmovanja, ki se bodo upoštevala za razredni pokal, katerega bodo podelili maja ob 10-letnici delovanja ŠSD. V ta namen bodo nabavili zastavo ter žig z enakim simbolom.

Simona Zupan

Samoupravni organi v preteklem tednu

30. seja odbora za dohodek in nagrajevanje

Predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje Ludvik Kejžar je sklical 30. sejo odbora v ponedeljek, 12. februarja 1973. Za dnevni red pa je predlagal pregled sklepov, analizo ustvarjenih osebnih dohodkov v januarju, analizo finančnega rezultata, analizo doseganja merljivih kriterijev v zadnjem obdobju ter reševanje tekočih zadev.

Poročilo o izvrševanju sklepov so vzeli na znanje in k poročilu niso imeli nobenih pripomb.

Pregledali so ustvarjene osebne dohodke v januarju in sklenili, da se izplača celotna ustvarjena masa s tem, da se pri priznanju stimulacije za doseganje operativnega programa prizna in upošteva redukcija električnega toka: plavžu, elektro jeklarni, valjarni Bela in valjarni 2400. V povprečju se tem obratom korrigira operativni program za 5 % in to izjemno, ker se pri programiranju ni moglo

v naprej predvideti redukcije električnega toka. Poleg tega so priporočili, da se pri sestavljanju operativnega programa za plavž v bodoče bolj optimalno upoštevajo pogoji dela in objektivne težave, ki tam nastopajo in onemogočajo 100 % doseganje operativnega programa.

Vzeli so na znanje prve pokazatelje finančnega rezultata za leto 1972 in sklenili, da bodo do teh zavzeli stališča šele takrat, ko bo izdelan zaključni račun in bodo znani vsi podatki.

V nadaljevanju seje so ob-

ravnali analizo doseganja merljivih kriterijev po posameznih obratih in so jo potrdili z nekaterimi pripombami in dopolnitvami, zlasti premij ter naročili službi, da tudi v bodoče sproti operativno posega v tiste kriterije, za katere je pooblaščen ker so bili mnjenja, da je bilo stanje v minulem obdobju v zvezi s tem v redu. Službi so tudi naročili, da pri naslednji analizi ob koncu prvega četrtletja, posebno pozornost posveti obratom, ki bodo močnejše odstopali na boljše ali na slabše.

Nato so sprejeli predlog za spremembo osnov za izračunavanje faktorja učinka za nabavno službo in investicijski oddelek tehničnega sektorja. Vzeli so na znanje tudi poročilo o najvišjem osebnem dohodku, izplačanem na mesec december.

Takoj preprečiti stihijo na področju cen

Predsedstvo republiškega odbora sindikata delavcev v industriji in rudarstvu Slovenije je 6. februarja letos na pobudo nekaterih organizacij in organov sindikata razpravljalo o razmerah, ki so nastale zaradi že sprejetih ali najavljenih ukrepov na področju cen, ker posredno ali neposredno zadevajo življenjski standard delavcev.

Predsedstvo republiškega odbora sindikata delavcev v industriji in rudarstvu Slovenije je ugotovilo:

Družba kot celota, delovni kolektivi in vsi delovni ljudje so z veliko vneto in zaupanjem sprejeli ukrepe, ki naj zagotavljajo bolj stabilna družbenoekonomska gibanja. Zlasti ukrepe, ki so bili sprejeti za odpravo nelikvidnosti, saj so v delovnih kolektivih povečali zaupanje delavcev, da bomo odločneje odpravljali dosedanje napake.

Po sprejetju samoupravnih sporazumov je gibanje oseb-

nih dohodkov v skladu s predpostavkami ekonomske politike. Zaskrbljujoča pa je ugotovitev, da so v zadnjem času vse pogostejši ukrepi nekaterih delovnih kolektivov in družbenopolitičnih skupnosti, ki vidijo edini izhod iz svojih posameznih težav v dvigovanju cen, v dodatnem obdavčevanju posameznih proizvodov itn. Smatramo, da morajo biti ukrepi za doseganje stabilizacije usklajeni in javno dogovorjeni. Pri vseh ukrepih je nujno treba računati z vsemi možnimi posledicami.

Predsedstvo republiškega odbora se pridružuje opozorilom, ki so bila izrečena na seji biroja ZKJ in predsedstva SFRJ in ki ugotavljajo stvarno nevarnost takega enostranskega ukrepanja. Zato poziva organizacije in organe sindikata, da se na področjih svojega delovanja zavzemajo za preprečevanje stihije v ukrepih delovnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti, storilo pa bo to tudi samo na nivoju SR Slovenije in zveze.

Predsedstvo republiškega odbora sindikata delavcev v industriji in rudarstvu Slovenije poziva skupščinske organe, gospodarsko zbornico SRS in izvršni svet skupščine SRS, naj v okvirih svojih pristojnosti sprejemajo odločne sistemske in druge ukrepe, da se prepreči stihija, ki lahko resno ogrozi smoter stabilizacijskih ukrepov.

(Interne informacije ZSS 6/X — 7. 2. 1973.)

Številni predlogi...

(Nadalj. s 1. str.)

niti in nagraditi ker je avtor izboljšavo le delno, poiskusno izvedel in je le nekako zasilna, začasna rešitev izboljševalnega predloga št. 1925 R od dipl. inž. Ažmana.

Pet teoretičnih tehničnih izboljšav na razpis objavljen v tovarniškem glašilu Železar dne 17. novembra 1972, od avtorjev dipl. inž. Feliksa Beštra, Mira Ipavca, Francija Zupančič Velikovskega in Burnika, le delno ustreza objavljenemu razpisu v Železarju, ki zahteva mehanizirano žigosanje debele pločevine, takoj po valjanju, v vročem stanju. Zato bo razpis podaljšán in objavljen do maja meseca 1973. Po poteku tega drugega, podaljšane razpisa, bo komisija vse predložene nakazane rešitve obravnavala in najboljše tri predlagala odboru za izume in racionaliziranje pri DS Železarne v nagraditev na

osnovi objavljenih razpisov. Dve teoretični rešitvi, ki nakazujeta ustrezno žigosanje debele pločevine po valjanju torej hladno, so člani komisije na osnovi priporočil in pozitivnih ocen pristojnih in odgovornih poročevalcev ter strokovnjakov pozitivno ocenili ter priporočili pristojnemu odboru v nagraditev, kakor je bilo to objavljeno v razpisu, dne 17. novembra 1972. Najboljša teoretična rešitev je nakazana s tehnično izboljšavo št. 2069, R ki jo je izvedel in predložil v oceno v obsežnem elaboratu dipl. inž. Feliks Bešter, drugo najboljše teoretično rešitev št. 2076 R pa so predložili avtorji Jože Židar, Ludvik Čarni in Venčeslav Lačajne.

Delovna enota javniških valjarn in obratovodstva valjarn debele pločevine bosta iskala še ustrezne ponudbe pri specializiranih inozemskih ponudnikih.

Povezovanje s kovinsko...

(Nadalj. s 1. str.)

realizaciji ustavnih dopolnil, kar je osnovni pogoj za uresničitev predvidenih integracij oziroma predloženega predloga sklepov.

V razpravi, ki je sledila, je najprej spregovoril pomočnik glavnega direktorja Železarne dipl. inž. Ivo Arzenšek, ki je govoril o konkretnih prizadevanjih podjetja za različna povezovanja, pri čemer je poudaril, da je integracija proces, ki praktično dokončno ne bo nikoli zaključen. Dejstvo pa je, da je imperativ nadaljnega razvoja železarstva, kot slovenskega gospodarstva nasploh. V drugem delu pa je govoril o konkretnih nalogah, ki stojijo pred delovnim kolektivom v zvezi z različnimi restrikcijskimi ukrepi in v zvezi s tem, da Železarne zadrži težko priborjeno deblokado žiro računa.

Štefan Nemec, sekretar občinskega komiteja, je govoril o politiki gospodarjenja v letu 1973 v občini, ki je bila na dnevnem redu na torkovi seji občinske konference ZKS Jesenice. Omenjal je tudi potrebo, da se obnovi že začeta iniciativa v Železarni, da bi del osebnega dohodka delavcem izplačevali prek hranilne knjižice, kar je v stabilizacijskih prizadevanjih pri tako številnem kolektivu lahko zelo pomemben element. Tone Varl je v razpravi podprl predlog sklepov, v katere pa bi bilo potrebno vgraditi še konkretne oblike in akcije, ki naj ne zajemajo samo vodstvene, temveč tudi samoupravne in politične strukture, da se pospešijo začeta integracijska gibanja.

Iniciativo za izplačevanje dela osebnega dohodka delavcev prek hranilne knjižice, je dejal Ivo Ščavničar, bi morali obnoviti prek sestankov oddelkov oziroma aktivov komunistov in delovnih skupin z ustreznim tolmačenjem in možnimi variantami, ki naj jih pripravi ustrezna služba. O pojavih dupliranja proizvodnje z novimi investi-

cijskimi vlaganji v jugoslovanskem prostoru in o obnašanju Železarne v taki situaciji, so govorili Bojan Lipovšek, dipl. inž. Jakob Medja, dipl. inž. Franc Mlakar, Franc Pesjak, dipl. inž. Valentin Črv in Marjan Ulčar.

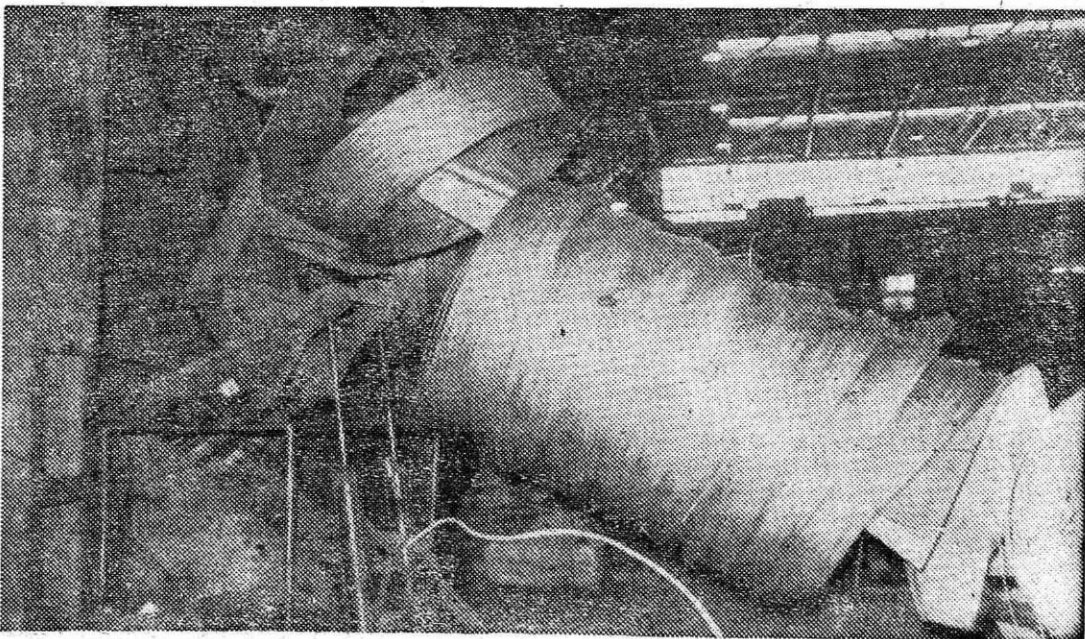
Ivo Ščavničar je v svoji razpravi dejal, da s sedanjim gibanjem v Železarni odpiramo vrata integracijskim procesom, ki so bila stoletje zaprta. Poudaril je, da se bodo komunisti za sprejete sklepe in stališča morali boriti in s tem podpirati politiko, ki jo podjetje zasleduje, pri čemer je treba vedeti, da nam uresničevanje integracijskih procesov daje pogoje, da dosežemo trajnejšo stabilizacijo. To pa nam objektivno omogočajo ustavna dopolnila z ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela.

Ob sklepu dovolj razgibane in konstruktivne razprave je sekretar komiteja Ludvik Kejžar poudaril, da bodo komunisti ob teh vprašanjih morali bolj ustavno misliti in da bo poleg vseh komunistov po teh nalogah treba mobilizirati tudi vse ostale strukture v Železarni.

Predlagane sklepe v zvezi z integracijskimi gibanji je konferenca soglasno sprejela.

Utemeljitev o organizacijskih spremembah oziroma organiziranosti ZK v Železarni prilagojeni ustanovljenim temeljnim organizacijam združenega dela je podal sekretar komiteja Ludvik Kejžar. Ker so tudi gradivo o tem člani konference prejeli poleg vabila in ker natančno določa tudi časovne meje, do kdaj mora biti predlagana organiziranost izvršena in nosilce posameznih nalog, je konferenca predlog soglasno sprejela.

V prihodnji številki Železarja bomo objavili sprejete sklepe v zvezi z integracijskimi gibanji in posredovali podrobno informacijo o organiziranosti Zveze komunistov v Železarni, prilagojeni ustanovljenim temeljnim organizacijam združenega dela.

V valjarni žice — kolobarji žice na tekočem traku

Sestanki delovnih skupin

STROJNE DELAVNICE

Sestanki delovnih skupin Mežnarc, Košir in Vončina v orodjarni so bili v dneh 22., 23. in 25. januarja. Tov. Rihteršič iz poklicno reševalne čete je prisotne seznajal s preventivno službo in z delovanjem ročnih gasilskih aparatov. Sledili sta še dve informaciji in sicer o varstvu pri delu ter o narodni obrambi in o samozaščiti. O istih problemih so govorili tudi na sestanku delovne skupine Košir in zlasti opozorili na nabavo osebnih zaščitnih sredstev. Dogovorili so se za ponovno uvedbo popoldanske dežurne službe, kar do sedaj ni bilo možno zaradi pomanjkanja delavcev. Vse tri informacije so bile obravnavane na sestanku delovne skupine Vončina.

RTA

Delovna skupina Logar na oddelku TMK je imela sestanek 23. januarja. Posredovan je bil pregled dela v mesecu decembru. Seznajeni so bili še z varnostnimi ukrepi glede požarne varnosti. Posredovana so bila ustrezna navodila, sicer pa bo treba delavnico opremiti z aparati za gašenje požarov. Zaščitna sredstva je treba uporabljati, v ta namen pa so prebrali informacijo službe za varstvo pri delu, ob koncu sestanka pa še informacijo o narodni obrambi in samozaščiti.

TRANSPORT

Delovna skupina Gasar na vzdrževanju prog se je sestala 22. januarja. Vodja delovne skupine je posredoval informacijo o rekonstrukciji normalnotirnega kolodvora v Fužinah v letu 1972. Dela so potekala normalno po programu, letos pa bodo nadaljevali z drugo fazo. Tako bo predvidoma rekonstrukcija končana v oktobru. Ob koncu sestanka so poslušali še informacijo o varnosti pri delu in poškodbi v valjarni Bela.

OTK

25. januarja so se sestali člani delovne skupine Sok v mehanični delavnici OTK. Prisotni so bili seznajeni z uporabo zaščitnih sredstev ter ročnih gasilskih aparatov. Sledila je še informacija o narodni obrambi in samozaščiti, nato pa so bili seznajeni še z popisom delovnih mest ter z novimi kategorijami. Vsem tistim, ki nimajo določene kvalifikacije oziroma dokončane strokovne šole, bodo omogočili obisk tečaja za pridobitev teoretičnega znanja. Praktičen del tečaja, bodo opravili na delovnem mestu, s tem da mu bo omogočeno tudi napredovanje.

KADROVSKI SEKTOR

22. januarja se je sestala delovna skupina socialno zdravstvene službe na kadrovskem sektorju. Dr. Rjazancev je posredoval informacijo službe za varstvo pri delu in govoril o zdravstvenem stanju poškodovanega sodelavca. Soglasno so podprli zahtevo SVD, glede uporabe zaščitnih sredstev ter prizadevanja za upoštevanje varnostnih predpisov. Rečeno je bilo, da službojoči na rešilni postaji niso dolžni posredovati podatkov o stanju poškodovancev. Razpravljali so še o preventivnih pregledih delavcev zaposlenih v martinarni in hladni valjarni — žičarni.

TALIHNICE

PLAVZ: 2. in 7. februarja so se sestali člani delovnih skupin Voga in Koželj v rudarni. Delovna skupina Voga je bila seznajena z informacijo o narodni obrambi in samozaščiti, obe delovni skupini pa sta obširneje razpravljali o informaciji službe za varstvo pri delu v zvezi s poškodbo Franca Potočnika na Beli. Delovna skupina Koželj meni, da ni dovolj samo seznajati delavca s pravilnikom o varstvu pri delu, ampak je potreben tudi določen čas za prilagajanje delavca okolju in delu. Žal tega časa nikoli ni.

MARTINARNA: Delovna skupina na obratovodstvu martinarne je imela sestanek 15. januarja. Posredovan je bil predlog in analiza proizvodnje SM jekla za leto 1972. Razpravljali so o nalogah za leto 1973 ter o problemih, ki nastajajo pri delu. Obravnavali so tudi probleme v zvezi s pomanjkanjem delavcev in kadrov za zahtevnejša delovna mesta ter vzdrževanje. Zavzemajo se za dosledno vzdrževanje in kontrolo vseh naprav kar je v interesu varnega dela. Informirani so bili s praktično uporabo ročnih gasilskih aparatov.

VALJARNA BELA

ADJUSTAZA STEKEL JAVORNIK: Celotna delovna skupina je bila seznajena z informacijo o

uporabi zaščitnih sredstev in še posebej čelad. Pri tem so opozorili na poškodbo Franca Potočnika na Beli. Informirani so bili še o deblokadi žiro računa s pripombo, da bo treba bolje delati. Delovna skupina Dremelj, Svetina, Knific je bila ob koncu sestanka seznajena še z izpolnjevanjem plana gotove robe in planom odprave izdelkov. Sledila je še kratka informacija o predlogih za kandidate za odbor osnovne organizacije sindikata TOZD valjarn s čimer so se strinjali.

JAVORNIK I: Delovna skupina na tehtnici je bila na sestanku 31. januarja seznajena s praktično uporabo ročnih gasilskih aparatov. Poslušali so tudi informacijo o narodni obrambi in zaščiti.

VALJARNE JAVORNIK

Delovni skupini Resman in Kofler v adjustazi 2400 sta se sestali 25. januarja oziroma 6. februarja. Na sestanku delovne skupine Kofler so razpravljali o planu koriščenja rednih letnih dopustov in bili informirani o narodni obrambi ter samozaščiti. Delovna skupina Resman je bila seznajena s planom za leto 1973, ki je izvedljiv, če bodo imeli naročila in vložek. Sledila je še informacija o narodni obrambi in samozaščiti, o poškodbi Franca Potočnika na Beli ter o planu dopustov za leto 1973. Črtaletci v OTOP se pritožujejo zaradi razsvetljave, ki jo bo treba izboljšati.

JEKLOVLEK: Sestale so se tri delovne skupine in sicer 20. januarja delovna skupina Arnež, kjer je bilo postavljeno vprašanje glede brusilnih strojev, ki so večkrat v okvari. Prav tako so bili informirani o poškodbi Franca Potočnika na Beli. Delovna skupina Židan je 29. januarja kritično obravnavala kvaliteto dela. S tolerancami imajo precej problemov. Delo so za to odgovorni delavci sami, vzroke pa je treba iskati na strojih, ki so iztrošeni. Delovna skupina Bizjak v adjustazi je obravnavala tri informacije, in sicer o planu za leto 1973, o narodni obrambi in samozaščiti ter o izkoriščanju delovnega časa in o uporabi zaščitnih sredstev.

PREDELOVALNI OBRATI

HLADNA VALJARNA: 31. januarja je imela sestanek delovna skupina Urbanc. Na dnevnem redu so bile tri informacije. Predlagajo naj bi izboljšali ogrevanje in razsvetljavo delovnih prostorov. Delovna skupina Prevc-Oven, je razpravljala o poškodbi v valjarni Bela, tov. Oven pa je posredoval nekaj navodil v zvezi z narodno obrambo in samozaščito. Sledilo je še poročilo o izpolnjevanju plana v preteklem letu in o letošnjih obveznostih. Ob koncu sestanka so ugotovili, da je večina okvar v higienskih prostorih namernih zakar so odgovorni vsi. Potrebni bodo ustrezni ukrepi, manjše okvare pa je treba sprosti odpraviti.

ZARILNICA: Delovna skupina Egart je imela sestanek 31. januarja. Poklicni gasilec jih je seznajal z uporabo ročnih gasilskih aparatov, nato pa so sprejeli sklep o obvezni uporabi zaščitnih sredstev. K planu za leto 1973 niso imeli bistvenih pripomb.

KARISTI: Na sestanku dne 3. februarja je bilo posredovano poročilo o izpolnjevanju plana v letu 1972 ter o predvidenem planu za leto 1973. Razpravljali so še o težji poškodbi v valjarni Bela, ter o nadurnem delu in delu ob prostih sobotah.

STROJNO VZDRŽEVANJE

STROJNO VZDRŽEVANJE BELA: Na sestanku 30. januarja so analizirali mehanske zastoje v preteklem letu. Lahko bi jih zmanjšali z bolj vestnim delom ter z boljšo oskrbo rezervnih delov. Na napravah, kjer se okvare pogosto pojavljajo je treba ugotoviti vzroke, da bo manj popravil. Razpravljali so še o varnosti pri delu, ter o uporabi zaščitnih sredstev. Pri popravilu strojnih naprav je treba obvezno izključiti električni tok, urediti je treba prehode iz delavnice na bluming. Svitki niso pravilno vskladiščeni in ovirajo prehod.

STROJNO VZDRŽEVANJE PLAVZ: Na sestanku 2. februarja so največ govorili o poškodbah v zadnjem času. Ob koncu sestanka je bilo postavljenih nekaj vprašanj, delavci pa želijo ustrezna pojasnila in odgovore.

STROJNE DELAVNICE

ORODJARNA: Sestanek je bil 7. februarja. K informaciji službe za varstvo pri delu niso imeli bistvenih pripomb. Strinjajo se z obvezno uporabo zaščitnih sredstev ter z navodili o narodni obrambi

in samozaščiti. Imajo pomisleke glede nadurnega dela zaradi prevozov z avtobusi. Še posebej velja to za nočno izmeno. Pripombe imajo tudi zaradi nepravilnega stimuliranja dela orodjarjev. Prepčasno rešujejo predlog za povečanje plačilnih skupin.

KONSTRUKCIJSKA DELAVNICA: Delovna skupina Gartner — Silar je imela sestanek 1. februarja. Govorili so o obratni problematiki, ki je aktualna v zadnjem času, ko pleskajo in belijo delovne prostore. Glede čiščenja prostorov se bo treba pogovoriti s pleskarji. Nadalje so razpravljali o uvedbi butana za avtogensko rezanje in varjenje. Ta lahko postane nevaren, če ne bo vse potrebno dobro pripravljeno. V zadnjem delu sestanka so govorili še o varnosti pri delu, ter o praktični uporabi ročnih gasilskih aparatov.

VEN

VEN HVZ: Delovna skupina Ravnikar je razpravljala na sestanku 1. februarja o narodni obrambi in samozaščiti. Seznajeni so bili z težko poškodbo v valjarni Bela in opozorjeni na pravilnik o varstvu pri delu ter na obvezno uporabo zaščitnih čelad. Pri delu bodo v prihodnje bolj dosledni, proti morebitnim kršiteljem pa bodo ustrezno ukrepali. Razpravljali so še o informaciji splošne varnostne službe o prekrških in kaznivih dejanjih v obratu.

DES JAVORNIK: Delovna skupina Oblak se je sestala v četrtek 1. februarja. Največ so govorili o varstvu pri delu. Ponovno so opozorili na varno delo v delavnici in v okolju, ter na dosledno uporabo zaščitnih sredstev. Čim prej je treba izvesti remont žerjava, ki že nekaj let ni bil temeljito popravljen. Skupina je bila informirana o narodni obrambi in samozaščiti ter seznajena z informacijo splošne varnostne službe s pripombo da bo treba sedanje stanje izboljšati.

ELEKTRO TOPILOTNA ENERGIJA

Delovne skupine Sirc, Zagar, Kunšič in Kokalj so imele sestanke 6., 8., 4., in 18. februarja. Na vseh sestankih sta bili posredovani informaciji službe za varstvo pri delu s poudarkom na obvezno uporabo zaščitnih sredstev in informacija o narodni obrambi in samozaščiti. Razpravljali so tudi o obratni problematiki. Glede samozaščite v samem obratu je delovna skupina Kunšič zahtevala ustrezno pojasnilo oziroma odgovor na postavljeno vprašanje. Delovna skupina Sirc je imela pripombo v zvezi z gradnjo higienskih prostorov v neposredni bližini RTP Bela. Zeliyo, da bi tudi stikalničarjem omogočili uporabo teh prostorov.

ELEKTRO ENERGIJA IN RTA

Delovna skupina Soklič v obratu elektro energije je na sestanku 3. februarja razpravljala o informaciji o narodni obrambi in samozaščiti ter o nedavni hudi poškodbi v valjarni Bela. Zavzemali so se za dosledne upoštevanje varnostnih predpisov.

Delovni skupini Dolanc in Beden na RTA sta največ razpravljali o informaciji službe za varstvo pri delu, ter o informaciji o narodni obrambi in samozaščiti. Na obeh sestankih so razpravljali tudi o nadurnem delu, delovna skupina Dolanc pa tudi o organizacijskih spremembah v oddelku VMR.

OTK — KVALITETNA KONTROLA

Sestanek delovne skupine Gradišnik je bil 3. februarja. Tako kot na vseh sestankih delovnih skupin v Železarni, sta bili na dnevnem redu informacija službe za varstvo pri delu, ter informacija o narodni obrambi in samozaščiti. Obširneje so govorili o obratni problematiki. Rečeno je bilo, da kvalitetna problematika v posameznih obratih še vedno ne zajema bistvenih problemov.

TRANSPORT

V dneh 2., 6. in 7. februarja so imele sestanke delovne skupine; Zmitek, Markelj in delovna skupina mladincev. Razen o običajnih informacijah, ki se nanašajo na varnost pri delu ter na narodno obrambo in samozaščito, so na vseh treh sestankih razpravljali o predčasnem zapuščanju delovnih mest. Delavce, ki ne bodo upoštevali predpisov bodo klicali na odgovornost in jim odtgnili ure. Delovna skupina Zmitek na ročnem tovoru meni, da je treba to dosledno izvajati v vsej Železarni. Kritično so ocenili delo nabavne službe in skladiščnikov v obratih zaradi neustreznega medsebojnega sodelovanja. Surovine prihajajo v skladišča ki so polna, vagoni stojijo, stojnina pa je v porastu. Zahtevajo pojasnilo oziroma odgovor na vprašanje, kdo je odgovoren za tako stanje: nabavna služba ali skladiščniki. Na sestanku delovne skupine mladinci, pa so bili seznajeni še z odgovorom martinarne, glede starega železa.

Zastoji v januarju 1973

TALILNICE

Na plavžu I je bilo v mesecu januarju 8,77 % zastojev, v glavnem zaradi miniranja nasledlin 47 ur, 45 min., vzdrževalni zastoji 11,30 pa nastopajo zaradi popravila parovoda in plinovoda. Nekoliko nižji je odstotek zastojev na plavžu II 3,14 %, pri tem pa je kar 2,57 % vzdrževalnih zastojev zaradi popravil parovoda in plinovoda. Na obeh plavžih je to sorazmerno visok porast zastojev glede na povprečje lanskega leta. V aglomeraciji skupni zastoji 28,48 % preraščajo povprečje lanskega leta za 6,68 odstotka od tega je odstotek vzdrževalnih zastojev 13,70 % (12,47 % mehanskih okvar v glavnem večkrat popravila sita 1971 A).

Poleg tehnoloških zastojev 8,83 % so še izredno visoki zastoji zaradi pomanjkanja električne energije 5,92 %, kar pa je za ta mesec razumljivo (pomanjkanje vode, okvara TE Soštanj III).

SM peči imajo v tem mesecu 6,68 % skupnih zastojev, od tega je 200 ur zastojev zaradi vročih popravil, 67 ur, 45 min. zaradi popravila in 32 ur vzdrževalnih zastojev zaradi pogostih okvar na vlažnih strojih.

Skupnih zastojev na električni peči ASEA je 26,39 % od tega je samo 17,73 % zastojev zaradi redukcije električne energije, medtem, ko je vzdrževalnih le 1,13 %.

Na EP Lectromelt je skupnih zastojev nekoliko manj 24,01 % in od tega zaradi pomanjkanja el. energije 16,11 odstotka, vzdrževalnih je 2,50 odstotka in so manjši od normativna za 2,50 %.

V talilnicah je nedvomno porast zastojev zaradi pomanjkanja električne energije pripomogel k znižanju efektivnega časa obratovanja, saj je slednji nižji za 6,92 % od poprečja lani, ki je znašal 77,42 %.

VALJARNE

Bluming valjarna ima v januarju 32,44 % skupnih zastojev, oziroma za 5,21 % več od poprečja lanskega leta. Vzdrževalni zastoji 8,40 % presegajo normativ le za 0,40 %. Poleg teh je še visok odstotek zastojev zaradi znižanja temperature na pečeh 6,53 %, slede tehnološki 4,7 % itd.

V valjarni štekl ni večjih zastojev, vzdrževalni ne presegajo 1 %.

Valjarna žice ima 32,14 % skupnih zastojev in so za 9,17 % nižji od poprečja lanskega leta, zato je tudi efektivni čas obratovanja kar za 11,56 % višji od poprečja lani, ki je znašal 53,08 %.

V valjarni 2400 skupni zastoji znašajo 20,47 %, od tega je 7,10 % zastoj samo zaradi pomanjkanja električne energije, slede vzdrževalni 4,36, ki so za 0,36 % nad normativom.

V jeklovleku skupni zastoji 15,77 % presegajo povprečje lanskega leta za 1,54 %, vzdrževalni pa normativ za 1,30 odstotka.

V skupnem povprečju so v valjarnah boljši rezultati v januarju pri efektivnem času obratovanja, ki znaša 50,16 % in je za 1 % višji od poprečja v letu 1972. Vzdrževalni zastoji, ki znašajo 5,38 % pa

so za 1,22 % nižji od poprečja lani.

PREDELOVALNI OBRATI

V hladni valjarni znaša odstotek zastojev zaradi pomanjkanja energije 4,55 % koriščenega koledarskega časa. Višji je še odstotek zastojev zaradi pomanjkanja delovne sile 6,75 %. Vzdrževalni zastoji znašajo le 1,83 %, oziroma 3,16 % manj od poprečja lani.

V žičarni znašajo vzdrževalni zastoji 6,82 %. Pogoste so mehanske okvare na strojih: RF — mokro, 240 ur, Herborn 11 — 346 ur, Herborn 19 — 359 ur, HIC + Gerh. 609 ur in Deco »M« 762 ur. Elektro okvare pa imajo največ okvar na strojih: Vaughn 5/6 in Herborn 19 — 282 ur.

V elektrodnem obratu je 7 ur vzdrževalnih zastojev (1 mehanska, 6 ur elektro okvare).

V žebeljarni smo z januarjem pričeli z vodenjem evidenc zastojev po strojih na koledarski čas, medtem ko je bilo prej vodeno po strojnih grupah. Tako je spričo pravnega koledarskega časa odstotek skupnih zastojev nižji od povprečja lani kar za 15,03 %, vzdrževalnih pa za 3,64 %.

ŽELEZARNA

V skupnem rezultatu je železarna boljša v koriščenju efektivnega časa obratovanja, ki je bil v povprečju lani 57,27 %, v januarju pa 58,06 % ali za 0,79 % višji od preteklega leta. Vzdrževalni zastoji v januarju znašajo 3,81 % in so za 0,66 % nižji od poprečja lanskega leta. Skupni zastoji so na istem nivoju.

CASOVNI PREGLED OBRATOVANJA IN ZASTOJEV V ŽELEZARNI V LETU 1973 — JANUAR

Obrat	Čisti čas obratov.		Skupni zastoji		Vzdrževalni zastoji		Normativ zastojev	Opombe
	Leto Ja-1972	Leto Ja-1973	Leto Ja-1972	Leto Ja-1973	Leto Ja-1972	Leto Ja-1973		
PLAVŽ I	96,13	91,23	3,87	8,77	0,38	1,55	0,25	1,55 % popr. parovoda in plinovoda
PLAVŽ II	99,18	96,88	0,81	3,12	0,20	2,57	0,25	2,57 % popr. parovoda in plinovoda
AGLOMERACIJA	39,82	34,70	21,62	24,48	11,18	13,70	10,00	12,47 % meh. okvare (večkratna popr. sita 171 A)
MARTINARNA	58,69	57,07	2,65	6,68	0,34	0,72	3,00	
EP ASEA	83,79	70,38	7,28	26,39	1,44	1,13	3,00	17,73 % pom. energije
EP LECTROM.	84,46	72,76	8,91	24,01	2,50	1,70	5,00	16,11 % pom. energije
TALILNICE	77,42	70,50	7,52	16,24	2,67	3,56	4,30	
BLUMING	67,87	64,33	27,23	32,44	9,14	8,40	8,00	
STEKEL	23,73	24,41	4,54	3,99	1,14	0,61	2,00	
VALJ. ŽICE	53,08	64,64	41,31	32,14	16,01	9,27	12,00	
VALJ. 2400	53,02	51,33	13,31	20,47	2,64	4,36	4,00	7,11 % pom. energije
JEKLOVLEK	52,15	47,37	14,23	15,77	4,07	4,30	3,00	
VALJARNE	49,92	50,16	20,23	20,96	6,60	5,38	5,80	
HL. VALJARNA	42,26	52,00	32,89	20,31	4,99	1,83	6,00	4,53 % pom. energije
ŽIČARNA	54,32	55,06	20,62	17,33	6,08	6,82	6,00	0,5 % RF mokro, 0,8 % Herb. II, 0,84 % Herb. 19, HIC + Gerh 1,43 %, 1,8 % Deco »M«
ELEKTR. ODD.	38,53	39,56	12,50	9,90	1,86	0,31	3,00	
ŽEBELJARNA	42,69	67,54	18,45	3,42	4,77	1,13	3,00	
PREDELOVALNI	44,45	53,54	21,23	12,74	4,42	2,52	4,50	
TALILNICE	77,42	70,50	7,52	16,24	2,67	3,56	4,30	
VALJARNA	49,92	50,16	20,23	20,96	6,60	5,38	5,80	
PREDELOVALNI	44,45	53,54	21,23	12,74	4,42	2,52	4,50	
ŽELEZARNA	57,27	58,06	16,16	16,64	4,47	3,81	4,87	

• obrambna vzgoja • obrambna vzgoja •

Voda in civilna obramba

(Nadaljevanje in konec)

Če hočemo, da bodo posledice, ki nastanejo pri poškodovanem vodovodu ob letalskem napadu v velikih mestih čim manjše, so potrebni razni ukrepi. Naj navedem nekatere izmed njih:

— Zajeti je treba čimveč izvirov, po možnosti v raznih delih mesta.

— Črpalne naprave in strojne instalacije v njih je mogoče zaščititi, da jih popolnoma ali pa delno vkopljemo. Če to ni mogoče, zgradimo močno poslopje iz železobetona, ki mora biti tolikšno, da je v njem dovolj prostora za vse naprave.

— V določenih primerih lahko te naprave dobro zaščitimo, če jih razmestimo v obrobni mestnih delih, kjer ni drugih pomembnih objektov, ki bi zbudili pozornost sovražnega letalstva.

— V mestih ob rekah je treba vsaj dva izvira, in sicer vsakega na svoji obali.

— Vodovodne cevi je treba speljati pod rečno strugo in čim dlje od mostov, pristanišč ali drugih občutljivih naprav.

— Vodovodno mrežo je treba napajati iz več izvirov po dovodnih ceveh iz različnih smeri, te pa naj bodo med seboj povezane. Če je zadeta ena dovodna cev, oskrbujejo del nje omrežja druge cevi ali drugi izviri.

— Dotočne cevi je treba speljati od izvira po čim manj ogroženih predelih in po najširših mestnih ulicah do rezervoarjev ter od tam v mrežo. Pokvarjenih železobetonskih cevi ni mogoče hitro zamenjati, ker so težke, zato je bolj priporočljivo uporabljati železne cevi.

— Zbiralniki v mestu naj bodo sredi zelenih površin in v tistih mestnih predelih, za katere je manj verjetnosti, da jih bo sovražnik napadel. Po možnosti naj bodo čim globlje v zemlji. Rezervoarji v obliki stolpov so zelo občutljivi za letalske napade, zato se po možnosti izogibajmo takih gradenj.

— Čeprav je cestna vodovodna mreža pod zemljo, jo vendar lahko eksplozije težkih bomb močno poškodujejo. Pri izdelovanju načrtov za vodovodno mrežo se raje odločimo za terenski (cirkulacijski) sistem. Vejnati sistem ima to slabo stran, da pri poškodovanju mreže vode ni mogoče zapreti na širšem območju in potem odteka ter poplavlja okolico. Prednost terenskega sistema je v tem, da so mreže posameznih odsekov med seboj spojene, na stičnih točkah pa so zasunki, ki vodo po potrebi zapro, kjer je poškodovana ulična vodovodna mreža. S tem se izognemo poplavam in razni drugi škodi, konec koncev pa prihranimo tudi dragoceno vodo.

— Vodovodne cevi naj imajo na koncih oglate vijake obloge, da gre popravilo hitreje od rok. V posebno širokih ulicah napeljemo dva voda, vsakega z druge strani ceste. Če je poškodovana ena napeljava, se lahko prebivalci tiste strani oskrbujejo z vodo na nasprotni — nepoškodovani strani ceste.

— Če hočemo v mestih tudi ob poškodovanih vodovodnih instalacijah zagotoviti nujno potrebno vodo za gašenje, za razkuževanje in za kritje drugih nujnih potreb, moramo imeti posebne vodne rezerve. Te pa si lahko zagotovimo na več načinov.

Po načrtu zgradimo po mestu mrežo rezervoarjev, ki so vedno polni vode. Ti rezervoarji naj bodo povezani z mestno vodovodno mrežo, izkopljimo pa jih sredi zelenih površin in na drugih nezazidanih krajih, kjer ni objektov, ki bi jih sovražnik napadel.

Čeprav se mesto oskrbuje z vodo iz vodovodne mreže, je treba vodnjake ohraniti, seveda pa poprej zdravstveno pregledati vodo v njih. Prav tako je treba določiti kraje, kjer je mogoče po potrebi izkopati vodnjake, zajeti pa tudi obstoječe izvire. V mestih, ki leže ob rečnih bregovih, je treba zgraditi dovoze do vode na več straneh in sicer tako, da lahko pridejo do vode tudi motorna vozila.

V parkih in na drugih primernih krajih lahko zgradimo odprte bazene, nekakšna jezerca. Voda priteka vanje iz rek ali iz vodovodne mreže. V mirnem času so ta jezerca okras parkov in imajo tako praktično veljavo.

Razen nujno potrebnih cistern za gašenje požarov je treba zagotoviti tudi določeno število cistern za pitno vodo, da jo je mogoče naglo pripeljati v ogroženo mestno četrt. Na primeren način je reba oskrbeti z rezervno vodo tudi kopališča, kjer bi po potrebi razkužili z vojnimi strupi oškropljene ljudi.

Razen rezervne vode, je treba razpresti mrežo hidrantov, da je mogoče zajemati vodo na cesti, ker bodo v primeru vojne prav gotovo poškodovane mnoge stavbe. Seveda so potrebni tudi nadomestni deli za popravilo tako ulične kot hišne vodovodne mreže.

Kot razberemo iz povedanega vprašanja preskrbe mesta z vodo ne gre ocenjevati samo s stališča trenutnih potreb. To je zapleteno vprašanje, ki mu je treba posvetiti vso skrb, če hočemo zavarovati mesto pred nesrečami, ki ga lahko doletijo v miru in v vojni.

Družba, urbanisti, vodovodni strokovnjaki, higienski inštituti, odbori civilne obrambe, zveze prostovoljnih gasilskih društev, strokovnjaki zdravstvene službe ter komunalni in gradbeni organi naj urejajo gornja vprašanja v tesnem medsebojnem sodelovanju.

Slavko Tarman

S sej sindikalnih odborov

VALJARNA 2400

Prva seja sindikalnega odbora po občnem zboru je bila 23. januarja. Pregledali so sklepe prejšnje seje in ugotovili, da je glede premij za okujino škajo in odpadno medenino urejeno. Sodelavec Čapka je prejel tudi odgovor na vprašanje, zakaj delavci na zaplinjenih mestih ne prejema mleka. V nadaljevanju seje so predlagali štiri sodelavce-kandidate za odlikovanje. Obratovodja inž. Božo Bartelj je govoril o planu za leto 1973. Izpodbitev plana je odvisna od delovne sile, ki bo na razpolago, ustreznih naročil in vložka. V kolikor bodo še težave zaradi pomanjkanja goriv in električne energije, bo treba delati v železarni tudi ob prostih sobotah.

Podrobneje so razpravljali še o organizaciji sankaskih tekem, nato pa rešili nekaj tekočih zadev. Ob koncu seje je tov. Gabor postavil vprašanje financiranja sindikalne organizacije v TOZD.

OTK

Druga seja sindikalnega odbora je bila 8. februarja. Predsednik tov. Ambrožič je prisotnim obrazložil gradivo o organiziranju osnovnih organizacij sindikata v TOZD. V zvezi s tem so govorili o predlogu kandidatov za nov odbor, osnovne organizacije sindikata.

Referent za šport in rekreacijo je opozoril na tekmovalne v sankanju in kegljanju. V marcu predvidevajo rekreacijsko smučanje na Voglu. Predlagano je bilo, naj bi na naslednji seji sindikalnega odbora govorili o integracijskih procesih med železarnami in predelovalno industrijo. Vodje delovnih skupin naj obvestijo sindikalni odbor o vprašanjih, ki so obravnavana na sestankih delovnih skupin. Rečeno je bilo tudi, da se administrativni kader ne udeležuje sestankov delovnih skupin, nekaj pripomb pa so imeli tudi na račun ocenjevanja.

STRUGARNA VALJEV

Druga seja sindikalnega odbora je bila 2. februarja. Sklepi sprejeti na prejšnji seji so bili izvršeni. Blagajniku so naročili naj zbere še preostale izkaznice za vpis sindikalne članarine.

Predsednik sindikalnega odbora Marjan Langus je prisotne seznanil z reorganizacijo sindikalne organizacije in ustanavljanjem osnovne organizacije sindikata TOZD vzdrževanje, energija in transport. V zvezi s tem je sindikalni odbor uredil nekaj kadrovskih zadev. Ob koncu seje je tov. Langus pozval člane sindikalnega odbora, da se udeležijo ustanovnega

občnega zbora sindikalne organizacije TOZD vzdrževanje, energija in transport.

TRANSPORT

Sindikalni odbor na transportu je imel drugo sejo v petek 2. februarja. Najprej so razpravljali o organizaciji sindikata v TOZD in sprejeli nekaj predlogov za kandidate, ki naj bi bili izvoljeni v nov odbor osnovne organizacije sindikata TOZD. Sprejet je bil sklep, da bodo dodeljevali denarno pomoč članom kolektiva, ki bolujejo več kot dva meseca v višini od 200 do 250 din. Denarno pomoč so odobrili sodelavcem: Hanžeku, Ambrožiču, Džuriču, Gorenjcu, Zgajnarju in Amindžiču.

ADJUSTAŽA STEKEL BELA

Tretja seja sindikalnega odbora je bila v četrtek 1. februarja. Tov. Lenardič je sindikalni odbor seznanil z zaključki sprejetimi na razširjeni seji ter o pomenu ustanavljanja osnovne organizacije sindikata TOZD valjarne. Pet članov sindikata so predlagali za člane novega odbora, štirje sodelavci pa naj bi sodelovali v komisijah pri osnovni organizaciji sindikata TOZD valjarne. Sodelavca Nikolič in Gogič sta poročala o problemih, ki nastajajo pri ustanavljanju mladinske organizacije. Sprejet je bil sklep, naj se mladi pridružijo mladinski organizaciji v adjustaži bluminja na Beli. Referent za šport in rekreacijo tov. Višter je povedal, da pripravlja ekipe za kegljanje in nogomet. Sodelavcu Razingerju so odobrili 100 din denarne pomoči.

PROFILARNA

Prva seja sindikalnega odbora je bila 30. januarja. Poleg članov sindikalnega odbora so bili na seji prisotni tudi člani ZK in obratovodja profilarne. Predsednik Vidmar je prisotne informiral z novim načinom organiziranosti sindikata v TOZD. Predsednik Vidmar je zelo kritično ocenil delo sindikalnega odbora ter referenta za šport in rekreacijo. Člani sindikata se zanimajo predvsem za rekreacijsko kegljanje na asfaltu in drsanje. Ker pri referentu niso dobili ustreznih informacij, so člani sindikata posredovali pri predsedniku sindikalnega odbora. Ob koncu seje so uredili še nekaj tekočih zadev in referentu za šport naročili, da organizira obratno tekmovalne v sankanju.

ELEKTRO JEKLARNA

7. februarja je bila seja sindikalnega odbora. Člani

sindikalnega odbora so bili seznanjeni s predvideno reorganizacijo sindikata in ustanavljanja osnovnih organizacij sindikata v TOZD, s tem v zvezi so rešili nekaj kadrovskih zadev, ob koncu seje pa razpravljali o kritični situaciji, ki je nastala zaradi pomanjkanja električne energije.

SPLOŠNA VARNOSTNA SLUŽBA

Na seji sindikalnega odbora, ki je bila 5. februarja so najprej govorili o rekreacijski in športni dejavnosti. Imajo ustrezno ekipo za kegljanje na ledu, razen tega pa nameravajo organizirati športno srečanje z martinarno. Izvedli naj bi tudi tekmovalne v sankanju. V zadnjem delu seje so trem članom sindikata odobrili denarno pomoč in sprejeli sklep o vpisovanju sindikalne članarine v članske izkaznice. Sledila je še informacija o občnem zboru osnovne organizacije sindikata v organizaciji združenega dela, skupne službe, ki bo 22. februarja. Vsem članom sindikalnega odbora so naročili, da se občnega zbora obvezno udeležijo.

RAZISKOVALNI ODDELEK

Druga seja sindikalnega odbora je bila 31. januarja. Sejo so sklicali zaradi pregleda razprave in potrditve morebitnih pripomb k predloženemu osnutku o organiziranosti sindikata v TOZD. S predloženo shemo so se strinjali kljub temu, da je nekoliko zapletena, posebno še zaradi dolge poti od sindikalnega odbora v obratu do konference oziroma izvršnega odbora sindikata železarne. Odbor tudi meni, da je predlagano število članov konference preveliko.

STROJNO VZDRŽEVANJE

Prva seja sindikalnega odbora je bila v torek 2. februarja. Predsednik Kavčič je obrazložil nov način organiziranja sindikata v TOZD. V razpravi je sodeloval tudi član predsedstva tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata tov. Pogačar. Menili so, da bo treba o tej problematiki razpravljati tudi na prihodnjih sejah sindikalnega odbora. Za tem so imenovali kandidate, za odbor osnovne organizacije sindikata TOZD vzdrževanje, energija in transport in člane, ki naj bi v prihodnje sodelovali v tovarniški konferenci sindikata železarne. Tov. Pogačar je prisotne še informiral, da bo občni zbor sindikata TOZD vzdrževanje, energija in transport v petek 16. februarja. V nadaljevanju seje so sedmim članom kolektiva dodelili denarno pomoč in sprejeli sklep, da naj o tekmovalnih športni referenti obvestijo glavnega referenta.

ADJUSTAŽA BLUMING

Predsednik sindikalnega odbora tov. Hostnik je na drugi seji, ki je bila 1. februarja obrazložil predlog nove organizacije sindikata v TOZD. Predlagali so ustrezno število članov sindikata, ki naj bi v prihodnje sodelovali v odboru osnovne organizacije sindikata TOZD valjarn in v posameznih komisijah. Z

reorganizacijo bodo imele večje pristojnosti osnovne organizacije sindikata v TOZD, ki bodo razpolagale tudi s finančnimi sredstvi. Ob koncu seje so razpravljali še o vpisovanju članarine v sindikalne knjižice ter o organizaciji tekem v sankanju.

JAVORNIK I

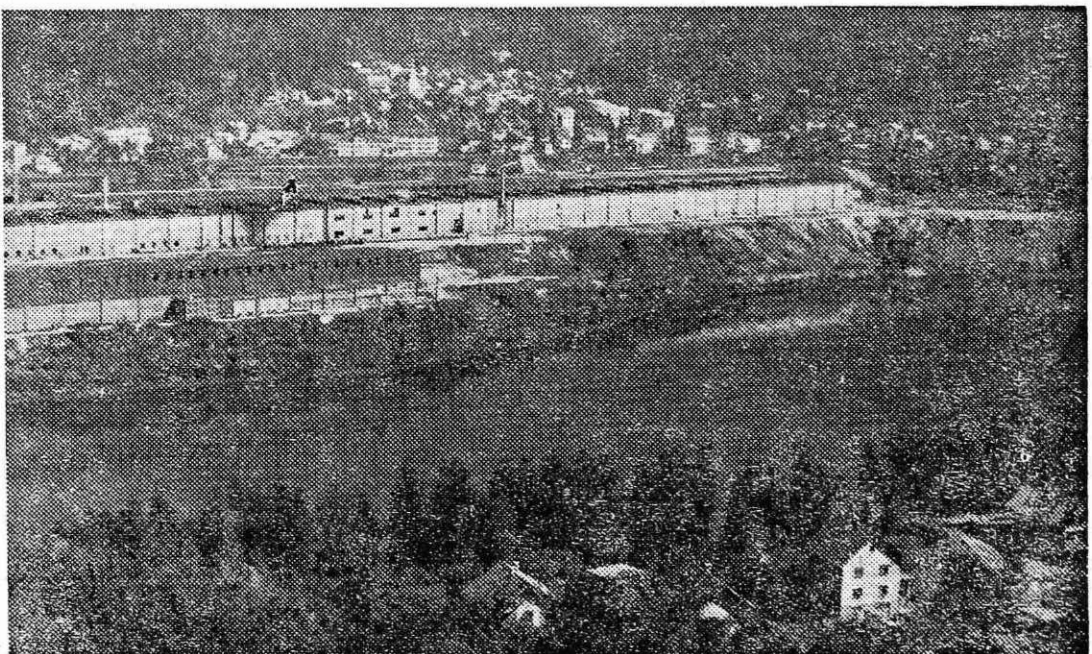
Druga seja sindikalnega odbora je bila 1. februarja. O organiziranosti sindikata ter o ustanavljanju osnovnih organizacij sindikata v TOZD je govoril član predsedstva TO OO sindikata železarne tov. Zupan. Odgovoril je na vprašanje kako lahko sindikat posega v širše družbeno dogajanje. Predsednik sindikalnega odbora tov. Mežnarc je prisotne obvestil o pripravah za letošnji pohod na Stol, ki bo 24. in 25. februarja. Povedal je tudi, da je akcija za zbiranje prostovoljnih prispevkov za izlet uspešna in bo v tej akciji sodelovalo več kot sto članov kolektiva. Na seji so še govorili o organizaciji tekem v sankanju ter v kegljanju na ledu. Ob koncu seje je tov. Zupan obrazložil naloge člana sindikalnega odbora kot zastopnika delovne skupine. Poudaril je da je od nas vseh odvisno kako bo delavec ocenjeval delo sindikata kot celoto, na to pa vse prisotne pozval k še tesnejšemu in bolj učinkovitemu sodelovanju.

ALŽIRIJA. Alžirska državna rudarska družba SONAREM je podpisala z romunsko vladno delegacijo pogodbo o dobavi železove rude. Po tej pogodbi bodo alžirski rudniki dobavili letos romunskim železarnam 1,7 milijona ton te metalurške surovine.

INDIJA. Indijske železarne imajo težave zaradi pomanj-

kanja kvalitetnega premoga za koksiranje. Zato je indijska vlada prosila poljsko vlado za rudarske strokovnjake. Ti naj bi pomagali pri izboljšanju izkoriščenosti nacionaliziranih rudnikov premoga za koksiranje. Za modernizacijo teh rudnikov je namenila indijska vlada velika finančna sredstva.

Nova valjarna na Beli v ogledalu že precej očiščene Save

TOZD pomenijo našo zgodovinsko odločitev

V petek, 9. februarja, so se zbrali v pevski sobi Delavskega doma na Javorniku člani sindikata TOZD valjarn na ustanovni občni zbor osnovne organizacije sindikata. Na občnem zboru je bilo prisotnih več kot petdeset članov iz obratov, ki sestavljajo TOZD valjarn. Prisotni so bili tudi šef DE valjarne Bela, inž. Perne in obratovodja valjarne žice Zdravko Črv, ki je bil tudi delovni predsednik ustanovnega občnega zbora, ter vršilec dolžnosti direktorja TOZD valjarne dipl. inž. Arzenšek.

Član predsedstva tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne Anton Zupan iz obrata Javornik I. je prisotnim spregovoril o izrednem pomenu TOZD, ki jih ustanovljamo. V svojem uvodnem poročilu in pozneje v razpravi je poudaril, da ustanavljanje TOZD predstavlja zgodovinsko odločitev, ki je edinstvena v naši dosednji samoupravni praksi. Po drugi strani gre za revolucionarno dejanje kakršnega ni nikjer drugje v svetu. Torej smo med prvimi, ki uvajamo takšno obliko dela in prek nje omogočamo, da odloča ob pomembnih stvareh ne le peščica ljudi,

ampak kolektiv, ki ga sestavljajo delavci kot celota.

Inž. Arzenšek je podrobneje govoril o prizadevanjih, ki so že in morajo biti v prihodnje v še večji meri prisotna v sleherni temeljni organizaciji združenega dela. To predvsem velja za prispevek k stabilizaciji oziroma izpolnjevanju nalog odrejenih v stabilizacijskem načrtu, inž. Arzenšek je poudaril, da se povezujemo in organiziramo v TOZD, ki naj pomeni našo večjo ekonomsko moč, prek doseženih rezultatov tudi večji dohodek in boljše življenjski standard. Opozoril je, da bo treba marsikje spremeniti našo misel-

nost, oziroma odnos do dela. Povedal je še, da se spreminja vsebina in kvaliteta dela in smo tudi v večji meri prisotni pri pomembnih odločitvah.

O vlogi ter pomenu TOZD sta v razpravi govorila še Anton Zupan, Zdravko Črv ter drugi člani sindikata. Z njihovih razprav povzema, da bo treba tudi v prihodnje posvetiti vso skrb delovnim skupinam, ki so se že dobro uveljavile in imajo to prednost, da na njihovih sestankih delavci lahko sprosteno razpravljajo in zahtevajo, da bolj odločno in tudi hitreje rešujemo vprašanja, ki se nanašajo na proizvodnjo in ostalo problematiko v TOZD. V razpravi inž. Arzenška in drugih razpravljalcev so bili večkrat omenjeni napori jesenskih železarjev za deblokado žiro računa. Nadalje so poudarili, da bo ena izmed najvažnejših skupnih nalog, da ohranimo likvidnost, ki smo jo po nekajletnem premoru dosegli v zadnjih dneh minulega leta. Pri zahtevanju za večjo in bolj kakovostno proizvodnjo, stabilizacijo in likvidnost tovarne so trenutno najvažnejše naloge. Prišteti je treba še vlogo TOZD, ki jo bo imela v skrbi za nadaljnji razvoj, kjer bo gradnja hladne valjarne še posebej pomembna.

Člane sindikata je zanimalo kako bo v prihodnje organizirano delo sindikalne organizacije v TOZD in kolikšni bodo dohodki osnovne organizacije sindikata TOZD, ki so potrebni za delo. Na vprašanje je odgovoril član predsedstva tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata tov. Zupan.

Razpravi so sledile volitve novega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD, valjarn ki šteje petnajst članov. Za predsednika je bil izvoljen Miha Hostnik, sedanjí predsednik sindikalnega odbora v bluming valjarni. Na občnem zboru so izvolili tudi pet komisij. Predsednik komisije za družbeno ekonomsko vprašanja bo Jaka Svetina, komisijo za kadrovska vprašanja bo vodil Vinco Mirtič, komisijo za specialna vprašanja Anton Jaklič, komisijo za šport in rekreacijo Alojz Bohinc ter komisijo za kulturo in izobraževanje Dušan Udir. Izvolili so še štirinajstčlansko delegacijo, ki se bo udeležila občnega zbora konference sindikata Železarne. Dogovorili so se za način dela v prihodnje ter sklenili, da bo prva seja novo izvoljenega odbora še v tem tednu.

Svetovna proizvodnja surovega jekla v letu 1972

Svetovna proizvodnja surovega jekla je dosegla v letu 1972 nov rekord in sicer 628,1 milij. ton. To je za 46,1 milij. ton več kot leta 1971 in za 32,7 milij. ton več kot leta 1970 (doseganja rekordna proizvodnja). Prvo mesto zaseda tudi letos Sovjetska zveza pred ZDA in Japonsko. V letošnjem letu predvidevajo povečanje na 660 do 670 milij. ton.

Iz spodnje tabele je razviden pregled proizvodnje surovega jekla v posameznih državah v letih 1970, 1971 in 1972.

Država	1970 (milij. ton)	1971 (milij. ton)	1972 (milij. ton)
1. Sovjetska zveza	115.89	120.05	126
2. ZDA	119.31	109.26	120.8
3. Japonska	93.32	88.56	96.9
4. Zvezna rep. Nemčija	45.04	40.31	43.7
5. Velika Britanija	27.96	24.24	25.3
6. Francija	23.77	22.86	24.1
7. Kitajska	18.50	21.00	23.0
8. Italija	17.28	17.45	19.8
9. Belgija	12.61	12.45	14.5
10. Poljska	11.75	12.69	13.4
11. Čehoslovaška	11.48	12.07	12.8
12. Kanada	11.20	11.04	11.8
13. Španija	7.39	8.03	9.5
14. Romunija	6.52	6.80	7.2
15. Avstralija	6.84	6.75	6.9
16. Indija	6.28	6.10	6.6
17. Brazilija	5.39	6.05	6.6
18. Nemška demokratična rep.	5.43	5.75	5.7
19. Nizozemska	5.03	5.03	5.6
20. Luksemburg	5.46	5.24	5.5
21. Južno afriška unija	4.76	4.88	5.3
22. Švedska	5.50	5.27	5.2
23. Mehika	3.88	3.82	4.4
24. Avstrija	4.08	3.96	4.1
25. Madžarsko	3.11	3.11	3.2
26. Jugoslavija	2.23	2.45	2.5
27. Bolgarija	1.80	1.95	2.2
28. Argentina	1.82	1.91	2.1
29. Demokratična rep. Koreja	1.70	1.80	2.0
30. Ostale države	10.17	10.47	11.5
Skupaj:	595.40	582.00	628.1

Ustanovni občni zbor sindikata TOZD talilnice

Delovni predsednik ustanovnega občnega zbora osnovne organizacije TOZD v talilnicah Jože Osvald iz livarne nam je posredoval kratko poročilo o občnem zboru. Člani sindikata plavža, martinarne, elektrojeklarne, šamotarne in livarne, so se v petek, 9. februarja, popoldne zbrali na ustanovnem občnem zboru osnovne organizacije sindikata TOZD talilnice. Občnemu zboru so prisostvovali še predsednik tovarniškega odbora osnova organizacije sindikata Železarne Franc Kobentar, ki je tudi prebral uvodno poročilo, šef DE talilnic, dipl. inž. Stanko Čop in direktor proizvodnje ter vršilec dolžnosti direktorja TOZD talilnice dipl. inž. Avgust Karba.

Uvodno poročilo predsednika Kobentarja je vsebovalo ugotovitve, ki so aktualne v času, ko v tovarni ustanovljamo temeljne organizacije združenega dela in se temu prilagajajo ter ustrezno organizira tudi sindikalna organiza-

cija. Razprava dipl. inž. Karbe je vsebovala več konkretnih nalog, ki jih bo treba opraviti v bodoči temeljni organizaciji združenega dela, v razpravi pa sta sodelovala tudi delovni predsednik občnega zbora Jože Osvald in Štefan Ščerbič. Iz razprave je bilo razvidno, da se bo treba v okviru TOZD talilnice dobro organizirati, kajti v tej temeljni organizaciji združenega dela potrebujejo veliko reprodukcijskega materiala, po drugi strani pa v tolikšni meri ne izvažajo izdelkov. Prav zato bo izrednega pomena sodelovanje pri izdelavi samoupravnega sporazuma.

Ob koncu občnega zbora so izvolili nov odbor osnovne organizacije sindikata TOZD talilnice ter člane posameznih komisij. Za predsednika osnovne organizacije sindikata TOZD talilnice so izvolili Štefana Ščerbiča iz martinarne, razen tega pa še delegacijo, ki se bo udeležila tovarniške konference osnovne organizacije sindikata Železarne.

Poškodbe v januarju

Služba za varstvo pri delu nam je posredovala podatke o poškodbah za mesec januar. V Železarni je bilo na delovnih mestih poškodovanih 41 delavcev in izgubljenih 593 delovnih dni. Dve poškodbi sta bili na poti in 66 izgubljenih dni. Pregled poškodb po posameznih TOZD-ih je naslednji:

TOZD talilnice 5 poškodb 82 izgubljenih dni, TOZD valjarne 9 poškodb 105 izgubljenih dni, TOZD predelava 13 poškodb 142 izgubljenih dni, TOZD vzdrževanje, energija in transport 13 poškodb 221 izgubljenih dni, skupne službe 1 poškodba 20 dni in GEZ brez poškodb ter 23 izgubljenih dni zaradi poškodb iz prejšnjih mesecev.

Dve poškodbi na poti v službo so imeli v TOZD vzdrževanje, energija in transport ter 20 izgubljenih dni. Po 23 izgubljenih dni zaradi poškodb iz prejšnjih mesecev so imeli še v TOZD predelava in skupne službe.

V januarju sta bili dve hudi poškodbi, in sicer na aglomeraciji, kjer se je poškodoval sodelavec Vojo Atanasov in na strojnem vzdrževanju. Poškodovan je bil strojni vzdrževalec v šamotarni Bernard Bastarda. Oba poškodovana sodelavca sta na zdravljenju v bolnici.

Železarski globus

ITALIJA. Italijanske železarne so proizvedle v letu 1972 19,78 milij. ton surovega jekla. To je za 2,3 milij. ton več kot v letu 1971. Uvoz železarskih izdelkov je narastel v primerjavi z letom 1971 od 4,9 na 5,7 milij. ton in izvoz od 4,1 na 4,9 milij. ton.

LR KITAJSKA. V letu 1972 so kitajske železarne proizvedle 23. milij. ton surovega jekla. To je za 9,5% ali 2 milij. ton več kot v letu 1971. S tem je bil tudi izpolnjen lanskoletni državni plan v proizvodnji jekla.

SOVJETSKA ZVEZA. V železarini Krivojrog gradijo nov plavž, ki bo med največjimi na svetu. Imel bo koristno prostornino 5000 m³ in bo lahko proizvedel dnevno 13 tisoč ton grodlja.

VELIKA BRITANIJA. V tej državi pripravljajo projekte za gradnjo štirih novih mini železarn. Pričele bodo obratovati v letih 1974 in 1975. Imele bodo letno zmogljivost med 100.000 do 400.000 ton surovega jekla. Kot proizvodne agregate bodo za surovo jeklo imele obločne električne peči in naprave za kontinuirano vlivanje.

Gasilci Železarne o svojem delu

V četrtek 8. februarja so imeli člani industrijskega gasilskega društva in poklicne reševalne čete Železarne redni letni občni zbor. V začetku so počastili spomin dr. Milana Čeha, predsednika društva, Alojza Kolmana in Lada Škrinjarja, poklicna gasilca, ki so umrli v preteklem letu.

V poročilih in razpravi so ugotovili, da je bilo delo v preteklem letu zelo uspešno. V lanskem letu in delno letos so na sestankih delovnih skupin seznanili o požarno preventivni službi skoraj vse zaposlene v Železarni. Rezultati takega dela in rednega nadzora nad požarno varnostjo v Železarni so bili zelo pozitivni saj se je število požarov v preteklem letu zelo zmanjšalo. Večjih požarov v Železarni ni bilo, manjših pa je bilo 13. V 150 primerih so delavci sami takoj pogasili začetni ogenj. Člani gasilske enote so sodelovali tudi pri gašenju požarov na območju mesta in v drugih krajih občine. Poveljnik gasilske čete, višji gasilski častnik Franci Bahun je v zvezi s tem dejal, da je požarom botrovala predvsem nepazljivost, malomarnost, nepoučenost in drugo.

Poleg gašenja požarov in preventivnega dela so gasilci

delali tudi kot reševalci. V lanskem letu so z gasilskimi in reševalnimi cestnimi vozili opravili 24.818 km, imeli so nad 509 varnostnih spremstev, 210 krat so na nevarnih mestih merili količino plavškega plina, napolnili so 682 aparatov za gašenje in drugo. Lani septembra so v počastitev 90 letnice društva pripravili zanimivo in uspelo razstavo gasilske opreme in prikazov opravljenega dela. Ogledalo se jo je več tisoč občanov, gostov od drugod, največ pa je bilo šoloobveznih otrok.

V pogledu varstva pred požari v občini so ugotovili, da stanje s hidranti ni najboljšo. Od vseh 338, je namreč kar 161 neuporabnih. Pri tem so poudarili, da je treba podjetje Vodovod opozoriti, da jih spravijo v red.

Referent za kadre je poročal, da je v društvu 88 članov, od tega 42 pri poklicni enoti. V tem času se je včlanilo šest novih članov, za pet pa se je članstvo zmanjšalo zaradi odhoda na drugo delo, smrti in drugo. Najbolj uspešno delo na tem področju je bilo izobraževanje članov in pridobivanje kvalifikacij. Vsi člani poklicne čete so lani opravili ustrezno šolanje in izpite za naziv poklicni gasilec.

Lani so poklicni gasilci in

reševalci Železarne dobili nov reševalni avtomobil, avtomobil za gašenje s prahom, rezervne dele za dihalne naprave ter kompresor za polnjenje CO₂. Letos predvidevajo, da bodo dobili dve dvokolesni, dve električni črpalci za odpadno vodo, pasove za reševanje v vodi, gumijasti čoln in kompresor za kisik. Zelo pa bi rabili novo Magirus lestev, ki jo bodo kupili, čim bo to omogočila finančna situacija.

Ker večina poklicnih gasilcev stanuje daleč stran od gasilskega doma, kar je ob požarih zelo neugodno, so sklenili, da bodo samoupravnim organom Železarne predlagali, naj bi se v bodoče sta-

novanja za gasilce Železarne namenila v stavbah čim bližje gasilskega doma.

Na občnem zboru so izvolili tudi nov upravni odbor. Za predsednika so izbrali dipl. inž. Dušana Sikoška, za tajnika Karla Jereba, za poveljnika Francija Bahun, za blagajnika Janeza Bahun, za podpoveljnika J. Lavrinca, za odrednega inženirja dipl. inž. Antona Razingerja, za sanitarnega referenta dr. Branka Dražiča, za kulturnega referenta Branka Blenkusa in za referenta za mladino Marjana Marklja.

Občnega zbora gasilcev in reševalcev so se kot gostje udeležili Jože Vehar vršilec

dolžnosti načelnika za notranje zadeve občine Jesenice, Bogomil Homove, tehnični direktor, Tomaž Ertelj direktor kadrovskega sektorja predstavnik gasilskega društva Jesenice — mesto, predstavnik poklicnih gasilcev železarn Ravne in Štore, predstavnik poklicnih gasilcev s Kranja in drugi.

Vsi navzoči so pozdravili občni zbor in zaželeli uspešno delo tudi v bodoče. Tomaž Klinar, predstavnik občinske gasilske zveze je trem članom podelil priznanja za dolgoletno službovanje. Za dvajsetletnico službovanja oziroma delo pri gasilcih sta dobila priznanje dipl. inž. Janko Perne in Milan Nikolavčič, desetletno pa Dani Tolar.

B.

Program izobraževalne in družabne dejavnosti društev DIT na Jesenicah za I. polletje 1973

Petega februarja letos je imel odbor DIT Jesenice razširjeno sejo, kateri so prisostvovali tajniki vseh strokovnih sekcij. Na seji je bil izdelan in sprejet program izobraževalne in družbene dejavnosti za I. polletje. Program v celoti objavljamo v našem glasilu.

PROGRAM STROKOVNIH PREDAVANJ IN DEBATNIH VEČEROV

Zap. št.	Datum	Tema	Predavatelj	Društvo, ki organizira
1.	16. 1.	Možnost izdelave nepomirjenih jekel v električnih pečeh	Arh Jože dipl. inž.	DRGMIT
2.	16. 1.	Prispevek k študiju oblike in porazdelitve svinca v litem jeklu	Razinger Tone dipl. inž.	DRGMIT
3.	25. 1.	Mehanika vesoljskih poletov	Soklič Jaka dipl. inž.	DSIT
4.	30. 1.	Numerično reševanje toplotne enačbe nelinearnimi obrobni pogoji	Brudar D. dipl. fizik	DRGMIT
5.	13. 2.	Tehnološko tehnična primerjava med kvarto in senzimir valjenim ogradjem za hladno valjanje trakov	Jezeršek A., dipl. inž.	DRGMIT
6.	27. 2.	Gospodarjenje z rezervnimi deli	Jasnič D. inž. org. dela	DSIT
7.	6. 3.	Sistemi in načini vodenja	Tušar J. dipl. psiho.	občin. DIT
8.	20. 3.	Računalniški primerj. za vašo prakso	Belčič F.	občin. DIT
9.	27. 3.	Perspektivno napajanje gorenjske električne mreže	Ščavničar I. Pšenica F. dipl. inž.	ETD
10.	3. 4.	Perspektivni razvoj obrata za proizvodnjo oplasnjenih elektrod	Mlakar F. dipl. inž.	DRGMIT
11.	10. 4.	Tehnična tehnologija	prof. Struna A. dipl. inž.	DSIT
12.	24. 4.	Tehnologija ogrevanja blokov v globinskih pečeh	Kürner O., dipl. inž. Razinger T. dipl. inž.	DRGMIT

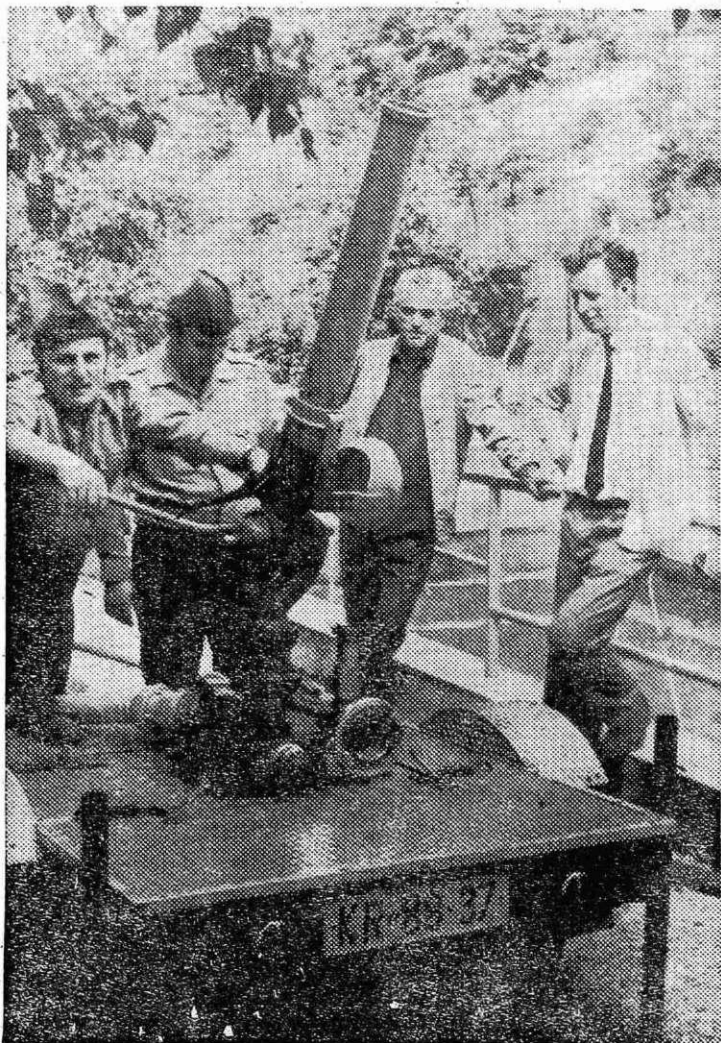
Vsa predavanja bodo v spodnjih prostorih Kazine.

PROGRAM STROKOVNIH ESKURZIJ

Zap. št.	Datum	Naslov ekskurzije	Organizira
1.	30. 3.	Obisk mednarodne razstave IUTRO 73 na GR Ljubljana. Razstava trgovinske in gostinske opreme, embalaže, strojev za pakiranje in transportne ter skladiščne opreme	Obč. DIT
2.	20. 4.	Obisk mednarodne razstave BIENALE INDUSTRIJSKEGA OBLIKOVANJA GR Ljubljana	Obč. DIT
3.	14. in 17. 4.	RIM z ogledom železarne TERNI	DSIT
4.	maj	Društvena ekskurzija v železarne Ravne	DRGMIT
5.	maj	Društvena ekskurzija elektrotehničnega društva v Šoštanj	ETD
6.	maj	Društvena ekskurzija v Mehanotekno in Delamarijs	DSIT

Za izvedbo programa so zadolžena posamezna društva in občinsko društvo DIT.

Program je dovolj zanimiv in v veliki meri omogoča razširjanje aktualnega tehničnega znanja, zato računamo na široko podporo in sodelovanje vseh članov.

Poklicni gasilci so na zadnji razstavi pokazali tudi najmodernejšo napravo za gašenje. Obiskovalce razstave je zelo zanimal vodni top, ki ga vidimo na sliki. Gasilci naše čete ga imajo zato, da bi ga uporabili v primeru večjega požara, ko je potrebno čimprej vreči čimveč vode na ogenj. Kako top deluje sta pokazala poklicna gasilca in reševalca Ciril Tomše in Alojz Zvagen

5. seja občinske konference ZKS Jesenice

Osnovna izhodišča za gospodarjenje v občini v letu 1973

Razprava o smernicah gospodarjenja v občini v letu 1973, je bila osrednja tema pete seje občinske konference ZKS Jesenice, ki jo je sekretar dipl. inž. Štefan Nemec sklical v torek, 13. februarja. Ko so uvodoma brez pripomb potrdili sklepe zadnje seje občinske konference ZKS, ki je bila 21. novembra preteklega leta, je nekaj dopolnilnih dejstev k predloženemu pismenemu gradivu obrazložil predsednik občinske skupščine France Žvan.

Predsednik Žvan je v uvodnih besedah poudaril, da gospodarjenje v občini v letu 1973 mora izhajati iz republiške resolucije o gospodarstvu v Sloveniji v letu 1973, gospodarskih ukrepov zveznega in republiškega izvršnega sveta, ki pričakujejo večjo stopnjo gospodarske rasti

v letu 1973, na drugi strani pa limitirajo splošno porabo na nivoju občin, pokrajin, republik in federacije na 12 % nad lanskoletno porabo. V okviru tega limita je potrebno uravnati sredstva in porabo v občini v letu 1973. Viri sredstev, je nadaljeval predsednik, ki jih občina za-

jema za splošno porabo v letu 1973, so isti kot v preteklem letu. Tako naj bi zaradi pričakovanega bolj umirjenega gibanja proizvodnje in realizacije proizvodnje, morale ostati stopnje obremenitve temeljnih organizacij združenega dela v isti višini kakor lani. To pa pomeni za gospodarske organizacije 4,8 % obremenitev sredstev za osebne dohodke, od tega 0,95 % za financiranje proračunske porabe občine in 3,85 % za temeljno izobraževalno skupnost za financiranje izobraževanja in vzgoje. Te stopnje so v skladu s priporočili republike in federacije, naj se giblje višina sredstev za splošno porabo izpod družbenega bruto produkta. Tako bi se, je nadaljeval predsednik Žvan plan celotnih sredstev za splošno porabo v primerjavi z realizacijo leta 1972 povečal za 11,6 %, sredstva za vzgojo in izobraževanje pa za 12,50 %, kar je v skladu z republiško resolucijo.

Referent je za tem dejal, da predvidevajo, da se bo v občini družbeni proizvod realno povečal za 6 do 7 %, nominalno pa za 18 %. Zaposlenost se bo predvidoma povečala za 2 %, produktivnost za 4 %, nominalni osebni dohodki poprečno za 12 %, v družbenem sektorju pa za 12,6 %. Predsednik je posebej poudaril, da bo za 4 % predvidena povišana produktivnost zahtevala posebnih naporov v delovnih kolektivih in da bo potrebno, da vse delovne organizacije

izdelajo letne akcijske programe in vanje vgradijo tudi elemente varčevanja. Pri tem je dejal, da se bomo v stabilizacijskem letu 1973 morali tudi strogo stabilizacijsko obnašati in se dosledno držati sprejetih in dogovorjenih limitov. Gospodarske delovne organizacije morajo seveda tudi računati z obveznim depozitom za razvoj nerazvitih, z zakonsko obveznostjo za rezerve in s predpisanimi obveznostmi za izgradnjo energetskih objektov.

Za tem je predsednik podrobno govoril o odстранjavanju vzrokov nelikvidnosti, o akumulaciji v gospodarstvu in obratnih sredstvih.

V bodoče, je dejal, predlagajo, da bi osvojili primarno in sekundarno delitev sredstev, kot so to poimenovali. V okvir primarne delitve naj bi spadala: temeljna izobraževalna skupnost, temeljna skupnost otroškega varstva, temeljna kulturna skupnost, sklad za telesnovzgojno dejavnost, občinska konferenca SZDL in sklad za osnovno dejavnost krajevne skupnosti. Sredstva za te dejavnosti naj bi se v okviru določenega odstotka preko družbenega knjigovodstva direktno odvajala na njihove račune. V okvir sekundarne delitve pa naj bi spadale naslednje dejavnosti: kulturno-prosvetna dejavnost, socialno skrbstvo, zdravstveno varstvo, komunalna dejavnost, delo državnih organov, dejavnost družbenopolitičnih organizacij, negospodarske investicije, gospodarski posegi, proračunske obveznosti in nerazporejeni dohodki.

Zelo podrobno je predsednik govoril o socialnem programu, ki ga bo potrebno

vgraditi kot povsod prisoten element z najvišjo stopnjo prioritete. O tem bomo objavili poseben sestavek v prihodnji številki. Ob zaključku je F. Žvan govoril še o komunalnem gospodarstvu in nekaterih ekonomskih posegih v občini (posamezna področja bomo podrobno obravnavali v prihodnjih številkah Železarja).

Uvodni razlagi predsednika Žvana, ki je bila samo dopolnitev njegovega referata na zadnji seji komiteja, ki je bil konferenci predložen pismeno, je sledila razprava v kateri so sodelovali Ludvik Kejžar, Ivica Tautovič, Bine Kobentar, Ivo Arzenšek, Jože Mur, Franc Konobelj, Franc Tepina, Ilika Šmid, sekretar Štefan Nemec in delovni predsednik Ivo Ščavničar. Beseda je tekla o integracijskih gibanjih in prizadevanjih, o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela, o negospodarski sferi in njenem prispevku k stabilizaciji, o nalogah komunistov pri uresničevanju gospodarske politike, o odgovornih nalogah pri zadržanju likvidnosti v Železarni in o dislociranih delovnih enotah.

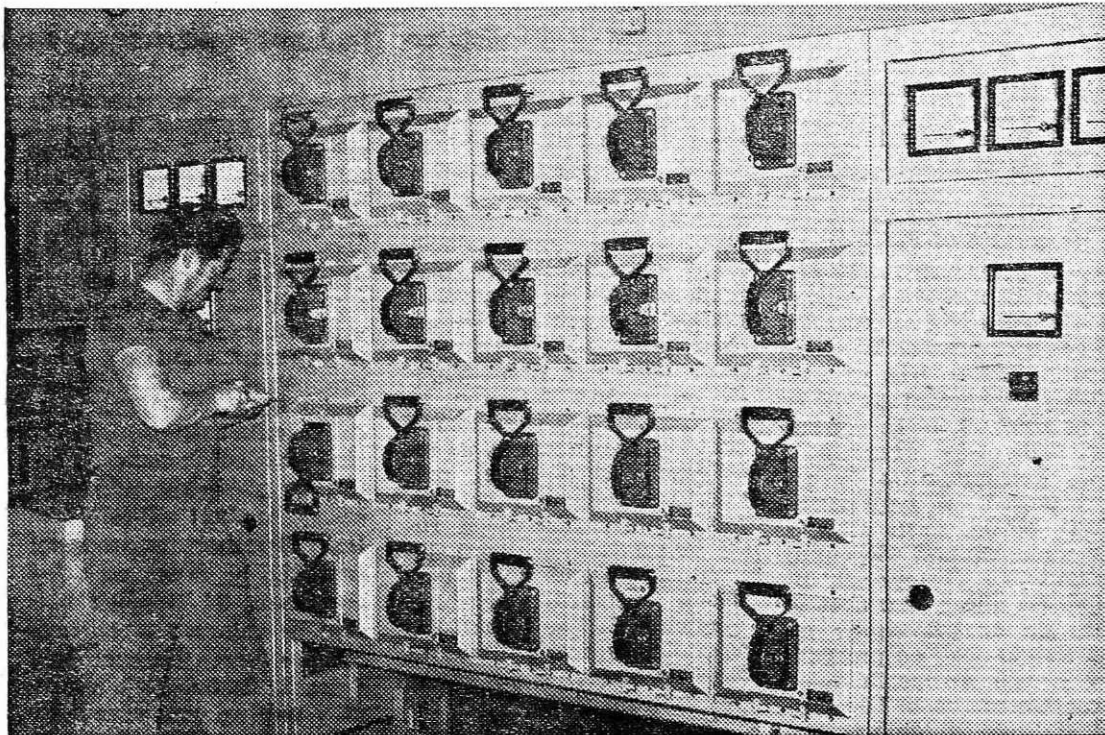
Po dovolj razgibani, zavzeti in konkretni razpravi, je konferenca sprejela predložene pismene smernice gospodarjenja v občini v letu 1973 z dodatno razlago predsednika občinske skupščine Franceta Žvana. Sprejeli so tudi sklep, da se proti komunistom na vodilnih delovnih mestih v delovnih organizacijah in ostalih komunistom, ki ne bodo dosledno uresničevali ustavnih dopolnil in sprejetih smernic, tudi sankcijsko ukrepa po partijski liniji.

Peta seja občinske konference SZDL Jesenice

Za danes popoldan predsednica občinske konference SZDL Jesenice Mara Taler sklicuje peto sejo občinske konference Jesenice. Temeljno vprašanje o katerem bodo govorili na seji je razprava o nekaterih izhodiščih kadrovske politike v občini Jesenice. O kadrovski politiki je bilo doslej že več razprav in dogovorov v okviru samoupravnih skupnosti in družbeno političnih skupnosti. Vse te razprave, med njimi tudi dokument SZDL danes, 14. seja centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in resolucija republiške skupščine o osnovah kadrovske politike, so dale številne pobude in idejno politično

osnovo za načrtnejšo in dolgoročnojšo kadrovsko politiko. Zaradi tega je izvršni odbor občinske konference SZDL Jesenice spoznal za potrebno, da o kadrovski politiki spregovori tudi občinska konferenca SZDL in sprejme ustrezen dogovor, katerega predlog so vabljeni dobili že z vabilom, vključno s tezami za razpravo o kadrovski politiki, ki bodo obravnavane na peti seji republiške konference SZDL Slovenije v marcu 1973.

Na sejo konference, so poleg stalnih članov konference vabljeni tudi številni nestalni člani, ki jih predstavljajo organizacije in organi, ki so pri obravnavanem vprašanju najbolj prizadeti.

Stikalno razdelilna omara, proizvod ELIMA za našo železarno

Poziv sindikalnim organizacijam v radovljiški občini k solidarnostni akciji za obnovo Vietnama

V zgodovinskem trenutku hrabrega in svobodoljubnega vietnamskega ljudstva, ki s podpisom sporazuma o miru, končuje svojo dolgoletno osvobodilno borbo in pričinja z obnovo upuščene dežele, se je tudi predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov Radovljica na svoji zadnji seji, dne 30. januarja 1973 odločilo, da pozove vse organizacije sindikata na področju občine, da se priključijo mednarodni solidarnostni akciji za zbiranje finančnih sredstev za obnovo Vietnama.

Predsedstvo predlaga vodstvom OSS, da takoj organizirajo akcijo za zbiranje pomoči med člani sindikata, da bi vsak prispeval enkratni znesek 0,5 % od enomesečne ga neto osebnega dohodka.

Zbrana sredstva bodo nakazovali na žiro račun solidarnostnega sklada za pomoč Vietnamu št.: 50103-746-183-51579. Občinski svet Zveze sindikatov Radovljica bo poleg prispevka zaposlenih prispeval še znesek 1.000,00 din. JR

Ivan Jan

Dražgoška republika

Odlomek iz knjige Dražgoška bitka 8

Do bitke je bil Zdravko s pošto še dvakrat v Dražgošah — a obakrat ponoči. Zanj je smel vedeti le štab. (Zdravko Tomažin, Guncleje, pismena izjava v juniju 1971, arhiv Pokrajinskega muzeja Kranj).

Le kak dan pred napadom je štab poslal Pavla Kavčiča s tremi tovariši do Mohorja in naprej do Škofje Loke, kjer naj bi si ogledali strelišče, ga skicirali in ga pozneje z bataljonom napadli. (Pavle Kavčič, Ljubljana, ustna izjava jeseni 1959.)

Štab bataljona se je sicer zavedal, da bi se po partizanskih pravilih kazalo umakniti, kar so vedeli že iz zgodovine in predvsem iz lastnih izkušenj. Nedvomno so napadalci želeli boj, tak boj, ki bi jim obetal uspeh. To pomeni, da bi se radi spopadli frontalno, na enem kraju, kjer bi bili v vsakršni

ogromni premoči. Tu bi uporabili vso tehniko, izrabili bi vse prednosti, izognili bi se presenečenju ter bi tako to peščico partizanov naglo in enkrat za vselej razbili. Tako so pač nameravali.

Toda v času, ko je šlo za začetke in širjenje osvobodilnega gibanja, za preprečevanje priključitve in preseljevanja, se iz čisto političnih in propagandnih razlogov ni kazalo umakniti iz Dražgoš. Tako Nemci kot vaščani in navsezadnje tudi novinci naj bi videli, da so partizani vojska, da še niso uničeni, kot je trobila po deželi fašistična propaganda!

Zato ni šlo toliko za Dražgoše, ki so se s tem spreminjale v fronto, šlo je za večje in pomembnejše cilje!

Šlo je za kaljenje borcev, zlasti novincev v novih bojih, če je bila zima še tako ostra

in Nemci še tako močni. Morda prav zaradi tega!

Če bi se umaknili, bi se morali samo na Jelovico, kjer pa je bilo mnogo snega in je pritiskal hud mrz. Tam bi jim bili nevarni predvsem dobro opremljeni in urni nemški smučarski oddelki. Z lahkoto bi jih podili sem in tja in jih naposled razbili. Tudi zato je bilo treba prve nemške valove zaustaviti, oslabiti, šele potem bi lahko ukrenili kaj drugega. Tako je na bližajoče se dogodke gledal štab in zato ni mogel ugoditi željam, da bi se partizani umaknili iz vasi. Umakniti se tedaj drugim, bežati pred Nemci, četudi jih je bilo mnogo, bi pomenilo izgubiti morda več, kakor samo bitko. Pomenilo bi omogočiti uresničevanje nemških naklepov.

Medtem so aktivisti vse pogostejše sporočali o nemških transportih, ki so prihajali od več strani. Sicer pa so bili tedaj na Gorenjskem že številni policijski bataljoni, zato novice o nemških silah niso bile pretirane. Ob vsem tem se je Nemcem ponudila lepa priložnost, da z zbranimi silami čim prej napadejo Cankarjev bataljon. Novica, da se partizani zadržujejo v Dražgošah, je izredno olajšala njihove priprave.

Da je bilo temu tako, dokazujejo večdnevne koncentracije nemških enot in njihovo poznejše prodiranje

proti Dražgošam. Vendar niso napadli takoj, temveč šele po skrbnih pripravah, da bi bilo uspešnejše kakor v Poljanski dolini. Takoj pa so okrepili bližnje orožniške postaje: v Poljanah, Gorenji vasi in Žireh v Poljanski dolini, v Selcah in Železnikih v Selški dolini, ter v Naklem. Ti orožniki so bili premeščeni s Koroške. (Dr. Tone Ferenc, Narodnoosvobodilni boj na Gorenjskem januarja 1942, »TV 15« št. 35, 1968; Handlovo povelje 2. 1. 1942, št. 41/42 arhiv Pokrajinskega muzeja Kranj.)

Generallajtnant Schreyer štab ter generallajtnant Rösener, sta v boju proti gorenjskim partizanom dotlej nabrala že bogate izkušnje, zato boja proti njim nista podcenjevala. Propaganda je bila eno, resne vojaške priprave pa drugo.

Poleg tega se je okupatorska oblast na Gorenjskem dobro zavedala, kakšne razmere so v tej pokrajini in kakšnega mnenja je prebivalstvo. O tem pričajo tudi njihovi dokumenti. V enem — iz podružnice državnega propagandnega urada NSDAP za Koroško na Bledu — z dne 3. januarja 1942, zve-

mo: »... V bližini Kroke je (tolpa) v silverstrski noči obkolila vas in izropala tamkajšnji konzum... Sedanje razmere so torej znova kritične in nejasne. Kaže, da naše sile ne zadostujejo, da bi te ban-

dite dokončno uničile. Takšne razmere seveda tudi zelo slabo vplivajo na razpoloženje prebivalstva.« (Dr. Tone Ferenc, prav tam, »TV 15« št. 34, navodilo vodstvu državnega propagandnega urada NSDAP za Koroško, arhiv IZDG, fasc. 1003.)

Šef civilne uprave dr. Rainer se je tudi dobro zavedal, kakšne razmere so bile tedaj na Gorenjskem, zato si je na vso moč prizadeval, da bi okrepil vojaške in policijske enote Cankarjevemu bataljonu čimprej zadale uničujoče udarce. V takem pričakovanju in željah je tudi vedel, da je o razpoloženju gorenjskega prebivalstva in o razmerah treba poročati »zadržano in predvsem pametno«. Potem pa pravi:

»Ljudstvo na eni strani ve, da potekajo boji s tolpami, zato ni mogoče govoriti o kakšnem čudovitem razpoloženju med prebivalstvom.« (Dr. Tone Ferenc, prav tam, »TV 15« št. 34, navodilo vodstva državnega propagandnega urada NSDAP za Koroško, arhiv IZDG, fasc. 1003.)

Schreyerjev štab je v zvezi z opisanimi dejstvi — to je

izsleditev delalog so mo prav za črtan z ko let n je tu na stav al voja ko t deja je, z vs mat nosto. V se jn pa nara nos la le ša p unije, Poljski

Poljski govd od povjstv nuarja 19 sledje o sestavljal policijski

— 44. v

— 181.

— 171.

— 93. i

— 10. p

ti Goren

Preg

— 325.

v Sraži

Jošt Rolc

Vtisi z izleta v Moskvo in Leningrad 8

MESTO — HEROJ

V II. svetovni vojni je Hitler bolj kot katero drugo sovjetsko mesto, razen prestolnice Moskve, želel osvojiti Leningrad. V juniju 1941, ko so se nemške hordde približale mestu do prvih obzidij, so nacistični generali že dobili vabila za svečani bal v hotelu Astorija, kjer bi proslavili zmago. Toda tudi šestkratna številčna premoč nad slabo oboroženimi branilci Leningrada ni bila dovolj, da bi strli neustrašne in junaške Leningrajčane. Tedaj so nacisti z vseh strani obkolili mesto, odločeni da z blokado prisilijo prebivalstvo in borce k vdaji. 900 dni in noči so Nemci stiskali obroč okoli mesta in ga neprestano bombardirali. V neposrednih bojih je padlo nad 17.000 ljudi, od lakote, mraza in bolezni pa je umrlo več kot milijon prebivalcev Leningrada.

Ne glede na strahotno trpljenje in pomanjkanje se je prebivalstvo branilo do zadnjega dne, ko je bila prebita blokada preko zamrznjenega Ladoškega jezera. Na okopih so se borili ne samo

vojaki in možje, temveč vsi, od otrok, žensk do starcev.

V spomin na junaške branilce Leningrada, so uredili ogromno skupno grobišče — Piskarevo in spominski mavzolej. To je ena od najbolj obiskanih znamenitosti tega mesta.

HOTEL MIR

Nastanili so nas v hotelu Mir na zahodnem delu mesta. Očitno je, da je ta hotel namenjen predvsem turističnim skupinam iz socialističnih dežel, ker razen nas Jugoslovancev, Bolgarov, Čehov in Romunov ter nekaj domačih gostov, nismo opazili drugih tujcev.

Za razliko od nekoliko večjega hotela Družba v Moskvi, je hotel Mir na zunaj in v notranjosti manjši in manj komforten. Ima le šest nadstropij, dve dvigali in razmeroma manjši hol ter restavracijske prostore. Nasprotno pa so bile naše sobe bolj udobne. Tudi restavracija se nam je zdela bolj intimna. V hodnikih in klubskih prostorih je tudi v Miru vladala popolna čistoča in red. V sobah smo imeli prav

tako kot v Moskvi telefon in radijski sprejemnik — tokrat smo lahko poslušali le leningrajske oddaje. V hotelski avli je bila prodajalna razglednic, diapozitivov in značk. Vse skupaj je že prvi dan, potem ko smo se spoznali z osebjem, naredilo na nas še boljši vtis kot v Moskvi. Tudi hrana je bila precej boljša in raznovrstnejša.

LENINGRAJČANI — VZORNI GOSTITELJI

Če bi primerjali mesto Leningrad in njegove prebivalce z Moskvo, bi se sleherni od nas brez premisleka lahko hitro odločil v prid prvega.

Če so Moskvočani dobrostrdni in korektni, bi še več superlativov zaslužili Leningrajčani. Razlikujejo se že na prvi pogled po svoji zunanosti. Moški, zlasti pa ženske so dosti bolj elegantni, kulturnejši, dostopnejši bi dejal. Na ulicah smo ugotavljali, da se pravzaprav ne razlikujejo dosti od prebivalcev drugih evropskih vele mest. Gotovo pa bi lahko trdil, da tako vljudnih in pri srčnih ljudi še nikjer nisem

srečal. Vzgoja je opazna že pri najmlajših, mladino pa ne bi sploh primerjal z zahodno. Nič kolikokrat smo se prepričali o tem. Desetletni pionir, ki smo ga vprašali v nekem parku kje je postaja metroja, nas je sam pripeljal do tja. Ko smo mu dali bonbone jih je hvaležno vzel, vendar je takoj hotel podariti svojo rumeno pionirsko rutico.

BOGASTVO ARHITEKTURE

Leningrad ne imenujejo zaman mesto muzejev, nekateri pa kar poezija arhitekture. Tridnevno bivanje v mestu nas je o tem tudi prepričalo. Človek si enostavno ne more upreti navdušenju ob pogledu na kompleksne barokne palače, stolpov, svetlikačjih kupol, številnih mostov, urejenih obrežij in negovanih parkov. Na trgih in v parkih stoje postavljeni monumentalni spomeniki, ki spominjajo na bogato kulturno in borbeno preteklost nekdanje cesarske prestolnice in na revolucionarno obdobje, preudarno usklajeno v eno samo celoto. Najslavnejši ruski in evropski arhitekti, kiparji in slikarji so v tem mestu ustvarili enkratne umetnine. Baženov, Razstreli, Vorinjin, Stasov, Zaharov in Rosi so imena, ki jih pozna ves kulturni svet.

Osrednja točka, ali bolje povedano, predel Leningrada,

Leningrad — del zimskega dvorca v kater

je znamenita Petropavlovska trdnjava, ki jo je 1703. leta zgradil Peter I. Prvotno je bila jedro bodočega Peterburga. Pozneje, ko se je mesto po naročilu tega ambicioznega cesarja začelo širiti in načrtno graditi, je postala trdnjava — jetnišnica. Ječe, v katere so zapirali tri generacije revolucionarjev, so v vseh stranskih obzidjih, ki imajo obliko večkrake zvezde. V sredini trdnjave, na obširni ploščadi je cerkev, v kateri so pokopani vsi ruski cesarji in člani njihovih družin. Ogromni marmornati sarkofagi so danes na ogled množicam, ki nenehno obiskujejo trdnjavo — spreminjeno v muzej. Na sarkofagu Petra I. ustanovitelja ruskega cesarstva, smo opazili šopek svežih rož, medtem ko so drugi sarkofagi samevali

v tistem notranjo

Naj o sprido p danskega — ta o manjših krat nan list brez

ERMITA SVETIC

Najbrž lička ko svet, ki men ti l v nima sketi dv

Ta ogo palata, i Razstrel njošjo negi c umetniš ljen v i je zgraje

izsleditev bataljona — prvi del naloge že opravil. Sledile so eno še neposredne priprave za napad: izdelava načrta in zbiranje sil. Prav tako kot na partizanski strani je tudi na okupatorjevi predstavljal bližnji napad ne le vojaško temveč tudi politično dejanje, zato so se tega lotili z vsoto natančnosti in zagrizenosti. Vse je kazalo, da so se jih partizani v Dražgošah naračunost nastavili. Tu je bila leša priložnost za njihovo uničenje, kakor pred dnevi v Poljanski dolini!

Policijski akcijski štab Jugovzhod pod Schreyerjevim poveljstvom je v začetku januarja 1942 imel na voljo naslednje osnovne sile, ki so jih sestavljali že znani rezervni policijski bataljoni:

- 44. v Selcah,
- 81. v Kranju,
- 171. v Radovljici,
- 93. na Bledu,
- 10. pa je bil na poti proti Gorenjski.

Poleg tega pa:

- 325. policijski bataljon v Sražišču pri Kranju,

— smučarski patroljni oddelek na Bledu,

— 322. bataljon deželnih strelcev,

— SS-pehotni nadomestni bataljon »Westland«,

— druge specialne enote (oklopniki, letala in drugi). (Dr. Tone Ferenc, prav tam, »TV 15« št. 34—35; Ukaz poveljnika angažiranih sil južne Koroške, z dne 22. 12. 1941, o razdelitvi ozemlja, arhiv IZDG, fasc. 17/1; dopis 3/24 policijskega polka, prej 93. rezervni policijski bataljon, z dne 2. 12. 1942, Landrata Kranj o vpisu padlih vojakov v mrliško knjigo, arhiv IZDG, fasc. 915/1—2; dopis 322. bataljona deželnih strelcev, z dne 25. 12. 1941, poveljstvu divizije »Granatieri di Sardegna«, arhiv VZI, škatla 456.)

Okoli 22. decembra 1941 se je iz Maribora na Bled (v hotel Toplice) preselil tudi vojaški štab »Jug«, ki ga je vodil generalmajor Weiss. Ta je imel tudi svoje enote, ki jih je za napad na Dražgoše »posodil« generalalajntantu Schreyerju.

Orca v katerem je znani Ermitaž

v tilnem dostojanstvu bogate notranjosti cerkve.

Naj omenim, da smo si sprico prenatrpanega dopoldanskega programa ogledov — ta obisk izbrali sami v manjših skupinah. Tudi tokrat nam je zadostoval potni list brez vstopnice.

ERMITAŽ — ZAKLADNICE SVETOVNE UMETNOSTI

Najbrž ni nikogar med kulturnimi ljudmi na svetu, ki ne bi vedel za znameniti leningrajski Ermitaž, v njem manj znamenitem Zimskem dvorcu.

Ta ogromna in veličastna palača, remek delo arhitekta Razvrelja, že s svojo zunanjostjo impresionira slehernega obiskovalca. Zbrani umetniški zakladi so razstavljeni v 340 dvoranah. Palača je zgrajena v letih od 1754 do

1762, v slogu ruskega baroka, v sinjezeleni barvi z nešteti plastikami na fasadah — je danes ena od najbolj obiskanih svetišč umetnosti na svetu.

Pod strokovnim vodstvom naših treh vodičev smo si to enkratno znamenitost ogledali že dopoldne po prihodu v mesto. Kot vse druge skupine, teh je naenkrat več deset, smo že pri vhodu odložili v garderobah svoje plašče, torbice, fotoaparate ter si obuli vrh čevljev suknjene copate. Šele, ko smo prišli v hodnike (teh je v dvorcu več kot 30 km) in v sobane, smo uvideli, da je takšen ukrep res upravičen.

Marmornata tla hodnikov in iz dragocenega lesa sestavljeni podi, čeprav prikriti s tekači, bi gotovo ne vzdržali pod nogami milijonov obiskovalcev.

44

Ko bi bila na drevesu kača in ko bi bil kak angel v bližini, bi rekel, da sta to Adam in Eva. Na sosednji vogalni steni je prav tako napol gol, a mnogo bolj širokopleč in mišičast moški, kakor da so mu mišice pod kožo spletene v debele kite. Objema se stebra, kakor da bi ga rad spodnesel kot kak Samson. Morda slika predstavlja prav njega? Lestenec z mnogimi svetilkami v obliki sveč, visi nad veliko mizo. Okrog nje so visoki, oblazinjeni stoli, podobni kraljevskim prestolom, podolgovata kredenca (skozi brušeno steklo je videti dragocene kozarce, kozarčke in steklenice kakor v kakem tabernaklju), potem pisalna miza, velika svetla okna in zasteklena vrata na balkon, zavešana s čipkastimi zavesami, težka, za tri prste debela in mehka vzorčasta preproga po vsej sobi, mnogo lepša kakor pred ostarjem v goriški stolnici, vse to dopoveduje (in tako bogastvo je prav gotovo po vsej hiši), kako bogat in imeniten je gospodar te hiše.

»To si torej ti?« ga izpod ščetinasto šršečih sirkastih obrvi motri gospod, skoro za glavo manjši od njega. Žef le težko prenaša njegov preiskujoč pogled in ga gleda v drobne (ne upa si reči, prašičje) oči, ki se kdaj pa kdaj zasvetlikajo s čudnim zeleno rdečkastim sijajem kakor pri tistih zajcih z belo dlako. Takih oči pri ljudeh doslej še ni videl.

»Dolg si, a droban,« pravi gospod, a obenem dvigne tolsto roko, na kateri se iskrita prstana, poročni obročkasti in drugi širok in z velikim bliskajoče se spreminjajočim brušenim kamnom, in začne otipavati njegove kite na rokah, kakor da bi otipaval kako žival, ali je dovolj močna.

Žef ne razume, zakaj to gospod počne.

TIGROVEC ŽEF

MIHA KLINAR

»Mišice so dobre. Moral bi jih še bolj utrditi. Ko bi te videl kak boksarski trener, bi o tvojih dolgih rokah prerokoval, da boš odličan boksar v lahki kategoriji, boksar za boj od daleč.«

Pa ga ne misli napraviti za boksarja, pravi gospod po kratkem premolku. Toda mišice bo moral vseeno okrepiti, da bo kos delu, kj ga čaka.

»Nisem šibak,« pravi Žef, ker misli, da gospod podcenjuje njegovo telesno moč in da bo morda celo rekel, da je za ključavničarja prešibak.

»Moral boš postati še močnejši!«

Seveda bo postal, saj še ni dorasel in bo njegova telesna moč z vsakim letom večja.

»Znaš ravnat s konjem?«

Žef ostrmi. Čudno vprašanje! Rad bi gospodu pojasnil, da se ne bo šel učiti za kovača, marveč za ključavničarja. Pa ne da je gospod strica napačno razumel in ga bo zdaj dal v uk kakemu kovaču? Žefa prav nič ne mika, da bi koval podkve in jih pribijal konjem na kopita, čeprav ima drugače živali rad in tudi veselje do konj. Toda, tu je v mestu in ne doma, kjer bi ga čakalo tako delo.

»Kmečkega dela si vajen? Ste imeli doma kmetijo?« vpraša gospod.

»Da, a majhno. Majhen košček zemlje,« odgovarja Žef, čeprav se mu zdi ta pogovor nerazumljiv.

»No, prav! O tem se bova pomenila kasneje,« bi gospod, vsaj tako je videti, rad že zaključil pogovor. Žef pa vseeno misli, da bi gospod rad zvedel, kaj je počel doma, ali pa ga zanima, kako sta z mamo živela in s čim sta se preživljala. No, o tem bo gospodu lahko povedal! Delala sta in se preživljala kakor se pač preživljajo vsi ljudje na ne preveč radodarni kobaški zemlji.

»Da, kasneje, kasneje se bova pogovarjala o tem,« ponovi gospod in za trenutek stisne krivo zarezo svojih ustnic, kakor da bi o nečem razmišljal. »A zdaj, zdaj se boš šel predstaviti v strojno tovarno, kjer te bodo vzeli v uk kot ključavničarskega vajenca.«

To so besede, ki bi jih Žef že v začetku rad slišal.

»O, milostljivi,« se vzradosti in posluša krivo-ustega gospoda, ki mu majaje se na kratkih nogah

pripoveduje, da je že govoril s tamkajšnjim direktorjem in da mu je ta obljubil, da bo vzel priporočenca v uk, čeprav trenutno vajencev ne potrebujejo, saj se jim nenehno ponujajo. Vseeno pa bo njegovega priporočenca izjemno sprejel, ker ga je pač priporočil prijatelj.

»Torej me bodo sprejeli?«

Žef bi najraje takoj stekel v tovarno, a mora poslušati svojega dobrotnika do kraja. Šele potem se mu zahvali.

»O, milostljivi, kako naj se vam zahvalim.«

Gospod ga pogleda z drobnimi očmi, nato pa reče:

»Poljubi mi roko!«

Roko? Seveda bi mu jo poljubil, ko bi ne pomislil, da je gospod rekel te besede kar tako za šalo in da bi ga potem najbrž oštel, ko bi segel po njegovi roki in jo poljubil.

Toda gospod ga mračno pogleduje.

»Torej mi je nočeš poljubiti?«

Bi, a se mu še vedno zdi, da bi bilo nespodobno. Moškim vendar ne poljubljamo rok razen škofom. Toda gospod Aleš mu ponuja roko kakor kaka ženska ali kakor jo je ponujal domačemu župniku škof ob prihodu k birmi.

No, če bi gospod res rad, da bi mu tako izkazal svojo hvaležnost, mu bo roko poljubil. In Žef se res skloni in poljubi gospodov prstan, kakor je takrat ob škofovem prihodu k birmi videl župnika.

»Iz srca sem vam hvaležen, milostljivi.«

Toda gospod z Žefovim poljubom ni zadovoljen.

»To ni roka, to je prstan. Poljubljaš, kakor da bi bil škof. Poljubi roko!«

Žef se še enkrat skloni in poljubi gospodu Alešu tolsto roko, zraven pa ga zalije gnus, kakor da je poljubil krastačo.

»A zdaj pojdi! O drugem se pogovoriva kasneje.«

Žef odhaja od gospoda s čudnimi občutki, podobnimi gnusu.

»Poljubljaš roko?«

Clovek bi bruhal! »Gospodova roka je tolsta in pegasta, gnusna kot krastača.«

A kaj ko mu lahko samo gospod pomaga.

»Potrpeti bo treba.«

Gnus, ki ga čuti do gospoda, bo treba premagati.

Dan, o katerem je Žef mislil, da mu ga je sprejel čudežni zlati pajek iz maminih pravljic, postaja čudno tesnoben. Ne samo gospod, tudi ljudje, ki jih srečuje sredi mestnega vrveža, so krivi, da mu je pri srcu vedno bolj tesnoben.

To niso prijazni ljudje, kakor je bil železničar, ki mu je pokazal pot do stričevega stanovanja. Ne-prijazni, zaprti vase so. Vsem se nekam mudi. Nihče nima časa, da bi za trenutek postal in mu na kratko pojasnil, v katero smer in po katerih ulicah naj gre, da bi prišel do strojnih tovarn. Vsi samo zmigujejo z rameni, obenem pa jim lahko prebere z obrazov, naj jih pusti pri miru in da so siti takih nadležnikov, kakršen je on. Nekateri se sploh ne ustavijo, marveč ga eni bolj, drugi manj surovo odpravijo in hite dalje. Zato se Žef počuti, kakor da ne hodi po varnih tleh pločnika, marveč po ostrem in ozkem grebenu nad samimi prepadi in le s težavo kakor vrhovodec, ki ga je davno nekoč gledal v Gorici na semnju svetega Andreja, lovi ravnotežje in zadeva ob ljudi zdaj na svoji levi zdaj na svoji desni strani.

»Eh, kako je pravzaprav tu v mestu žalostno in koliko lepše je živeti po vaseh, kjer se ljudje med seboj poznajo v dobrem in slabem. Tu pa so si drug drugemu tujci in drug drugemu v napoto.«

A kaj hoče. Moral se bo sprijazniti tudi s tem. Mesto ni vas! In tudi vsi ljudje, ki hitijo v obe smeri mimo njega, prav gotovo niso sami Ljubljančani, marveč so prišli v mesto po opravkih. Morda bi mnogi, ki jih je že ustavil in vprašal, prav gotovo odgovorili, a se po mestu sami ne spoznajo, vsaj tako ne kakor domačini. Ti pa bi bili lahko nekoliko bolj prijazni in uslužni.

JESENIŠKE NOVICE

Do sedaj so delovne organizacije, kolektivi in posamezniki prispevali v sklad za otroško varstvo občine 139.432,20 novih dinarjev. To je rezultat akcije, ki sta jo začela občinski smidikalni svet Jesenice in skupščina občine Jesenice že decembra lani z željo, da bi namesto novoletnih čestitk prispevali v sklad za otroško varstvo. Do sedaj so prispevali:

Špecerija Bled 5.000, Iskra Kranj 10.000, Kovinar Jesenice 5.000, Ljubljanska banka — podružnica Jesenice 500, Mesarsko podjetje Jesenice 2.000, Vodovod Jesenice 700, Lokarna Jesenice 1.000, LIP Bled 2.000, Živila Kranj 1.000, Murka Lesce 15.000, Emona Ljubljana 3.800, SGP Sava Jesenice 10.000, Viator — enota Jesenice 5.000, Zárja Jesenice 10.000, Rožca Jesenice 10.000, Gorenjska oblačila Kranj 5.000, Gorenjska Jesenice 2.000, Slovenija avto 500, Kolektiv občinskega sodišča Jesenice 3.000, Železarna Jesenice 200, Zavarovalnica Sava Jesenice 47.082,20, sindikalna organizacija Skupščina občine Jesenice 500 in Albina Tušar 150 novih dinarjev.

Pričakujemo, da se bodo ostale organizacije odločile prispevati po zaključnih računih in da bo tako sklad še narastel. Seveda je tudi nekaj organizacij, ki so odgovorile negativno. To so PTT Kranj, Borovo, Peko, Kovinotehna Celje, Slovenija šport, Vatrostalna, Združeno železniško transportno podjetje, GG Bled, Intervetropa in železniško podjetje za turistični transport in gostinstvo.

Sindikalna organizacija splošne bolnišnice na Jesenicah je v sredo 7. februarja sklicala sestanek članstva z namenom, da bi jih bolje informirala o oblikah samo-

upravljanja, predvsem pa še o novih oblikah glede na ustavna dopolnila in možnosti ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela. Uvodno informacijo o novih oblikah samoupravljanja je podal predstavnik republiškega sindikata Vinko Kastelec, ki je poudaril, da je treba v zdravstvu upoštevati tudi družbeni interes. Nazorno je obrazložil vse zahteve, ki se postavljajo pred delovne organizacije in zaposlene in škoda, da je bil odziv zaposlenih majhen. Še posebno zato, ker so pozneje v razpravi vsi po vrsti poudarjali, da je treba vse zaposlene čim bolj informirati o vsem kar se dogaja v organizaciji, če hočemo, da bodo lahko odločali in tako samoupravljali. Navzoči so bili tudi mnenja, da bi bilo verjetno

Dopisujte v Železarja

smotno bolnišnico na Jesenicah vsaj v začetku organizirati kot eno temeljno organizacijo, v kateri pa bi prav tako lahko zagotovili tako samoupravljanje, da bo vsak delavec čutil, da lahko vpliva na rezultate poslovanja.

Na sestanku so bili kritični tudi glede oseb. dohodkov strežnic, ki so slabše plačane kot pa nekvalificirane delavke v drugih dejavnostih. Čeprav se že nekaj časa prizadevajo, primerne rešitve še niso našli. Težje pa je še po-

sebno sedaj, ko so osebni dohodki zamrznjeni. Problem osebnih dohodkov strežnic je prisoten v vseh slovenskih bolnišnicah.

V združenem podjetju Zarje in Delikatese so imeli v četrtek 8. februarja volitve v svete temeljnih organizacij združenega dela in svet delegatov podjetja. Od skupno 303 zaposlenih se je volitev udeležilo 277 zaposlenih ali 91 in pol odstotka. Izostanek gre predvsem na račun dopustov in bolezni. Najboljše udeležbo so imeli v temeljni organizaciji skupne službe.

V svet temeljne organizacije združenega dela delikatese so izvolili 15 članov, v temeljno organizacijo manufakture 11 članov v temeljni organizaciji industrija in obrt ter skupne službe pa po 9 članov. V svet delegatov podjetja so izvolili 29 članov, v vsaki temeljni organizaciji po sedem razen v temeljni organizaciji delikatese osem. Na konstituantnih sejah svetov, bodo izvolili predsednike in nekatere odbore.

V ponedeljek 12. februarja so imeli zaposleni v Mesarskem podjetju Jesenice referendum. Kar 92 odstotkov zaposlenih se je izreklo za pripojitev podjetja k Ljubljanskim mlekararnam, v kar pa jih niso prisilile težave, temveč predvsem želja po hitrejšem razvoju. Podjetje Ljubljanske mlekarne ima precej veliko lastno proizvodnjo živine, saj imajo farmo goved in prašičev, potrebno klavno živino pa si zagotovijo tudi s pitanjem v kooperaciji. Jeseniška klavnica pa je registrirana kot izvozna klavnica, čeprav mora dograditi še potrebne čistilne naprave in hleve za živino, če želi povečati izvoz. V okviru novega podjetja bodo predvidoma že letos zmogli potrebne investicije, proste kapacitete klavnice pa izpolniti z večjim klanjem živine za izvoz, kar istočasno pomeni tudi boljše priskrbljenost jeseniškega tržišča zlasti z drobovino, ki jo sedaj primanjkuje. In končno predvidevajo, da bi v letu 1974 oziroma 75 dogradili na Jesenicah še predelovalnico mesa katere kapacitete pa bodo izpolnili le z zadostno surovinsko bazo. Ob velikih težavah z mesom lahko rečemo, da je naša občina ena izmed boljše priskrbljenih občin in ob predvidenih težavah, želijo tak položaj obdržati tudi v bodoče.

Mesarsko podjetje Jesenice bo v okviru novega podjetja samostojna temeljna organizacija združenega dela, z pravicami pravne osebe.

Novice iz radovljanske občine

Na torkovi seji občinskega komiteja ZK so razpravljali o organiziranosti ZK v občini in o poteku akcije urejanja evidence članstva. Preučili so tudi predlog statutarnega sklepa, v smislu sklepa CK ZKS o tej nalogi in sprejeli delovni in finančni načrt za 1973. leto.

Včeraj se je na Bledu sestal svet kulturnih skupnosti Gorenjske. Osrednja točka dnevnega reda je bila posvečena usmeritvi kulturnih dejavnosti in sofinanciranju skupnih akcij kulturnih skupnosti na Gorenjskem. Zavzeli so se za enotno in koordinirano kulturno politiko in enotne kriterije v odnosih do regionalnih in republiških kulturnih institucij, ki delajo na področju Gorenjske.

Člani medobčinskega odbora sindikata, prometa in zvez za Gorenjsko, so v sredo v Radovljici razpravljali o predlogu družbenega dogovora o delitvi dohodka za območje SFRJ.

Danes in jutri je v Mladinskem domu v Bohinju seminar za mlade člane ZK, ki ga v sodelovanju z občinskim komitejem ZK organizira delavska univerza Radovljica. Udeležuje se ga okoli 40 slušateljev. Na programu so teme o zunanji politiki Jugoslavije, o resoluciji III. konference ZKJ, o odnosu ZK do religije in cerkve in o političnem položaju v občini, na osnovi ocen občinske konference ZK.

Lani se je prijavilo na izpite za prvo pomoč voznikov motornih vozil, ki jih je organiziral občinski odbor RK 1.439 kandidatov, od teh je uspešno opravilo izpite 1.247 voznikov.

Komisija za odnose z zamejskimi Slovenci pri občinski konferenci SZDL je na zadnji seji, prejšnjo sredo, odločno zahtevala, da se sprejmejo ustrezni ukrepi za spoštovanje družbenih norm in nacionalne zavesti v vseh turističnih publikacijah, zlasti prospektih. Ugotovljeno je, da posamezne turistične organizacije docela zanemarljivo podatke iz NOB, o spomenikih žrtvam nacizma in o krajih, znanih iz osvobodilnega boja. Izvršni odbor OK SZDL bo v kratkem sklical posvet odgovornih predstavnikov s področja turizma in gostinstva, kjer bodo obravnavali to problematiko.

V tovarni Plamen v Kropi dobro gospodarijo. Lani so izvozili kar 67,5 % celotne proizvodnje. Januarja letos pa so navzlic 4 % zmanjšanju delovne sile povečali proizvodnjo za 12 %. Plamenovci še vnaprej vztrajno nadaljujejo akcijo za stabilizacijo z delom v prostih sobotah.

V nedeljo zvečer so v kulturnem domu v Podnartu gostovali člani jeseniškega gledališča Tone Cufar. V nabito polni dvorani so uprizorili dramo Vida Grantova — slovenskega pisatelja Ferda Kozaka.

V soboto 10. februarja je bil na Bledu, v počastitev Prešernovega dne, uspel Koroški večer, za kar imajo zasluge tako domači izvajalci kot gostje s Koroškega. K uspehu so pripomogle tudi nekatere delovne organizacije, ki so finančno podprle to pomembno prireditev. Posebno priznanje zaslužijo kolektivi GG Bled, Vezanine Bled, Špecerija Bled, Zavod za napredek turizma Bled, Veriga Lesce, Plamen Kropa in trgovsko podjetje Murka Lesce.

Mladinski odsek Planinskega društva Radovljica je v zimskih počitnicah organiziral smučarski tečaj za 35 pionirjev pri Valvasorjevem domu pod Stolom. Poleg vadbe v smučarskih veščinah, so jih učitelji in funkcionarji PD seznanjali tudi s programom dela PD, s prvo pomočjo pri reševanju v planinah ter z lepotami naših planin.

Navzlic muhasti zimi, ki je bila skopa zlasti na Bledu, saj jezero še vedno ni dovolj zaledenelo, so smučišča na Zatrniku vsak dan polna domačih in tujih gostov. Zaradi velikega števila smučarjev in nizke snežne odeje so nekatere proge postale neuporabne, zato se vse več ljudi odpravlja na Pokljuko, kjer so snežni pogoji precej ugodnejši za smuko. Zaenkrat je tam okoli 60 cm snega, na Zatrniku pa kar 20 cm manj.

V radovljiški graščini so ta teden pričeli z obnovo prostorov čebelarstva muzeja. Ker je letos dvestoletnica smrti svetovnoznane slovenskega čebelarja Janša, bodo v okviru jubilejnih prireditev skušali primerno predstaviti tudi Janševo sobo v muzeju, ki je edinstven te vrste v Jugoslaviji.

V radovljiški občini je bilo lani evidentirano 55 zasebnih gostinskih obratov, od teh 43 gostiln, 4 bifeji, 2 pensiona, 5 restavracij in 1 bar-disco klub. Zasebne sobe za turiste je izdajalo v občini 713 gospodinjstev s 3.963 ležišči.

Predsednik Sob Jesenice med jeseniškimi upokojenci

Minulo soboto so imeli jeseniški upokojenci izreden članski sestanek. Ker se je udeležil sestanka predsednik skupščine občine Jesenice, se ga je udeležilo tudi tokrat blizu sto upokojencev in upokojenk, ki se zanimajo za gospodarstvo v naši občini. Predsednik Žvan je tolmačil upokojencem gospodarski načrt Jesenic, pojasnjeval v zvezi z načrtom nekatere nejasnosti in odgovarjal upokojencem na zastavljena vprašanja. Zanimali so se za gradnjo stanovanj, gradnjo vodo-

voda, zaposlovanje žena, asfaltiranje stranskih cest, pluzenje cest, odpravo nesnage v določenih predelih mesta in za podobne stvari. Kaj živo so se zanimali za gradnjo mrliške vežice na Blejski Dobravi. Kakor upokojeenci, je bil s sestankom zadovoljen tudi predsednik Žvan, saj je izpadel sestanek kot eden najboljših zborov volilcev. Sestanku je sledil kratek koncert moškega zbora Jeklar kot kulturna prireditev upokojencem za zaključek Prešernovega tedna.

Kramljanje z bralci

V zadnji številki MZ-vestnika smo v tej rubriki naredili rekapitulacijo o našem dosedanjem delu in o prispevkih, ki smo jih objavljali v MZ-vestniku preteklo leto. Med drugim smo napovedali tudi nov koncept MZ-vestnika in sklenili, da »Koledarja pomembnejših dogodkov« v tem letu ne bomo več objavljali. Razlog za to je bil v tem, ker nam je prav »Koledar pomembnejših dogodkov« zavzel v vsaki številki razmeroma veliko prostora. Ta naš sklep pa je pri nekaterih bralcih naletel na neodobravanje, saj so se prenekateri obračali na nas, zakaj opuščamo to rubriko, ki je po izjavi nekaterih zelo zanimiva in obenem poučna. O tem bomo še razmislili in v kolikor bo še več zahtev, lahko tudi uvedemo podobno rubiko, vendar v manjšem obsegu, kjer naj bi bili zajeti le pomembnejši dogodki iz naše ožje zgodovinske preteklosti.

K objavljeni sliki v zadnji številki MZ-vestnika, ki predstavlja telovadni nastop Sokolov na bivšem Rožmanovem travniku v samem centru Jesenic, smo dobili na naša vprašanja nekaj zanimivih odgovorov in podatkov. Tovariš Srečko Čop nam je kot udeleženec na tem nastopu potrdil navedbe, da je bil to dejansko nastop telovadcev sokolskih žup iz Gorenjske, vendar pa ni vedel povedati točnega datuma. Strinjal pa se je s tem, da je bilo to lahko leta 1924 ob 20-letnici ustanovitve Sokola na Jesenicah. Zanimive so zlasti pripombe tovariša Pera Vovka, ki je prav tako nastopil na tej prireditvi. On pravi, da to v tem času ni bil več Rožmanov travnik, ker ga je Rožman že prodal nekemu Arnejcu, ki je na tem prostoru kasneje zgradil tudi žagarski obrat. Iz izjav obeh smo ugotovili, da je bil ta prostor dan na razpolago telovadnemu društvu Sokol Jesenice za to prireditev. Ustrezna zemeljska dela pri izravnavi terena za telovadišče so bila narejena z udarniškim delom članov Sokola. S tem bi bila ta slika za naše potrebe kar ustrezno dokumentirana. Za podatke, ki smo jih dobili, se najlepše zahvaljujemo.

Prošnja bralcem

Zeleti bi kompletirati in dati v vezavo revijo Borec in revijo Železar. Vendar nekateri letniki niso kompletni.

Tako nam za revijo Borec manjkajo naslednji izvodi: za leto 1955 št. 6, za leto 1957 št. 11, za leto 1959 št. 10, za leto 1960 št. 6 in 9, za leto 1964 št. 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11 in 12.

Za revijo Železar nam manjkajo naslednji izvodi: za leto 1953 št. 2, za leto 1954 št. 4 in 5.

V kolikor bi kateri od bralcev razpolagal z navedenimi izvodi in jih lahko pogreši, prosimo, da nam jih proti primerni odškodnini odstopi in tako omogoči, da te letnike damo v vezavo. Izvode pošljite na naslov: Tehnični muzej železarne Jesenice, oddelek za delavsko gibanje in NOV.

Muzejsko — zgodovinski 14 — februar 1973 vestnik

Plavž svete Heme pod Koriti v Nomenju

Tehnični muzej železarne Jesenice je med številnimi delovnimi nalogami v minulem letu izvedel tudi akcijo pri izkopavanju ostankov plavža svete Heme v Nomenju. Prvotni namen te kompleksne in obširne akcije je bil sicer skromen; šlo je predvsem za to, da bi očistili že razmeroma močno zaraščen teren okoli samih ostankov zgradbe tega objekta in drugič, da bi preostalo zidovje za silo zaščitili oziroma konservirali tako, da bi ga ohranili pred uničujočim razpadanjem. Sama dela, ki so stekla, pa so nam narekovala širšo nalogo, kot je bilo prvotno mišljeno, saj smo na samem mestu lahko ugotovili odstopanja od navedb, ki jih je odkril arheolog prof. Walter Schmid pri odkopavanju tega plavža v predvojnem času.

Razmeroma deževno vreme, ki je bilo v preteklem letu, kakor tudi maloštevilna delovna ekipa, saj smo se dela lotili le trije redni uslužbenci muzeja, nam ni dovolilo, da bi akcijo zaključili. Skoraj bi lahko rekli, da je opravljena komaj tretjina vsega dela. Kjub temu pa lahko ugotovimo, da trud v zvezi s tem ni bil zaman in se bo v zgodovinsko raziskovalnem pogledu glede razvoja našega železarstva prav gotovo bogato poplačal, zlasti še, ko bomo analizirali vse številne najdbe, ki smo jih že in jih še bomo našli pri teh odkopavanjih.

Za ilustracijo pomena tega plavža naj se dotaknemo publicitete o delu prof. Walterja Schmidta pri izkopavanju tega plavža pred 35 leti.

Prvo železarsko industrijsko podjetje v srednjem veku na Slovenskem

Pod tem naslovom je izšlo v predvojnem tisku poročilo o delih pri odkopavanju topilnice sv. Heme v Nomenju, ki jih je vodil arheolog prof. dr.

Walter Schmid, ravnatelj muzeja in univerzitetni profesor v Gradcu. Po izjavah prof. Schmidta je razvidno, da je bil to železarski obrat Slovincem dobro znane sv. Heme, koroške grofice slovenskega porekla, ki je bila rojena na gradu Pilštajn na Spodnjem Štajerskem leta 970. Ogromna posestva, ki jih je imela po Štajerskem, Koroškem, Bavarskem, v Furlaniji in na Kranjskem, so ji nudila tudi možnost koriščenja rud. Imela je, vsaj tako je ohranjeno v zgodovinskih zapisih, topilniške obrate tudi v Bohinju (Nomenj, Log, Bitnje, Nemški rovt). Če to zgodovinsko poročilo in po ustnem izročilu ohranjeno ime sv. Heme, ki velja konkretno za ta topilniški obrat pod Koriti v Nomenju drži, bomo razčistili še kasneje, dejstvo pa je, da je prof. Walter Schmid glede starosti tega plavža mnenja, da je star vsaj sedemsto let. Že ta trditev pa odstopa svojih dvesto let od časa, ko je živel sv. Hema.

Povezovanje sv. Heme kot lastnice tega plavža z dejanskimi podatki o starosti tega obrata, s katerimi razpolagamo, je po svoje zelo zanimivo in vsekakor dokaz, da gre tukaj za razmeroma star železarski obrat, čeprav morda ne sega v dobo desetega oziroma enajstega stoletja. Obenem pa se zopet lahko prepričamo, da se vesti oziroma izročil, ohranjenih po ljudskih tradicijah, le ne moremo vedno držati, čeprav so nam največkrat le koristen in edini vir podatkov o nečem, kar je v davni, nekeje v bližnji okolici obstajalo oziroma se je dogajalo. Časovna opredelitev naj si bo ostankov nekega objekta ali dejavnosti pa je vsekakor odvisna od raziskovalca oziroma arheologa, ki se ukvarja z odkopavanji.

Ker je ta naša delovna akcija med prebivalci ne le Nomenjčani temveč celotne bohinjske doline, razgibala duhove, smo sklenili, da bomo o tem našem delu, o zgodovini iz obsega samega obrata, v nekaj nadaljevanjih pisali in tako seznanili tudi ostale bralce o zgodovinski preteklosti tega topilniškega obrata, kakor tudi o izsledkih in najdbah, ki smo jih oziroma jih še bomo odkrili pri nadaljnjem delu.

T. S.

Zanimivosti iz našega tehničnega muzeja

V tehniškem muzeju hranimo ploščo, na kateri so vidni nekakšni znaki oziroma pismenke, ki predstavlja za nas zelo zanimiv eksponat (glej sliko).

To je dejansko odtis oziroma odlitek v živo skalo vklesanih znakov, ki se nahaja v neposredni okolici in nam ga je oskrbel agilni, že pokojni muzejski delavec France Torkar. Gotovo vas bo zanimalo, od kje izhaja ta plošča, kje je izvirnik, kaj predstavlja in v kakšen namen je bila vklesana.

Zaenkrat vas prepuščamo ugibanju. Nekateri bralci bodo morda uganili, kje se izvirnik nahaja, ali celo uganili pomen te plošče in razlago za pismenke, ki so našim zgodovinarjem povzročile precej truda, preden so jih razvozljali.

Naj pojasnimo, da je ta plošča tesno povezana z razvojem železarstva na Gorenjskem in kot taka pomemben dokument naše bogate železarske zgodovinske preteklosti.

V eni naslednjih številki MZ-vestnika vas bomo o tem v posebnem sestavku točneje seznanili. Zaželjeno pa je, če kdo od bralcev kaj več ve o tem, da nam to sporoči, naj si bo ustno ali pisмено, saj o pomenu te plošče krožijo med ljudmi različne verzije, ki pa so po svoje vse zanimive.

Zanimivost iz našega muzeja

Kako stare so pravzaprav Jesenice

13. nadaljevanje

V zadnjem nadaljevanju smo prikazali kako so naši predniki Slovenci izgubili svojo samostojnost in prišli najprej pod bavarsko nato pa pod frankovsko nadoblast.

Kot smo omenili, so s prihodom Frankov nastopili časi intenzivne kolonizacije po Slovanih zasedenih ozemljih z naseljevanjem bavarskega in frankovskega prebivalstva in plemstva. Določeno vlogo pri pospeševanju kolonizacije in naseljevanja nemškega prebivalstva v naših deželah je odigrala tudi katoliška cerkev. Omenili smo namreč, da so frankovski kralji zadolžili posamezne škofove, naj čimprej pridobijo prebivalce zasedenih slovenskih ozemljih za krščansko vero. Le-ta si je na področjih severno od Drave tako v Karantaniji kot v Panoniji bolj uspešno utirala med prebivalstvo, kot v področjih južno od Drave, ki so pripadala oglejskemu metropolitu. Tako je tudi celotno ozemlje današnje Slovenije v verskem pogledu sodilo pod Oglej.

Da je tako kolonizacija kakor tudi širjenje katoliške vere potekalo uspešneje v severnih deželah je več razlogov. Kot prvega lahko navedemo gradnjo prvih samostanov (v Pustriški dolini že leta 770 in v Kremsmünsteru v začetku 9. stoletja), ki so odigrali pri pokrščevanju Slovencev odločujočo vlogo. Drugi razlog pa lahko iščemo v tem, ker so bile te dežele nekako bolj zaščitene pred vpadi prvotnih Obrov in kasneje Madžarov. Prav z madžarskimi vpadi na slovenska ozemlja in z njihovimi pohodi v Italijo in Nemčijo, kjer so plenili, morili in požigali ter zaslužnjevali prebivalstvo so bile naše pokrajine zlasti Panonsko nižavje in ljubljanska kotlina glede razvoja ovirani oziroma pahnjani nazaj.

Prihod divjega madžarskega ljudstva leta 895 v Panonijo je bil lahko rečeno za južne Slovence velika nesreča. Madžari so na svojem pohodu slovensko prebivalstvo večinoma pomorili, pregnali z dežele ali pa zaslužnjili.

Madžare je tako kot vse barbarska plemena vabila bogata Italija. Neštokrat so vdrl v Italijo in na svojih pohodih prišli na ozemlje sedanje Francije in prekorčili celo Pireneje, vendar so končno Frankovski kralji uspeli zbrati uspešno vojsko in Madžare na Leškem polju pri Augsburgu poraziti. Ta poraz predstavlja za vzhodno alpske dežele začetek novega življenja, razvoja in blagostanja, ki se je počasi pričelo vračati v te predele.

Zdesetkano prebivalstvo, ki se je še ohranilo, še največ v goratih predelih, je pričelo novo življenje, pa čeprav v času intenzivne kolonizacije in uvajanja frankovskega fevdalnega reda.

Spomin na obrske in madžarske vpade se je trajno vtisnil Slovence, saj v pesmih in narodnih pripovedkah še danes beremo o pesoglavcih in polkonjih, to je o ljudeh, ki imajo zgoraj človeško, od pasu pa konjsko podobo, kar ni čudno, če upoštevamo, da so preko 100 let ubijali in morili Slovence ter jih prodajali v suženjstvo. Ne smemo namreč pozabiti, da se je prav v času madžarskih vpadov razbohotila trgovina s sužnji, tako ob Črnem kot ob Jadranskem morju, kjer so Madžari prodajali ujetje Slovence orientalskim trgovcem v zamenjavo za razno trgovsko blago.

Kot smo omenili, so Franki leta 828 slovenske dežele razdelili v razne kneževine in mejne grofije. Te grofije zlasti Panonska, Posavska in Furlanska so v času Madžarskih vpadov seveda razpadle. Vendar pa se po porazu Madžarov v času cesarja Otona I., zopet ustanovi veliko Karantanijo z mejnimi grofijami in mejami, kakršne so bile določene že leta 828. Tako zasledimo leta 970 ustanovljeno Karantansko marko, ob Savinji in Savi Spodnjo ali Savinjsko marko, svet južno od Karavank do hrvaške meje in Snežnika pa je pripadal novoustanovljeni Kranjski marki, ki je sodila upravno pod mejnega grofa s prvotnim sedežem v Kranju in kasneje v Ljubljani. Poleg Kranjske marke je sodila Istra v samostojno marko ali pokrajino, medtem ko je Goriška spadala v Furlansko marko. Vse te navedene marke pa so upravno sodile pod Karantanskega vojvodo, dokler se niso pozneje osamosvojile.

Kot prvega krajišnika na Kranjskem zasledimo v listinah nekega »Popo« ali »Popon-a« že v sredi 10. stoletja. S tem krajišnikom, ki je bil verjetno bavarskega porekla, se je pričela na Kranjskem v takratni Kranjski marki lahko rečemo doba kolonizacije, ki jo je narekovalo prvič zdesetkano prebivalstvo, ki ni moglo obdelovati velikih kompleksov zemlje, dalja velika področja neobdelane zem-

lje, ki si jo je lastil kralj oziroma cesar in pa številne darilne pogodbe teh zemljišč frankovskim, bavarskim grofom in raznim škofijam. Omenili smo, namreč že, da je bila dodeljena brixenskim škofom leta 1004 zemlja med obema Savama s sedežem na Bledu.

Z ustanovitvijo brixenskega gospostva na Bledu je prišlo do agrarne reorganizacije, ki je odklanjala bivšo ureditev obdelovanja zemlje in same posesti, uvajati pa so začeli frankovski fevdalni način gospodarstva in znani »hubni« sistem. Vsa obdelovalna zemlja je bila od oblastnikov razdeljena na hube. Posamezne hube so predstavljale poljedelski gospodarski kompleks v takšnem obsegu, da je mogel vzdrževati povprečno kmečko družino in obenem zagotoviti obveznosti (tlako, desetino) do zemljiškega gospoda. Ker je takim nalogam ustrezal le trden posestnik ali kmet, je bilo v interesu zemljiškega gospoda, da ohrani hube v določenem obsegu in ni dovolil, da se drobijo na manjše posesti.

V kakšno odvisnost so prišli slovenski naseljeni oziroma takratni obdelovalci in lastniki svoje zemlje do zemljiške gosposke je danes težko točno odgovoriti. Znano je, da se je preprosto ljudstvo ločilo v svobodnjake in nesvobodnjake, to se pravi podložne ljudi ali podložnike.

Ker so karantanski Slovenci leta 788, prostovoljno priznali frankovsko vrhovno oblast in jim celo pomagali v bojih z Obri, jim je cesar Karol pustil njihovo prostost in lastnino. Smeli so po svoji volji ravnati s svojim posestvom, se naseľjevati, kjer se jim je zdelo, hoditi k sodnim zborom in nositi orožje. Znano nam je mnogo imen svobodnih Slovencev in Slovenk, ki so živeli v devetem in desetem stoletju in imeli svoja posestva po raznih krajih slovenske zemlje. Vendar pa je pod frankovsko oblastjo mnogo Slovencev izgubilo svojo prostost in imetje, le ti so postali podložniki plemičev, v nekaterih primerih celo sužnji. To je zadelo posebno tiste, katere so si morali Franki s silo podvreči ali pa če so sodelovali v raznih uporih naj si bo, da so bili premagani ali pa ujeti.

Če bi mogli verjeti virom in njihovim preprostim lastninskim izrazom bi nastajala ob teh dolgotrajnih spremembah sorazmerno preprosta družbena struktura odvisnega prebivalstva. Po frankovskem pravu zasledimo še iz časov Karla Velikega, da ni bilo drugih prebivalcev kot svobodnjaki (liberti) in nesvobodnjaki (servus). Med nesvobodnjake, ki so bili odvisni od zemljiškega gospostva bi v tem primeru morali šteti tudi tako imenovane kolone, ki so bili osebno svobodni, od zemljiške gosposke pa odvisni le po obdelovanju zemljišča na gospostvu. Zato je povsem razumljivo, če srečujemo v imenih frankovske dobe odvisnega prebivalstva na že obstoječih zemljiških gospostvih tudi v naših pokrajinah poleg narodnost-

ne označbe Slovani (Sclavi), ki tedaj ni imela nobene družbene vsebine, le izraze za nesvobodnjake po čemer bi lahko sklépali, da so bili vsi Slovani po uvedbi fevdalizma praktično nesvobodnjaki. Temu pa ni bilo tako, saj poznamo iz zgodovinskih virov imena svobodnih slovenskih kmetov, kakor tudi še knezov, za primer slovenski knez Pribislav, ki je imel veliko zemljiško posest v okolici Sore, kjer je današnji grad Goričane, še v zadnjem desetletju desetega stoletja. Poleg tega pa zasledimo v raznih urbarjih in starih zapisih v arhivih brixenske gosposke številne posesti kosezov, ki so bili slovenskega porekla in tako rekoč plemenitega stanu, saj so jih Nemci nazivali »edlinge«. Dokaz za to so številni kraji, ki se imenujejo še danes po kosezih (Koseze pri Ljubljani) in številne kraje z imenom Edling (Edlingen v zgornjem avstrijskem), ki prav tako izhajajo iz prvotnih naseljencev oziroma prebivalcev kosezov.

Tudi na ožjem Gorenjskem in v samem brixenskem ozemlju zasledimo številne koseze tako na področju današnjih Gorij, kjer je bila zlasti močna postojanka kosezov v Polšici. Močna naselbina kosezov je bila tudi v vasi Studor v Bohinju in tudi v Srednji vasi, medtem ko jih v naši Gornjesavski dolini razen dveh primerov na Blejski Dobravi, ni bilo zaslediti.

Da je fevdalni red predstavljal za prvotne prebivalce Slovence močno prelomnico v načinu življenja in v gospodarskem pogledu, tako glede obdelovanja zemlje, delitve zemlje, kakor tudi glede obveznosti do zemljiške gosposke, je razumljivo, saj je bila s tem najpomembnejša organizacijska oblika poljedelstva pri Slovencih takozvana »hiša« ali »ognjišče«, ki je predstavljala v prenešenem pomenu posest večje ali manjše družine, nasilno prekinjena. Z delitvijo zemlje na hube je bila namreč ta tradicija prekinjena. Dokaz, da so Franki po hubnem sistemu razdeljevali zemljo je tudi v tem, ker so se hube po velikosti in obsegu razlikovale od prvotnih slovenskih kmetij. Kmetija je namreč v tistih časih predstavljala tudi določeno mersko enoto za velikost zemljišča, ki ga je posedoval naj si bo svoboden ali nesvoboden kmet. Zakaj bavarske hube predstavljajo v našem jeziku prav toliko kot kmetija, le te so se pa delile na cele hube, polovične hube, četrtinske hube, tretinske hube itd. Ni pa s tem rečeno, da posameznik naj si bo kosez ali pa svobodnjak ni mogel posedovati več hub oziroma posestev, saj so znani primeri, da je en lastnik imel posestvo v obsegu treh ali celo več posameznih hub oziroma kmetij. To nam dokazuje, da je naziv huba ali kmetija predstavljal v tistih časih res samo neko mersko enoto za zemljišče na podlagi česar so fevdalci lahko določali dajatve zemljiški gosposki v obliki hrane (desetina), denarja ali pa tlake.

Se nadaljuje

Slika predstavlja skupino mladih fantov z orodjem, ki se očitno pripravljajo na udarniško delo. Posnetek je narejen za starim župniščem, kjer je še dobro vidno staro župniško gospodarsko poslopje. Zanimanje nas, za kakšno udarniško akcijo so se pripravljali in kdaj.

Polletni obračun učencev osnovne šole Tone Čufar

V prvem polletju šolskega leta 1972/73 je obiskovalo osnovno šolo Tone Čufar na Jesenicah 729 učencev, od katerih je izdelalo 84,91 % učencev ali 1,27 % manj kakor v istem času lanskega leta. Razlika med učnim uspehom med razredno in predmetno stopnjo je 16,16 % v korist razredne. Najboljši učni uspeh je bil dosežen v prvih razredih (94,79 %), najslabši pa v šestih razredih (73,96). V poprečju se je učni uspeh poslabšal v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta za 1,27 % v vseh razredih, razen v četrth, kjer se je izboljšal za 5,94 % in v sedmih razredih za 11,43 %. Po posameznih razredih so učenci osnovne šole Tone Čufar v

prvem polletju dosegli naslednje uspehe:

V treh oddelkih prvega razreda je od 96 učencev imele pozitivni uspeh 94,79 % učencev, kar je za 2,41 % slabše kot v istem lanskem obdobju. Slabši uspeh je doseglo pet učencev, ki niso bili zajeti v malo šolo oziroma niso bili pravočasno kategorizirani. Za 3,31 % slabši učni uspeh je doseglo tudi 113 učencev iz štirih drugih razredov, v katerih je imelo pozitivni uspeh 92,92 %. Tudi 107 učencev v treh oddelkih tretjega razreda je imela za 4,72 % slabši učni uspeh kakor v istem obdobju lani in je pozitivni učni uspeh doseglo 89,72 %. Pomembno izboljšanje je doseglo 73 učen-

cev v treh oddelkih četrtega razreda, ki je v primerjavi z lanskim prvim polletjem izboljšalo uspeh za 9,94 % in doseglo 93,15 % učni uspeh. Na to je nedvomno vplivalo tudi manjše število učencev v oddelkih. Tri oddelke petih razredov je obiskovalo 83 učencev, ki so dosegli 79,52 % učni uspeh ali za 6,05 % slabši kakor pred letom.

Učni uspeh je za 3,91 % slabši od lanskega tudi v treh oddelkih šestega razreda, kjer je 96 učencev doseglo 73,96 % učni uspeh. Za 11,43 % je v primerjavi s prvim polletjem preteklega leta izboljšalo učni uspeh 78 učencev treh oddelkov sedmega razreda, ki so dosegli 75,64 % učni uspeh. To je še posebno razveseljiva ugotovitev, ker so nekaj let nazaj ugotavljali slabši učni uspeh. Zato so poslabšali uspeh učenci osmega razreda, kjer je 83 učencev v treh oddelkih doseglo 75,90 % učni uspeh ali za 8,72 % slabšega kakor v prvem polletju lani.

Primerjalni podatki nam pokažejo, da je od prvega do četrtega razreda skupaj za 1,53 % slabši učni uspeh kakor lani, v petih razredih kar za 6,05 %, od šestega do osmega razreda pa je za 0,83 % boljši kakor v I. polletju šolskega leta 1971/72.

Pri analizi učnih uspehov je učiteljski zbor ugotavljal, da se učenci lahko naučijo učno snov, le učijo se preveč kampanjsko oziroma prepozno se lotijo intenzivnega učenja. Intenzivno učenje le pred redovalno konferenco je v mnogih primerih prepozno. V drugem polletju bodo večjo skrb posvetili učencem, ki težje sledijo učno snov in jim z rednim dodatnim poukom nudijo pomoč. Imeli bodo tudi v drugem polletju redne govorilne ure in starše tekoče obveščali o uspehu ali neuspehu njihovih otrok. To pa seveda narekuje tudi redno preverjanje znanja učencev.

V prvem polletju letošnjega leta je bilo kar 18,67 odstotkov učencev z vedenja ocenjenih s slabšo oceno od odlično. Učence namreč iz vedenja ocenjujejo na redovalnih konferencah in si učenec mora tudi oceno iz vedenja zaslužiti. Učiteljski zbor in vodstvo šole pričakuje, da bodo še v tesnejšem sodelovanju s starši svojih učencev in s skupnim prizadevanjem v drugem polletju dosegli boljše učno vzgojne rezultate.

(Povzeto iz poročila šole o učnem uspehu v I. polletju šolskega leta 1972/73)

Književnik Miha Klinar prejel Prešernovo nagrado gorenjskih občin

Lanskoletnemu največjemu občinskemu priznanju za kulturno umetniško snovanje — ČUFARJEVI PLAKETI, ob 50-letnem življenjskem jubileju, je književnik, prevajalec in publicist MIHA KLINAR letos dodal še PRESERNOVO NAGRADO GORENJSKIH OBCIN. V četrtek 8. februarja so mu, poleg ostalih nagrajencev in ob številni prisotnosti predstavnikov javnega, kulturnega in političnega življenja Gorenjske, to priznanje izročili v Skofji Loki, ki je bila letos po vrstnem redu gostitelj Prešernovih nagrajencev. Miha Klinarja, svobodnega književnika, rojenega 13. julija 1922 na Jesenicah, so na osnovi dosedanjega ustvarjalnega literarnega in prevajalskega dela, za to veliko priznanje predlagali odborniki na seji obeh zborov skupščine občine Jesenice.

Prva njegova pesniška zbirka je v drobni knjižnici pod naslovom MRTVI BATALJON izšla že poleti 1945. V njej je Klinar motivno zajel ljudi in boje v letu 1944 na Koroškem, ki jih je kot borec ziljske čete sam doživel. S to drobno knjižico je takrat vzbudil splošno pozornost in izkazal resnični pesniški talent. Verjetno je bila tudi prva pesniška zbirka, ki je izšla v osvobodjeni Sloveniji. To pa ni bil začetek, kajti njegovi literarni poskusi segajo nazaj v njegova dijaška leta. Svoje prvece je objavljaval že leta 1939 v dijaškem listu Mentor in leto kasneje v listu Naša rast.

Po osvoboditvi leta 1945 je Miha Klinar začel sodelovati v literarni reviji Naši razgledi, ki je takrat izhajala v Trstu, pozneje pa je svoje literarne in zgodovinske dokumentarne prispevke objavljaval v vseh slovenskih književnih in drugih revijah. Sodeloval pa je tudi pri revijah, ki so izhajale v Gorici, Trstu in Celovcu. Največ je razumljivo objavljaval v jeseniškem in gorenjskem tisku — Jeseniški kovinar in kasneje Železar ter Glas in v njihovih literarnih prilogah. Napisal in objavil je veliko število pesmi, črtic, novel in nekaj romanov. V vsem njegovem literarnem delu je prisotna jeseniška delavska, revolucionarna preteklost in marsikdaj tudi jeseniška stvarna sedanost. Izmed njegovih proznih del naj omenimo: NJEGOVI PRVI PLAŠI, TROJANSKI KONJ, ROPARJI, ŽARA S PEPELOM, SIVO MESTO, CAS IN BREZCESTJA, TIGROVEC ŽEF, razen tega pa romana BEG in tetralogijo MESTO, CESTE IN RAZCESTJA. Žal je večina naštetih in nenaštetih literarnih del in poskusov raztresena v podlistkih v raznih časopisih ter zato še niso ovrednotena ter umetniško ocenjena.

Klinarjev pesniški svet je umetniško zrejši in bolj dognan kot njegova prozna prizadevanja. To izpričuje tudi njegova druga pesniška zbirka ZELENi TORZO, ki je izšla leta 1958. Ta zbirka izpričuje celovitost pesnikovega opusa, ki se izraža skozi zelo intimni in svobodni verz. Motivno je v tej zbirki poleg revolucionarne tematike tudi mnogo odzivov na sodoben čas in razmere. Trenutno pa je v tisku Klinarjeva najobsežnejša pesniška zbirka NA MRTVI STRAŽI.

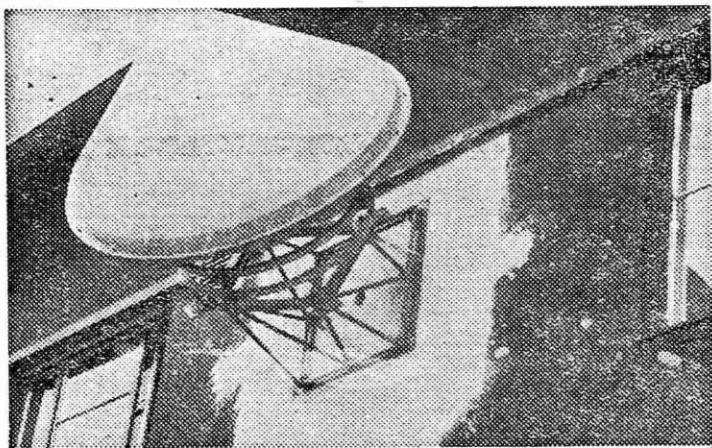
Doslej so bili Klinarjevi teksti uvrščeni v vrsto slovenskih pesmi in proze, kar potrjuje njegovo pesniško vrednost.

Književniku MIHU KLINARJU iskreno čestitamo k lepemu priznanju v imenu uredništva in bralcev Železaria.

Jeklar v domu dr. F. Berglja

Moški zbor Jeklar se je odločil, da v okviru prireditve v Prešernovem tednu obišče oskrbovance doma dr. Franceta Berglja in jim priredi enourni koncert. Obiskal jih je v soboto popoldne in razveselil s petjem narodnih pesmi in s skromno obdaritvijo. Zaradi navdušenja oskrbovancev, katerim podobni

obiski manjkajo, so pevci Jeklarja obljubili, da jih bodo še obiskali in jim še peli pesmi, ki jih spominjajo na mladostna leta, in jim nudi urico prijetnega kulturnega razvedrila. Za gostovanje se je v imenu oskrbovancev zahvalil pevcem tovariši Pavle Dolar.

Na poslopju jeseniške pošte so delavci PTT Kranj in drugi strokovnjaki montirali tole napravo, ki ji rečejo parabolična antena. Če gledamo v smeri njene konice, bomo na vrhu Mirce zagledali približno 5-krat 5 m veliko ogledalo iz pločevine. Te naprave so montirali zato, da se bo v bodoče mogoče pogovarjati po UKV, ali laično rečeno po zraku. Se pravi da za pogovor, ki bo teklen v Radovljica, Kranj in še naprej, kjer bodo imeli tudi take naprave ne bo potrebno žice, pač pa bo naš glas potoval po ultra kratkih valovih. Take naprave so postavili tudi v Radovljici in na Jamniku ter Kranju in Šmarjetni gori. Ta pomembna pridobitev bo omogočala neomejeno število pogovorov, ki bodo opravljeni pravzaprav na cenejši način, saj teoretično v medkrajevni razdalji ne bo potrebno več žic.

B.

Kakovostne prireditve ob kulturnem prazniku Slovencev

V minulem tednu so se ob kulturnem prazniku Slovencev zvrstile tri zelo uspele prireditve, ki so bile tudi v kakovostnem pogledu vredne tega velikega praznika.

V sredo 7. februarja so v mali dvorani in čitalnici Delavskega doma na Jesenicah odprli že tradicionalno kolektivno razstavo likovnih del jeseniških dolikovcev. V kulturnem programu je sodeloval vokalni oktet DPD Svoboda France Prešerna Žirovnica — Breznica in recitatorji, člani odra mladih Lidija Keržanova, Igor Skrlj in Klemen Košir pod vodstvom Stanke Geršakove. Na razstavi se predstavlja 19 avtorjev s 41 deli v različnih izraznih tehnikah od olja do akvarela. Na razstavi je mogoče zaznati zelo viđen napredek slikarskega kolektiva kot celote, še bolj pa nas razveseljuje lep napredek posameznikov. Razstava bo odprta do vključno 18. februarja.

Druga prireditev je bila v četrtek 8. februarja v Delavskem domu na Javornikah pod naslovom LITERARNO GLASBENI VEČER OB KULTURNEM PRAZNIKU SLOVENCEV. Večer so skupaj pripravili DPD Svoboda

France Mencinger Javornik — Koroška Bela, kulturno umetniški klub Tone Čufar, ki deluje pri istoimenski Svobodi, ženski pevski zbor Jesenice in recitatorji amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice na čelu s slovenskim gledališkim in filmskim igralcem, domačinom Mihom Balohom.

V prvem delu so recitatorji: Miha Baloh, Stanka Geršakova, Slava Maroševićeva, Magda Flander, Igor Skrlj in Ivan Berlot predstavili poleg poezije dr. Franceta Prešerna, Mateja Bora in Toneta Čufarja še pesmi besednih ustvarjalcev, članov kulturno umetniškega kluba Tone Čufar in sicer: Miha Klinarja, Cvetka Zagorskega, Crtomirja Sinkovca, Valentina Cundriča, Benjamina Gracaja in Marije Mencingarjeve ter koroških pesnikov Valentina Poljanška in Andreja Kokota. V zelo doživeti pripovedi so recitatorji približali hvaležnemu občinstvu slovensko umetniško besedo bolj in manj znanih literarnih ustvarjalcev. Z izredno pripovedno močjo pa je navdušil slovenski gledališki in filmski igralec Miha Baloh, ki se z velikim navdušenjem in umetniško prizadetostjo vključuje

vedno bolj v jeseniško kulturno življenje.

V drugem delu kulturnega večera pa je sodeloval ženski pevski zbor Jesenice pod vodstvom zborovodje prof. Milka Škoberneta. Tudi ta je z izbranim in zelo kakovostno izvedenim programom navdušil poslušalce.

Morda bi ob tem uspeli večeru poudarili le-to, da smo v primerjavi z leti nazaj, letos naredili pomemben korak naprej pri praznovanju kulturnega praznika Slovencev. Razen tega pa je večer, kakor tudi otvoritev razstave pokazal, da se s povezovanjem različnih kulturnih skupin v občini v skupni program lahko doseže tudi ustrezno kakovost in pestrost, kar je še posebej pomembno pri vključevanju tudi naše občine v kulturno akcijo. To je dokazal lep odziv občanov.

Tretja prireditev pa je bila v petek 9. februarja v Zabreznici v izvedbi DPD Svoboda France Prešerna Breznica — Žirovnica. Tamkajšnji Svobodaši to prireditev prirejajo tradicionalno, posebnost letošnje pa je prav gotovo nastop pevskega zbora iz Bilčovsa. Poleg domačega okteta in recitatorjev tamkajšnje osnovne šole, je na večeru svoja dela bral tudi književnik Ivan Jan, član kulturno umetniškega kluba Tone Čufar.

Višek in zaključek praznovanja kulturnega praznika pa je prav gotovo sinočni vokalno instrumentalni koncert v gledališki dvorani na Jesenicah. S slovensko narodno in umetno pesmijo so se predstavili vokalni oktet DPD Svoboda France Prešerna Žirovnica — Breznica pod vodstvom Marjana Jemca, ženski in mešani zbor Jesenice, ki ju je vodil prof. Mitko Škobernec, moški pevski zbor Jeklar pod vodstvom zborovodja Poldeta Ulaga in pihalni orkester Jeseniških železarjev z dirigentom Julijem Sorgom. Na koncu so pevkam in pevcem podelili tudi bronaste, srebrne in zlate Gallusove značke za večletno aktivno delovanje v pevskih zborih. Zlato Gallusovo značko je ob svojem življenjskem jubileju — 90-letnici prejel za dolgoletno delovanje na glasbenem področju tudi Cene Ambrožič.

Če k vsem tem prireditvam dodamo še številne šolske proslave, potem lahko zaključimo, da smo letošnji kulturni praznik v občini dostojno proslavili.

B. Bricelj

Brati v mladosti, to je kot da bi s kukalom oprezal proti mesecu. Brati v srednjih letih — kot da bi z dvorišča gledal nanj. In v starosti — kot da bi ga opazoval z odprte velike terase. Uživanje pri branju se pač spreminja in poglablja v skladu z lastnimi izkušnjami.
Chang Ch'ao

Svet sem spoznal s pomočjo knjig, s pomočjo leksikonov... tam je bil ta svet asimiliran, klasificiran, etiketiran, preštudiran.
Jean Paul Sartre

Tudi pri knjigi ni odločilen prvi vtis, temveč to, kakšen okus pust v ustih.
A. Spemann

Knjige so seveda mrtve. Lahko jih oživiš ali pa ne, to je odvisno od tebe. Branje ne sme biti golo sprejemanje. Naj bo ustvarjalno, spodbuja naj lastna doživetja, lastna dejanja.
R. Piper

Če se vrneš truden ali samotni od trdega dela in če hočeš plemenitega oddiha, sezi po lepi knjigi, ki te bo prestavila v mnogotere usode tujih življenj. Pomagala bo, da boš pozabil za nekaj časa svoje dnevne skrbi. Tuji dogodki ti bodo postali zanimivi in važni kakor tvoje delo, ki si z njim tako tesno povezan. In ko knjigo odpreš, te prevzame občutek, kakor da si pogledal v tihi hram oddiha in ubranosti. Vse tvoje malenkostne težave, ki ti jih morebiti prinaša življenje v pisarni, v delavnici ali v družbi, utihnejo. Šele ob knjigi, ki ti je draga in sorodna, se prebudi tvoj duh...
Miran Jarc

Na Breznici so proslavili kulturni praznik s sodelovanjem koroških pevcev iz Bilčovsa

DPD Svoboda France Prešerna Žirovnica — Breznica vsako leto pripravi za 8. februar proslavo, skupno z osnovno šolo. Letos je bila proslava še posebno slavnostna, ker je na naše povabilo na proslavi sodeloval tudi moški pevski zbor kulturno prosvetnega društva Bilka iz Bilčovsa iz avstrijske Koroške.

Pevci iz Bilčovsa so prišli na Jesenice že popoldne, zato smo izrabili čas pred proslavo za ogled rojstne hiše F. S. Finžgarja v Doslovčah in rojstne hiše Franceta Prešerna v Vrbi. V rojstni hiši Prešerna smo jim še s pomočjo skrbne oskrbnice pripravili skromen, toda domač prigrizek. Tu jih je tudi oktet domače Svobode pozdravil s pesmijo. Za prisrčen sprejem se je eden od koroških pevcev društvu ganljivo zahvalil.

Proslava je bila izvedena skrbno. Hkrati moramo pohvaliti tudi naše prebivalce, ki so tokrat spet napolnili dvorano, kot že dolgo ne. Na proslavi je nastopil oktet domače Svobode s Prešernovo Zdravljico in še s štirimi pesmimi. Osnovna šola je na poseben način pripravila Prešernov Sonetni venec, ki ga je predstavilo 42 učencev. Zelo uspešno sta učenka in učenec 5. razreda osnovne šole v narodni noši recitirala Prešernovo Od železne ceste. Med proslavo je bilo podeljenih tudi 43 Finžgarjevih zlatih bralnih značk, učencem osnovne šole. Vsi so dobili

tudi knjigo M. Kranjca Zimzelen na slovenskih tleh. Proslavo je popestril z branjem svojih del tudi pisatelj Ivan Jan, ki je med NOB partizani v teh krajih. Za zaključek proslave pa so se predstavili še koroški pevci iz Bilčovsa, ki so nam zapeli šest koroških narodnih pesmi. Gledalci v dvorani so jih navdušeno pozdravili. Predsednik društva domače Svobode jim je v spomin na to srečanje podaril sliko F. S. Finžgarja, enega izmed njegovih zadnjih posnetkov, medtem ko so pevci iz Bilčovsa podarili domačemu društvu gramofonsko ploščo koroških narodnih pesmi, kjer so tudi sami posneti in pesniške liste Andreja Kokota, ki so izšli v Trstu. Finžgarjevo sliko so poklonili tudi Ivanu Janu, ker je bil takoj prijazen, da se je odzval vabilu.

Po proslavi so preživeli koroški in domači pevci čas pred odhodom vlaka v Avstrijo v prisrčnem vzdušju s petjem in pogovorom. Zelja in obljuba vseh je bila, da se bodo še srečali in sicer oktet domače Svobode pri njih v Bilčovsu in oni spet pri nas.

To srečanje s koroškimi Slovenci nas je zopet spomnilo in opomnilo, da ne smemo pozabiti bratov onkraj Karavank, ki morajo še v naprej vztrajati v trdnem boju za svoje narodnostne pravice.

ar

Kako smo praznovali slovenski kulturni praznik

V četrtek 8. februarja so se v gledališču Tone Čufar zbrali učenci osnovne šole Prežihov Voranc, da bi skupaj počastili spomin na velikega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna. Ob tej priložnosti so učenci s svojimi učitelji pripravili pešter program.

Najprej je pevski zbor pod vodstvom tovariša Janka Pribošiča odpel tri pesmi. Nato so učenci in učenke četrtga, šestega, sedmega in osmega

razreda izvedli mali mozaik literarnih del. Ob koncu pa je bila slavnostna podelitev Finžgarjevih bralnih značk. Za tem sta jeseniški pesnik Miha Klinar in tovarišica Ivanka Arzenšek podelila posebna priznanja učencem, ki so že četrtič tekmovali za Finžgarjevo bralno značko. Po podelitvi je tovariš Miha Klinar povedal nekaj o svojem delu in prebral nekaj svojih pesmi.

Hajra Zahič

Skupna proslava ob kulturnem prazniku

V četrtek, 8. februarja ob 15. uri smo imeli dijaki gimnazije Jesenice, šole za zdravstvene delavce in ekonomske šole v gledališču Tone Čufar skupno proslavo ob kulturnem prazniku. Na proslavi je najprej nastopil mladinski pevski zbor Blaž Arnič Jesenice z nekaj pesmimi. Zadnji

del proslave, posvečene našemu največjemu pesniku Francetu Prešernu, so pripravili člani dramskega krožka. Z deklamacijami Prešernovih pesmi in s kratkimi dramskimi odlomki, so nam prikazali življenje »jezičnega dohtarja«. Spored je bil popestren z baletom.

B. Bricelj

Gasilci na Koroški Beli izpolnili akcijski program

V soboto 10. februarja je bil v prostorih gasilskega doma na Koroški Beli 76. občni zbor društva. Poleg članov društva so bili prisotni še zastopniki gasilskih društev z Jesenice-mesto in iz Begunj ter Martin Poredoš, ki je zastopal občinsko gasilsko zvezo Jesenice.

Iz poročil članov odbora je razvidno, da društvo šteje 54 članov, v pretekli mandatni dobi pa je bil upravni odbor društva zelo prizadeven. Ugo-

tovili so, da je bil akcijski program, sprejet na lanskem občnem zboru, uspešno izpolnjen. Med letom so nabavili novo motorno brizgalno, pred kratkim pa je sedem članov društva uspešno opravilo izpit za izprašanega gasilca. Na občnem zboru so sprejeli delovni načrt za leto 1973. Načrt med drugim predvideva sodelovanje gasilcev v okviru splošnega ljud. odpora in pa pripravljenost za sodelovanje v akciji ob tednu požarne varnosti.

Tudi na tem občnem zboru so pozitivno ocenili akcijo občinske gasilske zveze Jesenice na osnovnih šolah ob tednu požarne varnosti, ko so učenci napisali precej prostih spisov na temo o požarni varnosti. Prav tako so si gasilci z zanimanjem ogledali zanimivo razstavo v gasilskem domu na Senožetih, ki jo je organizirala poklicna reševalna gasilska četa Železarne ob visokem delovnem jubileju 90-letnici ustanovitve in delovanja.

Razprava na občnem zboru je bila živahna, usmerjena pa je bila k nadaljnjem prizadevanju za zagotovitev požarne varnosti. Vodni hidranti so še vedno problematični, težave pa nastajajo tudi v zimskem času zaradi pluzenja cest v zgornjem delu vasi. Glede pluzenja cest so bili v razpravi zelo kritični, zato bo upravni odbor društva zahteval tudi ustrezno pojasnilo pri komunalnem podjetju Kovinar in vseh ostalih, ki so pristojni za ureditev cest v zimskem času.

Prebrali so tudi daljše pismo, ki ga je vsem društvom poslala Gasilska zveza Slovenije. V pismu so naštevale naloge, ki so trenutno najvažnejše. V zvezi s tem so precej razpravljali o predlogu, da bi vsi člani gasilskih društev prejeli gasilski vestnik in da bi temu prilagodili članarino. Ob koncu občnega zbora je bil izvoljen nov upravni odbor društva. Prisotne sta pozdravila tudi zastopnika obeh sosednjih društev in pozvala k nadaljnjemu tesnemu sodelovanju, tov. Poredoš pa je sedmim gasilcem razdelil spričevala za uspešno opravljeni izpit za izprašanega gasilca.

Lepo je pomisliti, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi malone ob istem času dobili vsak svojo najlepšo knjigo. Prešernove POEZIJE in Njegošev GORSKI VENEC imajo na naslovni strani isto letnico, eno leto prej pa je izšla SMRT-SMAIL-AGE ČENGICA...

Blagor nam, da imamo tako ljudstvo in zato tudi take pesmi. Oton Zupančič

Najlepše darilo mlademu človeku niso knjige, ampak svet, kako naj jih bere. Herder

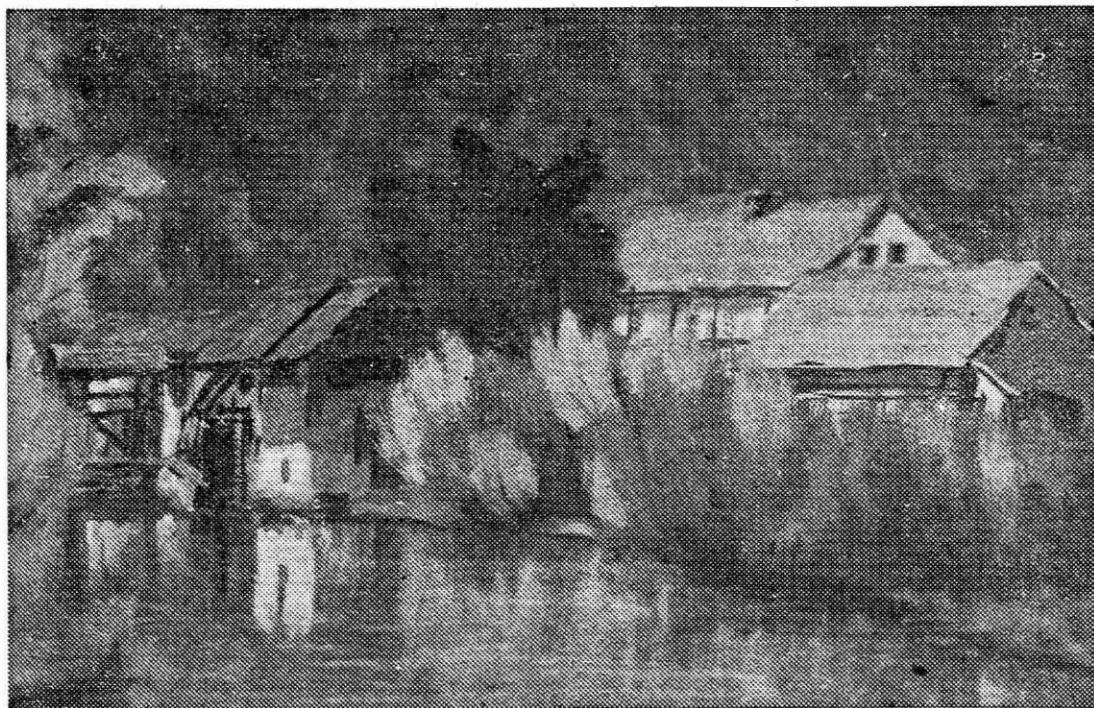
Ze sedemdeset let berem skoraj dan za dnem. Živim v poeziji, brez nje bi ne mogel prebiti; v njej je neizmerno skušen in poznavanja človeške duše. Masaryk

Da se privadiš branju, moraš prvič: brati počasi, drugič: brati počasi, do zadnje knjige brati prav počasi. Počasi, bodi da jo hočeš uživati, se iz nje učiti ali o njej soditi. Branje je sladko, večkratno branje včasih še slajše: samo to te nauči umetnosti branja. Faquet

Ko beremo, ne prebujamo v sebi nobenih novih sposobnosti, predramljamo, bogatimo in razvijamo pa tiste, ki so že v nas. Schopenhauer

Za najvažnejšo nalogo revolucije sem zmeraj smatral: ustvariti razmere, ki bi dopuščale resničen razvoj kulturnih moči v deželi. Gorki

Treba je doseči, da bo znanje branja in pisanja služilo dvigu kulture, da bo kmet prišel do možnosti uporabiti to znanje branja in pisanja za izboljšanje svojega gospodarstva in svoje države. Lenin

Tone Tomazin — V ogledalu Krke — akvarel

NIKAR TAKO!

Predlog ZA pogosto uporabljamo. Zaradi te pogostosti velikokrat prav tu grešimo.

V časopisih beremo različna poročila, slišimo jih na sestankih in dostikrat se pove tudi kaj takega:

Proizvodnjo smo povečali ZA DVAKRAT.

Pravilno bi se glasil stavek takole:

Proizvodnjo smo povečali DVAKRAT.

Predlog ZA uporabljamo le tedaj, kadar hočemo natančneje s številko povedati, za koliko je bila proizvodnja večja:

Proizvodnjo smo povečali ZA 200 TON.

Nepravilno bi bilo:

Proizvodnjo smo povečali 200 TON.

Kratiko oziroma simbol uporabljamo le pri računanju, v stavku pa moramo obvezno napisati mero z besedo.

Radi se tudi takole izražamo:

ZA CAS DRUGE SVETOVNE VOJNE je bilo za nas zelo hudo.

Slabo zvezo ZA CAS raje nadomestimo:

MED DRUGO SVETOVNO VOJNO je bilo za nas kakor za druge narode zelo hudo.

Ali:

ZA CAS ZETVE je navadno veselo!

Bolje:

OB ZETVI je navadno veselo!

Vredno pa si je zapomniti tole. Če gre za bolezen, lahko rečemo:

Umrli je ZA RAKOM.

In ne:

Umrli je NA RAKU.

Ali:

Bolehal je ZA JETIKO.

In ne:

Bolehal je NA JETIKI.

Kadar govorimo o organih, pa moramo reči:

Bolan je NA PLUCIH.

In ne:

Bolan je ZA PLJUČMI.

Poglejmo še podobne primere, kjer predloge nepravilno uporabljamo. Kadar se ukvarjamo s kako hudo pomembno rečjo in nam ni vseeno, kako se bo vse izteklo, radi rečemo:

Veliko sem DELAL NA TEM.

Ali:

Veliko MI JE NA TEM, da uspešno opravi svoje delo.

Oba primera sta nepravilna, zato ju bomo popravili:

Veliko sem SE UKVARJAL S TEM.

Uspešno HOČEM opraviti svoje delo.

Ali:

Ni mi vseeno, če ne bi uspel.

Bolj konkretno. Prav danes sem tale primer slišala po ljubljanskem radiu:

Prav sedaj DELAM NA VPRAŠANJU mentorstva.

Pravilno:

Prav sedaj SE UKVARJAM Z VPRAŠANJEM mentorstva.

Podobno nepravilno je tudi tole:

Veliko MI JE NA TEM LEŽEČE, da uspešno opravi svoje delo.

Pravilno:

Veliko MI JE DO TEGA, da opravi uspešno svoje delo.

Ko govorimo o različnih deželah in spoznavamo njihove značilnosti, radi rečemo o SZ:

SZ je zelo bogata NA ŽITU IN RUDAH.

Pravilno:

SZ je zelo bogata Z ŽITOM IN RUDNINAMI.

To je bilo le nekaj najpogostejših primerov, ki se jih velja zapomniti, da ga ne bomo lomili takole:

»Ali lahko dobim Micko na telefon?« In opravičen bo odgovor: »Lahko, samo če ne bo premajhen zanj!« In ne čudite se, če vam bo sosed na vprašanje, »ali lahko pridem k tebi na televizijo?« odgovoril: »Ne, na njej imam že drug kipi!«

Štefanija Muhar

Obnovite članarino AMD Jesenice

Avto moto društvo Jesenice ponovno vabi vse člane, da poravnajo članarino za tekoče leto. Z vplačili članarine je hotelo društvo zaključiti konec meseca januarja. Ker pa mnogi let-a še niso poravnali, je vplačevanje podaljšano še za tekoči mesec. Vsi, ki žele tudi v prihodnje koristiti usluge, ki jih nudi voznikom motornih vozil Avto moto zveza in Avto moto društvo Jesenice, naj poravnajo članarino do konca tega meseca. Kdor želi iz AMD Jesenice izstopiti mora podati pismeno izjavo o izstopu.

Mala Čufarjeva knjižnica za vas

Za 120,00 din šest zvezkov MČK

V založbi kulturno umetniškega kluba Tone Čufar, pri istoimenski Svobodi Jesenice je izšlo prvih šest zvezkov male ČUFARJEVE KNJIŽNICE:

1. Tone Čufar TOVARNA, v knjižnici z 32 stranmi je objavljena njegova kratka povest, z dodatkom Čufarjevega poslednjega pisma staršem in njegovim življenjepisom. Za besedilo je poskrbel književnik, Čufarjev prijatelj Cvetko Zagorski, Čufarjev portret in ilustracije oziroma opremo pa je prispeval akademski slikar Jaka Torkar.

2. Slavko Savinšek POREDNI SMEH, na 40 straneh je objavljenih 18 Savinškovih izbranih otroških pesmi, z njegovim portretom in življenjepisom. Pesmi je izbral in napisal življenjepis pesnik in publicist Črtomir Sinkovec. Pesmi pa so ilustrirali učenci Posebne osnovne šole Jesenice pod vodstvom pedagoga, akad. slikarja Romana Savinška, kar je edinstven primer na Slovenskem.

3. Viktor Gregorač RAZMERJA, na 110 straneh je izbranih 15 Gregoračevih najboljših črtic in 11 reprodukcij njegovih likovnih stvaritev. V obsežnem uvodu, poleg razglabljanja o besednem in likovnem ustvarjanju nadarjenega javorščkega mladince, je zelo nazorno označen čas tik pred vojno in dozorvanje javorščke in jeseniške mladine, ki so se zbrali v SKOJ v najkrušnejšem času naše zgodovine in njihovo žrtvovanje za svobodo. Črtice je izbral in napisal uvodno razmišljanje literarni zgodovinar prof. Emil Cesar, knjižico pa je opremil Gorenjski tisk Kranj.

4. Andrej Kokot ČUJTE, ZVONovi POJO, na 40 straneh je izbranih 26 njegovih pesmi v štirih ciklih: Še moja smrt je upor, Stvarnost naše bitnosti še ni priznana, Mrtvaški zvonovi pojo, Je zarohnela resnica našega izvora. Pesmi plodovitega koroškega pesnika, to je že njegova tretja zbirka, je izbral in napisal uvod pesnik prof. Valentin Cundrič, likovno pa jo je opremil akad. slikar Jaka Torkar.

5. Valentin Cundrič SONEti, na 120 straneh je objavljenih 15 sonetnih venecv z uvodnim mottom, novejših pesniških stvaritev zelo ustvarjalnega jeseniškega pesnika. Pesniško zbirko je likovno opremil akad. slikar Boni Čeh.

6. Miha Klinar NA MRTVI STRAŽI, na 150 straneh so izbrane njegove najboljše pesmi, nastale v letih 1941–1945. Klinarjev izbor partizanske lirike je razdeljen na šest ciklov: Elegije, Kronike, Pesem je svetloba, Stopinje v snegu, Mrtvi bataljon, Na pragu miru in Epilog — Na mrtvi straži. Zbirko je likovno opremil akad. slikar Jaka Torkar.

Vse knjižice so sicer broširane, vendar zelo estetsko opremljene in tiskane na kvalitetnem papirju.

Naročniki, člani delovnega kolektiva Železarne lahko naročijo celotno prvo serijo MALE ČUFARJEVE KNJIŽNICE za 120,00 din na uredništvu Železarja na spodnji naročilnici. To je izredna možnost, da za majhen denar obogatite vašo knjižnico s kvalitetnimi knjigami. Posamezno kupljene knjige veljajo 142,00 din.

Da bi bila zbirka dostopna čim širšemu krogu naših sodelavcev, je finančno-računovodski sektor, oddelek za obračun osebnega dohodka omogočil, da bodo sodelavci zbirko lahko plačali v šestih mesečnih obrokih po 20,00 din, ki jih bodo obračunali ob mesečnem izplačilu osebnega dohodka.

Celotno zbirko bodo naročniki lahko dvignili na uredništvu Železarja predvidoma ob koncu marca, ko bosta dostiskani še zadnji dve zbirki, ki sta trenutno še v tisku. O tem bomo naročnike posebej obvestili.

Prosimo da čitljivo izpolnite spodnjo naročilnico.

NAROČILNICA

Podpisani .....

zaposlen v obratu ....., delovni

enoti ..... delavska št.: .....

NAROČAM PRVIH ŠEST ZVEZKOV MALE ČUFARJEVE KNJIŽNICE ZA 120,00 din, s čemer tudi dovoljujem, da se mi mesečni obroki po 20,00 din obračunavajo pri izplačilu mesečnega osebnega dohodka.

Datum ..... Podpis .....

Naročilnico oddajte najkasneje do 25. februarja na UREDNIŠTVO ŽELEZARJA, ZPSZ, ŽELEZARNA JESENICE.

Pred jubilejnim občnim zborom planinskega društva Jesenice

S poživljeno vsestransko aktivnostjo se preko 1600 članov planinskega društva Jesenice s pionirsko sekcijo, mladinskim in alpinističnim odsekom in štiridesetimi reševalci že dalj časa pripravljajo na jubilejno leto slovenskega planinstva (1893–1973) in istočasno tudi na sedemdesetletnico planinstva v jeseniški občini, v Dolini pod gorami (1903–1973).

Letošnje jubilejno leto bodo gorniki iz vse Slovenije, ki so vključeni v 120 matičnih planinskih društvih, v okviru katerih deluje stotine pionirskih in mladinskih odsekov, 25. alpinističnih odsekov in 15 postaj GRS, kar najslovesneje proslavili in počastili s številnimi delovnimi akcijami, plezalnimi šolami, tečaji, tabori, izleti in predavanji ter drugimi kulturno zabavnimi prireditvami in manifestacijami.

Planinci na Jesenicah in okoliških vaseh moramo v letošnjem letu pokazati višje zmogljivosti na vseh področjih. Predvsem moramo intenzivno nadaljevati akcijo Pionir planinec in vključiti v svoje vrste čim več najmlajših ljubiteljev in obiskovalcev gora iz vrst šolske in delavske mladine. Na Jesenicah mora začeti aktivneje delovati mladinski planinski odsek, ki mora biti neusahljiv vrelce zdravega prirastka novih planinskih generacij.

Na Jesenicah, kakor tudi povsod drugje v Sloveniji, moramo nadaljevati z načrtno in temeljno vzgojo planincev, plezalcev in alpinistov z nalogo preventivnega preprečevanja lažjih težjih in še prav posebej smrtnih planinskih nesreč. Skrbeti moramo za red, snago in čistočo v in okoli planinskih postojank, na planinskih poteh, na počivališčih, pri studencih in na vrhovih, ki so na žalost večkrat bolj podobna smetiščem in skladiščem kot razglednim počivalom.

Prvo in osnovno skrb pa bodo jeseniški planinci v letošnjem letu posvetili gradbeni dejavnosti, na novo bodo zgradili, markirali in skrbno zavarovali goro mrežo planinskih poti, odločili so se, da bodo povečali planinsko postojanko pri izviri Soče in Špičkom, popravili in modernizirali bodo tudi 75 let staro Erjavčevo kočjo in zgradili nov planinski objekt ali na Golici ali na Rožci ali pa na razglednem Slemenju nad Vrščem in Planico.

Vsega tega majhen krog ljubiteljev gora iz Jesenic sam ne bo zmož, zato se bo planinsko društvo v največji meri potrudilo, da bo v aktivne vrste ljubiteljev gora vključilo čim večje število delovnih ljudi.

O vseh teh nalogah, načrtih in problemih, se bodo jese-

niški gorniki pomenili na jubilejnim občnem zboru, ki bo v petek dne 23. februarja ob 19. uri v veliki dvorani

Delavskega doma na Jesenicah, kamor vljudno vabimo tudi vas z vašimi prijatelji in znanci.

Osmi zimski pohod na Stol za 80-letnico slovenskega planinstva

Organizatorji letošnjega že osmega zimskega spominskega pohoda na najvišji vrh zasneženih in v led ukovanih Karavank, Stol so s pripravami in prijavi nad vse zadovoljni. Vso potrebno pomoč in sodelovanje za uspešno izvedbo te letošnje uvodne planinske smučarske in družbenopolitične manifestacije so obljubile poleg borčevskih tudi lovske, planinske alpinistične, smučarske in taborniške organizacije iz vseh treh gorenjskih občin (Tržič, Radovljica, Jesenice), poleg njih pa tudi delovni kolektivi, gospodarske in družbenopolitične organizacije.

Letošnji osmi zimski spominski pohod na Stol bo potekal v okviru praznovanja 80-letnice ustanovitve slovenskega planinstva in 70-letnice začetka organiziranega planinstva v jeseniški občini, 45-letnice uspešnega dela triglavskega planinskega društva na Dovjem in v Mojstrani ter v spomin na 31-letnico velike bitke 40 prvoborcev jeseniške, Cankarjeve čete 20. februarja leta 1942, z okupatorjem in domačimi izdajalci na Stolu.

Planinska društva Radovljica in Javornik — Koroška Bela, ki upravljata in oskrbujeta Valvasorjev dom pod Stolum in nov Prešernov planinski dom na Malem Stolu sta organizatorjem zagotovila, da bo v največji meri poskrbljeno za prenočišče in skromno oskrbo v obeh postojankah.

Letošnji, osmi množični zimski spominski pohod na Stol, bo izvedel kakor vsa leta do sedaj alpinistični odsek Jesenice ob pomoči in sodelovanju vseh ostalih AO Slovenije in GRS postaj Jesenice, Radovljica in Tržič.

Vsak udeleženec se udeleži pohoda na lastno odgovornost, vsekakor pa je nujno potrebna in obvezna primerna zimska plezalna alpinistična oprema, čevlji, rokavice, vetrne kape, očala, smučarske palice, cepini. Vsako neupoštevanje dobro namernih navodil ter opozoril odgovornih se kaj rado zelo lahko nepopravljivo in kruto maščuje. Vsi pristopi in sestopi na Stol in z njega bodo shojeni in označeni, vsako, kakršno oddaljevanje (posebno v megli ali slabem viharjem vremenu) od shojene, utirjene in markirane poti je nevarno in za take prestopke organizator ne prevzame nobene odgovornosti.

Nasvidenje torej v soboto, dne 24. februarja pod Stolum in v nedeljo 25. februarja pri spominski slovesnosti pri Prešernovi koči na Stolu.

Namizni tenis

Dve lepi zmagi

Pretekli teden je namiznoteniška ekipa Murove odigrala dve tekmi v okviru gorenjske namiznoteniške lige. Najprej je gostovala v Senčurju, kjer je po dobri igri premagala domačo ekipo Senčurja z rezultatom 2:5. Zelo dobro igro in tri zmage je dosegel Kordež, medtem ko je dve zmagi prispeval Filipovič, igral je še Šranc, ki se nikakor ne more otresti treme med igro in ne more pokazati tistega kar v resnici zna.

V četrtek pa so v svoji mini-hali na Murovi gostili ekipo Vokla, ki je peta na lestvici. Tokrat je ekipa Murove nastopila v najmočnejši postavi: Kordež, Ravnikar in

Filipovič. Gostom iz Vokla ni pustila odvzeti niti enega seta in jih prepričljivo premagala z rezultatom 5:0.

Forma ekipe se stopnjuje, kar je razveseljivo, kajti v soboto in nedeljo jih čaka naporno tekmovalstvo in boj za vstop v četrto slovensko namiznoteniško ligo. Po prvem delu, ki je bil v Poljčanah je Murova na tretjem mestu.

Ob tej priliki vodstvo Murove vabi ljubitelje namiznega tenisa, v soboto in nedeljo v TVD Partizan na Jesenice, kjer bo ekipa Murove poskušala doseči uvrstitev v četrto ligo. Začetek tekmovalj bo oba dneva ob 9. uri.

V nedeljskem prvenstvu Železarjev v sankanju na sankiški progi ob strelišču Podmežakljo, je sodelovalo 89 sodelavk in sodelavcev, čeprav je bilo prijavljenih 234. Ali so se z bali odjuge, ali pa so vzeli tekmovanje premalo resno

Na sliki so zmagovalci prvenstva železarne v sankanju od leve proti desni: Drago Dokl v kategoriji moških do 40 let, Tončka Klinar v kategoriji žensk in Janez Smolej v kategoriji moških nad 40 let

V prejšnji številki smo poročali o smučarskem in sankarskem srečanju sodelavcev iz sektorja za ekonomiko in organizacijo — danes pa še dokument o tem tekmovanju

ODBOJKA

Odbojkarice ne počivajo

Po končanem jesenskem delu tekmovanja v I. republiški ligi za ženske so se predstavniki treh klubov: OK Fužinar iz Raven, OK Novo mesto in OK Jesenice dogovorili, da bo vsak izmed treh klubov organiziral v zimskem času po en prijateljski turnir, kjer se bodo pomerile odbojkarice treh vodilnih klubov. Obenem pa bodo s temi turnirji tudi popestrili svoje priprave za zaključni del prvenstva, v katerem imajo mlade Jeseničanke veliko možnosti za osvojitve prvega mesta.

Prvi turnir je bil organiziran na Jesenicah 19. januarja, drugi turnir pa je bil v Novem mestu — 3. februarja. V prvi polovici marca pa se bodo najboljšje odbojkarice pomerile na zadnjem tekmovanju v okviru dogovora. Prireditelj bo OK Fužinar iz Raven, katerih odbojkarice so lanske letošnje slovenske prvakinje. Nedvomno ne bo ta turnir nič manj zanimiv in razburljiv kot sta bila prejšnja dva, saj so moči odbojkaric vseh treh klubov precej izenačene.

Odbojkarski delavci z Jesenic v organih slovenske in jugoslovanske odbojcarske zveze

Pred nedavnim so člani odbojkarske zveze Slovenije na svoji redni skupščini izvolili tudi nov izvršni odbor in druge organe. Od Jeseničanov so bili izvoljeni: SREČKO STRAJNAR — za podpredsednika odbojkarske zveze Slovenije, obenem pa je tudi član finančne komisije pri odbojkarski zvezi Jugoslavije, DUŠAN PREŠERN — v izvršni odbor odbojkarske zveze Slovenije, PAVEL SMOLEJ in VIKI KREVELJ pa v strokovni odbor Odbojcarske zveze Slovenije.

To je vsekakor veliko priznanje za jeseniške športne delavce, obenem pa je to tudi izredno močno zastopstvo Jeseničanov v najvišjih organih slovenske in jugoslovanske odbojcarske zveze.

Odbojkarji osvojili drugo mesto na prvenstvu SRS

Konec januarja je bilo v Mariboru mladinsko republiško prvenstvo v odbojki. Udeležilo se ga je osem ekip.

REZULTATI: Jesenice : Fužinar 2:0, Jesenice : Bovec 2:1, Jesenice : Mežica 0:2, Jesenice : Branik 2:1.

Za OK Jesenice so nastopili: Strand, Pogačar, Končnik, Mežek, Kovač, Rajgelj, Pražnik in Noč. Prvo mesto so osvojili mladi odbojkarji OK Fužinarja iz Raven. Kljub temu, da je drugo mesto lep uspeh in da so na splošno vse ekipe v dokaj neustaljeni formi, bi mladi Jeseničani morali pokazati nekaj več. V Maribor so pripotovali kot eden izmed favoritov, zato ni nič čudnega, da so se jih nasprotniki kar nekako bali.

Igra naših mladincev je bila preveč mrtva; tako npr. je minil skoraj ves set brez čvrstega udarca. To velja predvsem za mlade Jeseničane, čeprav tudi igralci ostalih klubov niso preveč blesteli.

Če naj ta kritika predstavlja preusmeritev v naši odbojki, se bomo morali potruditi, da jo bomo res lahko preusmerili, kar pa bo rodilo sadove le takrat, kadar bodo naši mladi odbojkarji zavzeli povsem drugačen odnos do odbojke.

Odbojkarji na zimskem pokalnem prvenstvu SRS

V soboto in nedeljo — 9. in 10. februarja je bil v Novem mestu zimski pokalni turnir v odbojki. Turnirja se je udeležilo 14 ekip, med njimi tudi člani OK Jesenice.

REZULTATI PREDTEKMO. VANJA : Jesenice : Mežica 2:0, Jesenice : Sava 0:2.

V finale so se uvrstili zmagovalci posameznih skupin: Fužinar, Salonit, Kamnik in Jesenice.

REZULTATI FINALA: Kamnik : Jesenice 2:1, Fužinar : Jesenice 2:1, Salonit : Jesenice 2:0.

Igralci Salonita so zasluženo osvojili prvo mesto, saj so gladko premagali favorizirane Ravenčane. Jeseniški odbojkarji so v skupni razvrstitvi osvojili četrto mesto, kar pa ne bi smeli smatrati za neuspeh, saj so v moštvu igrali predvsem mlajši igralci, ki se šele trudijo, da bi uspešno zamenjali svoje starejše tovariše. Verjetno se prav vsi dobro zavedajo, da bo treba še trdo delati, da bodo v spomladanskem delu prvenstva sposobni zmagati v boju za obstanek med najboljšimi v 2. zvezni ligi, ki bo vse prej kot lahek.

EVA

Dopisujte v Železarja

Prvenstvo železarne Jesenice v sankanju

Kljub dežju v soboto in snežni odeji, ki je v noči s sobote na nedeljo prekrila sankško progo Podmežakljo, se je v nedeljo, 11. 2. 1973 ob 9. uri le zbralo na startu 89 tekmovalk in tekmovalcev od skupno 234 prijavljenih za letošnje prvenstvo železarne Jesenice v sankanju. Okoli 750 m dolgo progo so udeleženci prvenstva prevozili enkrat, nastopilo pa je 8 žensk (prijavljenih 23), 30 moških nad 40 let starosti (prijavljenih 69) in 51 moških do 40 let starosti (prijavljenih 142).

Prvenstvo je bilo za posamično, kot za ekipno uvrstitev, novi prvaki železarne Jesenice v sankanju za leto 1973 pa so postali:

Pri ženskah Tončka KLINAR — upravne službe, pri moških nad 40 let starosti Janez SMOLEJ — livarna in pri moških do 40 let starosti Drago DOKL — martinarna. Od vseh je tekmovalno progo najhitreje prevozil Janez Smolej s časom 1.02,5 minut in pri tem dosegel povprečno hitrost okoli 45 km/uro. Ekipno je zmagala pri ženskah ekipa UPRAVNIH SLUŽB (Klinar, Neuman, Valentar), pri moških pa ekipa STROJNIH DELAVNIC (Razinger, Klinar, Burnik, Kogovšek, Škulj).

REZULTATI:

ŽENSKÉ: 1. Tončka Klinar, US — 1.15,7; 2. Milena Neumann, US — 1.21,4; 3. Rezka Kavčič, SD — 1.25,6; 4. Justa Kralj, OTK — 1.26,8 in 5. Marica Valentar, US — 1.31,8.

MOSKI: nad 40 let: 1. Janez Smolej, livarna — 1.02,5; 2. Stane Horvat, jeklovlek — 1.05,6; 3. Vinko Razinger, SD — 1.09,3; 4. Viktor Stembler, OTK — 1.10,7; 5. Rudi Kocjančič, OTK — 1.12,4; 6. Viktor Komac, HVŽ — 1.12,5; 7. Tina Klinar, SD — 1.13,5; 8. Franc Šteblaj, SV — 1.14,7; 9. Franc Razinger, SV — 1.15,2 in 10. Jože Noč, ETE — 1.15,3.

Nočni veleslalom v Mojstrani

Planinsko društvo Mojstrana letos že četrtoč prireja ekipno tekmovalstvo za prehodni pokal »nočni veleslalom« za planinska društva jeseniške občine. Veleslalom bo danes, dne 16. februarja ob 19. uri na smučišču pri žičnici v Mojstrani. Tekmovanja se lahko udeležijo samo člani planinskih društev.

Ekipo sestavljajo po en starejši član, mlajši član, članica, mladinka in mladinec.

MOSKI do 40 let: 1. Drago Dokl, martinarna — 1.03,7; 2. Marjan Burnik, SD — 1.03,8; 3. Rudi Noč, valj. 2400 — 1.09,2; 4. Peter Kikelj, US — 1.10,6; 5. Edo Dobravc, US — 1.11,5; 6. Peter Zupančič, bluming — 1.14,6; 7. Anton Auber, livarna — 1.15,0; 8. do 9. Jože Kunstelj, VEN in Janko Guzelj, plavž — 1.15,1 in 10. inž. Janez Faletič, SV — 1.16,6.

EKIPNO:
ŽENSKÉ: Upravne službe — 4.08,5.

MOSKI: 1. Strojne delavnice — 6.15,8; 2. Strojno vzdrževanje I — 6.22,5; 3. Livarna — 6.27,9; 4. HVŽ — 6.36,9; 5. Strugarna valjev — 6.43,7; 6. OTK — 6.51,2; 7. Martinarna — 6.51,8; 8. Strojno vzdrževanje II — 6.57,2 in 9. PIV — 8.05,7.

J. J.

Naslovi mladim Ljubljancem

Preteklo soboto in nedeljo je bilo na Jesenicah v športni dvorani Podmežakljo republiško prvenstvo za pionirje v umetnostnem drsanju in ekipno za pokal Stanka Bloudka.

Na ledeni ploskvi se je predstavilo 41 mladih drsalcev, od tega 38 deklic in le trije dečki. Kaže, da se je tudi v tej športni zvrsti na Jesenicah nekaj premaknilo.

Tekmovanje je v obeh dneh spremljalo nekaj sto gledalcev, ki so se večkrat prav po hokejsko ogreli med izvajanjem mladih drsalcev.

V soboto je tekmovalje potekalo v obveznih likih, ki je bilo prav zanimivo in so ga nekateri tekmovalci opravili uspešno, drugim pa je delal precej težav, zlasti tistim, ki jim je bilo to prvo tekmovalje.

Prvenstvo livarne v smučanju in sankanju

Tradicionalnega sankškega in smučarskega prvenstva livarne se je v soboto, dne 10. februarja v Mojstrani udeležilo 18 sankštev in 10 smučarjev, ki so bili razdeljeni v dve kategoriji: člani nad 40 let in člani pod 40 let.

Sankšči so tekmovali na lepo pripravljeni progi iz Radovne v lastni organizaciji,

medtem ko je smučanje prevzel SK Mojstrana brezplačno, za kar mu gre tudi zahvala.

REZULTATI: Sankšči — ženske: Vera Auber 3.46.

Sankšči nad 40 let: 1. Janez Smolej 2.26, 2. Ivan Bukvič 3.06, 3. Stane Pristov 3.40.

Sankšči pod 40 let: 1. Leon Režek 2.47, 2. Anton Auber 3.30, 3. Viki Amrož 3.34.

Smučanje nad 40 let: 1. Zvone Hutar 50.2, 2. Jože Osvald 56.3, 3. Karel Bohinc 1.06.01.

Smučanje pod 40 let: 1. Viki Ambož 53.6, 2. Milan Lavtižar 1.05.02.

Po izvedenih tekmah je bilo v P-marketu v Mojstrani razglasitev rezultatov in podelitev diplom najboljšim. Praktičnim darilom pa smo se v letu stabilizacije odpovedali, čeprav je na razpolago nekaj denarja.

Na koncu smo imeli skromno zakusko in med kramljanjem ugotovili, da se takih rekreacijskih prireditev želimo še več. Tekmovanje je kljub slabemu vremenu uspelo.

Tekmovanje mladih smučarjev

V nedeljo, 11. februarja, je smučarski klub Matajur iz Tolmina izvedel na Liveku veleslalom za cicibanke in cicibane, ml. pionirke in ml. pionirje, ki je štel tudi za kategorizacijo. Tega tekmovalstva so se udeležili tudi mladi smučarji iz Jesenic. V večini so odšli le tekmovalci brez razredov, zato ekipa ni bila najmočnejša. Kljub temu so se naši smučarji odlič-

no uvrstili, saj so prinesli domov celo dve zmagi. Priborili sta jih Tatjana Tancer pri cicibankah in Brigita Kežar pri ml. pionirkah. Pri ml. pionirjih je bil najboljši naš predstavnik Tadej Šporn. Uvrstil se je na 3. mesto med 27 tekmovalci. Slabše so se tokrat izkazali cicibani, seveda pa je treba omeniti, da je pet najboljših ostalo doma, med njimi tudi slovenski prvak Aleš Podrekar. Najboljši je bil Rene Mlakar, ki si je delil 10. do 11. mesto.

REZULTATI:

Cicibanke: 1. Tatjana Tancer, Jesenice 58.5, 2. Saška Vesek, Jesenice 1.01.5, 5. Nina Pajntar 1.05.3 in 6. Nataša Čop 1.08.7 obe Jesenice.

Cicibani: 1. Tomaž Dornik, Olimpija 51.3, uvrstitev Jeseničanov 10.—11. Rene Mlakar 1.03.5, 16. Matjaž Naglič 1.05.7, 18. Matjaž Presterl 1.06.5 in 23. Bojan Kavčič 1.25.0.

Mlajše pionirke: 1. Brigita Kežar 1.07.5 in 9. Eva Štravs 1.18.0 obe Jesenice.

Mlajši pionirji: 1. Dušan Rotar, Olimpija 1.01.0, 3. Tadej Šporn 1.05.1, 4. Grega Benedik 1.05.3 in 7. Aleš Kunc 1.08.6 vsi Jesenice.

Sašo Oblak

Tekmovanje tabornikov

V nedeljo, 11. februarja, je bilo na Blejski Dobravi republiško tekmovalstvo tabornikov v veleslalomu. Organizacija je sprejela občinska Zveza tabornikov Jesenice, tehnično izvedbo pa smučarski klub Blejska Dobrava.

Tekmovanja se je udeležilo rekordno število udeležencev. 358 tekmovalcev od najmlajših do starejših se je pomerilo na dosti zahtevni progi.

Organizacija je bila dobra, le ob razglasitvi rezultatov je prišlo do spora. Pojavil se je sum, da so nekateri pripeljali s seboj nastopajoče iz smučarskih klubov, za katere ni so dokazali ali so taborniki. Tako so razglasili le prvo mesto posameznikov, ekipno uvrstitev pa bo razsodila zveza, ki bo preverila članstvo.

Najbolje uvrščeni bodo potovali na Popovo Šapko, kjer bo državno prvenstvo tabornikov. Borba za prva mesta je vsako leto ostrejša, saj se je smučanje zelo razmahnilo in je vedno večja konkurenca. Samo tekmovalstvo pa je bilo za jeseniške tabornike nova preizkušnja in velika naloga, ki so jo uspešno opravili.

Jože Jekler

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

17. februarja, amer. risani barvni film ob 15. uri **PODVIGI SLAVNEGA MORNARJA POPAJA**, v režiji Elie Segar, Max Fleischer, Isadore Klein

17. in 18. februarja, amer. CS barvni film ob 17. in 19. uri **CATSCH 22**, režija Mike Nichols, v glavni vlogi Orson Welles

19. in 20. februarja, amer. CS barvni film ob 17. in 19. uri **UMAZANI HEROJI JUKE**, režija Jean Negulesco, v glavni vlogi Stevart Whitman

21. februarja, italij. barvni film ob 17. in 19. uri **SILVIJA IN LJUBEZEN**, režija Sergio Bergozelli, v glavni vlogi Anna Maria-Rosati

22. in 23. februarja, angl. CS barvni film ob 17. in 19. uri **PRED MILIJON LETI**, režija Dan Choffey, v glavni vlogi Raquel Welch

24. februarja, italij. barvni film ob 17. in 19. uri **7 DOLARJEV**, režija Albert Carraiff, v glavni vlogi Montgomery Ford

KINO PLAVZ

17. in 18. februarja, amer. CS barvni film ob 18. in 20. uri **UMAZANI HEROJI JUKE**

18. februarja, amer. barvni risani film ob 10. uri **PODVIGI SLAVNEGA MORNARJA POPAJA**

19. in 20. februarja, amer. CS barvni film ob 18. in 20. uri **CATSCH 22**

21. in 22. februarja, nem. barvni film ob 18. in 20. uri **HOTEL Z RDEČO LUCJO**

23. februarja, italij. barvni film ob 18. in 20. uri **SILVIJA IN LJUBEZEN**

24. februarja, francosko italijanski barvni film ob 18. in 20. uri **SKUSNJAVA MLADE CASANOVE**

KINO DOVJE - MOJSTRANA

17. februarja, franc. barvni film **PREKLETA MARIJA**

18. februarja, franc. španski barvni film **REVOLVERASICE**

24. februarja, ameriški CS barvni film **UMAZANI HEROJI JUKE**

KINO KRANJSKA GORA
17. februarja, franc. italijansko španski barvni film **REVOLVERASICE**

18. februarja, nem. barvni film **HOTEL Z RDEČO LUCJO**

20. februarja, amer. barvni risani film **PODVIGI SLAVNEGA MORNARJA POPAJA**

21. februarja, ameriški CS barvni film **UMAZANI HEROJI JUKE**

22. februarja, italij. barvni film **SILVIJA IN LJUBEZEN**

24. februarja, ameriški CS barvni film **CATSCH 22**

KINO DELAVSKI DOM JAVORNIK
17. februarja, francoski CS barvni film ob 19. uri **VDOVA COUDERC**

18. februarja, amer. barvni risani film ob 17. uri **PODVIGI SLAVNEGA MORNARJA POPAJA**

18. februarja, franc. barvni film ob 14. uri **PREKLETA MARIJA**

21. februarja, ameriški CS barvni film ob 19. uri **CATSCH 22**

24. februarja, nem. barvni film ob 19. uri **HOTEL Z RDEČO LUCJO**

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strugarne valjev se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Marija Benet

ZAHVALA

Delovnemu kolektivu jeklo-livarne se iskreno zahvaljujem za pozornost in denarno pomoč, katere sem bil izredno vesel.

Muhamed Cimirotič
sodelavec
na odsluženju
vojaškega roka

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata in sindikalnemu odboru elektrodne obrata, se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja.

Kristina Frumen

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodne obrata se najlepše zahvaljujem za prejeto denarno pomoč, ki mi je bila v času mojega bolovanja zelo dobrodošla.

Cilka Bajt

ZAHVALA

Ob smrti drage mame, stare mame, prababice in tete

KATARINE GASPERSIČ
rojene **MARKUN**

se iskreno zahvaljujem sodelavcem valjarne Bela, sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti in poklonili toliko lepega cvetja in izrekli sožalje.

Vsem še enkrat lepa hvala.

ZALUJOČI: sin Janez z družino, bratje Lojze, Matija, Jože, sestre Mica, Ana z družinami ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta, starega očeta, tasta, brata in strica

JAKOBA MRAKA

se iskreno zahvaljujem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti in mu darovali toliko cvetja. Iskrena hvala vsem, ki so nam ustno ali pisмено izrazili sožalje in sočustvovali ob naši bolečini.

Zelo smo hvaležni za nesebično pomoč v teh težkih dneh tov. Krušicu, sodelavkam oddelka za obračun osebnega dohodka tov. Mariji Svetina, tov. Jožu Vrdoljaku, tov. Marici Konič in vsem, ki so s svojimi vozili nudili dragoceno uslugo.

Posebno smo hvaležni dr. Dražiču za human odnos in pomoč pri zdravljenju na domu.

Lepa hvala pevskega zbora društva upokojencev Javornik za zadnje pozdrave s pesmijo.

Prav lepa hvala sindikalnemu odboru Kovinoservisa in kolektivu za denarno pomoč. Posebna zahvala pa tov. Slavku Koselju za izkazano pozornost. Vsem, ki so v teh dneh slovesa čutili z nami in nam plemenito pomagali iskrena hvala.

ZALUJOČI: žena Marija, hčerka Betka z družino in ostalo sorodstvo

Obvestilo

Občinska zveza za telesno kulturo Jesenice organizira s SSD Zirovnica in sekcijo za skoke, občinsko prvenstvo v tekih in skokih za vse učence osnovnih šol občine Jesenice.

Tekmovanje v tekih bo v soboto 17.2.1973 ob 8.30 uri pri osnovni šoli Zirovnica.

Ob 15. uri pa skoki na skakalnici v Zabreznici.

Pravico nastopa imajo vsi učenci osnovnih šol občine Jesenice, ki bodo tekmovali v naslednjih kategorijah:

- a) tekmovalci-ke roj. l. 1957 in 1958 (ml. mladinci-ke)
- b) tekmovalci-ke roj. l. 1959 in 1960 (st. pionirji-ke)
- c) tekmovalci-ke roj. l. 1961 in ml. (ml. pionirji-ke)

Tekmovanje v tekih je za učenke in učence, v skokih pa za učence.

ObZTK Jesenice

Viator pripravlja za dan žena dva dvodnevna izleta

V poslovalnici prometnega-hotelskega in turističnega podjetja VIATOR Jesenice so za dan žena pripravili dva dvodnevna izleta v najmodernejši hotel v Istri — DELFIN v Poreču. Cena dvodnevnega izleta, v kar je vračunan prevoz z modernim turističnim avtobusom, enodnevni pension plus kosilo, uporaba pokritega bazena, prost vstop v nočni lokal in dvorano za rekreacijo v hotelu, je 160 din na osebo.

Prvi izlet bo 8. marca, drugi 10. marca, obakrat z odhodom ob 6.00 uri zjutraj izpred železniške postaje.

Prijavite se lahko v turističnem biroju VIATOR Jesenice, Titova 69, telefon 81-959, kjer dobite tudi podrobne informacije.

Izleta bosta v obeh primerih le, če bo zadostno število prijav.

To je izredno ugodna prilika, da ob svojem prazniku žene preživijo dan in pol ob naši morski obali, ki je v teh dneh že pomladansko razpoložena.

To je tudi lepa možnost, da posamezni sindikalni odbori pripravijo zaposlenim ženam prijetno presenečenje ob osmem marcu.

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta

ANTONA PERKA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za sočustvovanje in pomoč ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Prisrčna hvala tudi vsem, ki so darovali cvetje in nam izrazili sožalje. Se posebej pa se zahvaljujem za nesebično pomoč v teh težkih dneh družinam: Šebek, Kodrič, Pristov in Slamnik.

Iskreno se zahvaljujem zdravniškemu in strežnemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice, ki je do poslednjega trenutka nudilo vso pomoč in mu skušalo ohraniti življenje.

Hvala pevskega zbora društva upokojencev Javornik za poslovilne pesmi in vsem lastnikom osebnih avtomobilov za njihovo uslugo.

ZALUJOČI: žena Amalija, sinovi: Anton, Zdravko, Franc in hčerka Slavka z družinami in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi naše predrage žene in ljubeče mamice

SERENE BAKIČ

se lepo zahvaljujem vsem, ki so nam ob težkih trenutkih nudili nesebično pomoč, posebno zahvalo smo dolžni družinam Klinar, Močnik, Cerar, Starc, Rustja, Krnjajič in družini Stevanovič.

Zahvaljujem se zdravniškemu in strežnemu osebju bolnice Jesenice za vso skrb in lajšanje trpljenja v času njene dolgotrajne bolezni.

Zahvaljujem se za denarno pomoč in poklonjeno cvetje sindikalnim odborom in sodelavcem GEŽ ter sodelavcem obrata šamotarne in obrata HVŽ.

Lepa hvala tudi pevcem za žalostinke in vsem, ki so nam izrekli sožalje in z nami sočustvovali.

ZALUJOČI: mož Djuro, hčerki Rada in Mira, sin Brane, ter ostalo sorodstvo.

Ameriški vojni film **CATCH 22** je posnet po romanu Josepha Helena, v katerem opisuje razmere in vzdušje v neki ameriški letalski bazi v Sredozemlju. Film je te dni na sporedu v naših kinematografih.

HOKEJ NA LEDU

Polfinale tekmovanja za hokejski pokal

Jesenice : Partizan 16:1 (5:0, 8:1, 3:0)

Ze v prvi polfinalni tekmi so si Jeseničani zagotovili vstop v finale tega tekmovanja, kjer se bodo po vsej verjetnosti ponovno srečali z ekipo Olimpije. Sicer se obe ekipi čaka povratno srečanje, vendar pa imata precej prednosti iz prvih srečanj in lahko računata na uspeh. (Olimpija je v prvi tekmi premagala Medveščak 14:2).

Domači igralci, ki so nastopili brez poškodovanih Iva Jana in Saša Koširja, so proti ekipi Partizana zaigrali dobro in dovolj učinkovito. Imeli so mnogo priložnosti, ki so jih spretno izkoristili,

poleg tega pa se je v vratih Partizana še izredno odlikoval vratar Šemšedinović, ki je bil ob koncu srečanja poškodovan (dobil je ploščico v glavo). Vendar pa se je zopet vrnil na ledeno ploskev. V domači ekipi se je tokrat odlikoval Tomaž Košir z ostrimi streli iz daljine, Slavko Beravs s svojo iznadljivo stjo in pa celotni drugi napad. Obramba je imela le malo dela in je zadovoljila.

Gole so dosegli: Tomaž Košir 4, Beravs 3, Hafner 2, Roman Smolej 2, Franc Smolej 1, Pipan 1, Poljanšek 1, Skrajnc 1 in Milan Jan 1.

Polfinale za hokejski pokal — mladinci

Kr. gora : Medveščak 5:5 (1:3, 1:0, 3:2)

Mladinci Kranjske gore, ki so proti Medveščaku prikazali eno slabših iger, imajo le malo možnosti, da si v povratnem srečanju v Zagrebu priborijo vstop v finale. Mladinci Medveščaka so bili izrazito boljši v prvi tretjini, ko so povedli celo 3:0 in bili vso tretjino v premoči. V

nadaljevanju pa so prevzeli pobudo na igrišču domači mladinci, ki so v zadnji tretjini celo povedli 5:4, nato pa prejeli zadetek zaradi nepazljivosti v obrambi.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Klemenc 3, Fartek in Pristov.

Državno prvenstvo — mladinci

Olimpija : Kr. gora 13:3 (6:1, 3:1, 4:1)

V derbi srečanju mladinske lige sta se v Ljubljani pomerili vodilni ekipi v borbi za prvo mesto. Vendar pa so bili mladinci Olimpije precej boljši in zaslužno visoko zmagali. Žal pa bi se srečanje skoraj izrodilo v splošen pretep, kar meče slabo luč na celotno srečanje. Po izjavi trenerja mladincev Trebušaka sta sodnika izredno slabo vodila srečanje in dovolila, da so igralci Olimpije dosegli nekaj zadetkov iz nedovoljenega položaja (ofsajda). Klub temu pa to še ne sme biti povod za splošno nedisciplino v ekipi, saj se

pravega športnika spozna ravno po tem, da športno prenese kakršenkoli poraz. Mesto za proteste na nepravilne sodniške odločitve ni na igrišču, pač pa v uradnem zapisniku. Vsekakor pa gre do takih izpadov na škodo že itak slabih odnosov med klubi Jesenice in Ljubljane in so ravno trenerji poklicani zato, da jih v kati zaduše. Zato tokrat graja tudi trenerjema obeh ekip in sodnikoma, ki z ostrimi posegi nista napravila red na igrišču.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Klemenc, Šlibar, in Pristov.

C. zvezda : Kr. gora 5:7 (3:1, 1:1, 1:5)

Igralci Kranjske gore so nas v Beogradu prijetno presenetili. Premagali so ekipo Zvezde in s tem ponovno ustvarili teoretične možnosti, da ostanejo v prvi ligi. Srečanje se je pričelo izredno slabo za Kranjsko goro, saj je Zvezda vodila že 4:1. Vseeno pa so se fantje zbrali in v zadnji tretjini zaigrali izredno ter zaslužno zmagali. Verjetno pa so si priborili zmago pri rezultatu 4:4, ko so z igralcem manj preko Piriha dosegli dva zadetka, kar je bil izreden podvig in nato do konca tekme uspeli obdržati vodstvo. Za neplanirano zmago igralcem Kranj-

ske gore čestitke, škoda pa je le, da niso že v predhodnih srečanjih pokazali take borbenosti in bi lahko imeli že zagotovljeno mesto v družbi najboljših.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Pirihi 2, Pavlič 2, Drago Hiti 1, Jože Šebjanič 1 in Razinger 1.

bef

Medveščak : Jesenice 0:3 (0:2, 0:0, 0:1)

V prvenstvenem srečanju v Zagrebu so Jeseničani sicer zaslužno zmagali, vsekakor pa

so jim bili igralci Medveščaka precejšen del tekme enakovredni nasprotnik. Imeli so celo nekaj izrednih prilik, da dosežejo gol, ki pa jih je preprečil izredno dober vratar Jesenic — Knez. Izgleda, da je v moštvu Jesenic nastopila kratkotrajna kriza, pozna se tudi odsotnost obeh prvih branilcev Iva Jana in Saša Koširja, ki sta poškodovana, poleg tega pa so v tekmi proti Medveščaku imeli očitno smolo, saj so nekajkrat zadeli vratnico. Razen tega pa tudi ekipa Medveščaka počasi zopet prihaja v boljšo formo in je ravno v soboto proti Jesenicam pokazala izredno dobro igro ter zaslužno dosegla nizek poraz.

Gole za Jesenice so dosegli: Franc Smolej, Mlakar in Hafner.

Takle je ob lepih sobotah in nedeljah pogled na Zatrnik

Občinsko prvenstvo ŠSD v veleslalomu

Na smučiščih v Mojstrani je bilo preteklo soboto občinsko prvenstvo šolskih športnih društev v veleslalomu za kategorije mlajših mladincev in mladink.

Tekmovanja se polnoštevilno ni udeležilo le SSD Tone Cufar. Kljub slabim vremenskim razmeram je organizatorju SK Mojstrana progo uspelo pripraviti zelo dobro. Tako, da so imeli skoraj vsi tekmovalci, skupaj nastopajočih je bilo 151, enake tekmovalne pogoje. Z veseljem lahko ugotavljamo, da je bilo vmes zelo veliko dobrih in nadarjenih tekmovalcev. Skoda le, da jih je slabo vreme nekaj zadržalo doma. Saj je bilo prijavljenih več kakor 200 tekmovalcev.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

CICIBANI: (21) 1. Aleš Podrekar Mojstrana 37,5, 2. Gorazd Blatnik Kor. Bela 43,5, 3. Matej Oblak Prežihov V. 44,8, 4. Slavko Mertelj Kr. gora 46,2, 5. Matjaž Smolej Kor. Bela 47,5.

CICIBANKE: (18) 1. Tatjana Tancar Tone Cufar 45,0, 2. Saška Vesek Tone Cufar 48,1, 3.—4. Nataša Čop Kor. Bela in Barbka Benedičič P. V. 49,6, 5. Liljana Gartner Mojstrana 49,7.

MLAJSE PIONIRKE: (21) 1. Eva Štravs P. V. 51,3, 2. Brigita Kežar Kor. Bela 51,6, 3. Barbara Smolej Kr. gora 57,1, 4. Ksenja Lakota Mojstrana 58,7, 5. Bernarda Dolenšek Mojstrana 58,7, 5. Bernarda Kor. Bela 59,2.

MLAJSI PIONIRJI: (21) 1. Grega Benedik Žirovnica 45,4, 2. Tadej Šporn Kor. Bela 46,9, 3. Samo Podlipec Žirovnica 48,8, 4. Jure Žerjav Kr. gora 49,9, 5. Aleš Kunc T. Č. 50,8.

STAREJSE PIONIRKE: (18) 1. Saša Lavtižar Mojstrana 52,0, 2. Dušica Prestor Kr. gora 54,5, 6. Mojca Legat Žirovnica 55,1, 4. Mirjam Žerjav Kr. gora 56,9, 5. Mojca Razinger Kor. Bela 57,6.

STAREJSI PIONIRJI: (23) 1. Branko Rabič Mojstrana 51,1, 2. Stefan Smolej Kor. Bela 52,1, 3. Rado Čučnik T. Č. 52,4, 4. Silvo Smolej Kr. gora 53,4, 5. Miroslav Črv T. Č. 54,9.

MLAJSE MLADINKE: (10) 1. Edith Oitzel gimnazija 45,6, 2. Jožica Košir Kr. gora 50,3,

3. Lidija Baloh Žirovnica 57,7, 4. Branka Hutar gimnazija 58,2, 5. Tatjana Ribnikar Žirovnica 60,9.

MLAJSI MLADINCI: (19) 1. Sašo Oblak P. V. 43,7, 2. Janez Šemerl gimnazija 45,3, 3. Marko Pečar gimnazija 45,4, 4. Janez Pesjak zdr. šola 46,8, 5. Robi Bizjak Kr. gora 48,6.

Za republiške naslove in pokal mesta Jesenic

V soboto in nedeljo (17. in 18. 2. 1973) bo na Jesenicah na sankski progi Podmežaklje v izvedbi sankškega kluba SD Jesenice III. republiško prvenstvo v sankanju na naravnih progah — tekmovalne sanke. Skupno s tem tekmovanjem pa bo potekalo tudi XVII. mednarodno tekmovalstvo za prehodni pokal mesta Jesenic. Za republiško prvenstvo bodo morali udeleženci v tekmovanju enosedov progo prevoziti štirikrat, v tekmovanju dvosedov pa dvakrat. Tekmovalna proga bo za moške enosedov dolga 1050 m, s poprečnim padcem 13,5 % in bo imela 16 večjih zavojev, za ženske enosedov in dvosedov pa bo proga krajša in bo dolga le 750 m. Za tekmovanje v okviru pokala mesta Jesenic bodo upoštevani časi 3. in 4. teka enosedov ter 1. teka dvosedov.

Na podlagi prehodnega dogovora s predstavniom FIS (Italija) bo na tekmovanju za prehodni pokal mesta Jesenic sodelovala močna italijanska ekipa, v njej tudi nekateri najboljše uvrščeni na zadnjem evropskem prvenstvu v sankanju na naravnih progah v Taistenu, Italija. Svojo udeležbo so obljubili tudi nekateri avstrijski klubi, medtem ko tekmovalcev iz ZR Nem-

čije zaradi njihovega prvenstva verjetno ne bo.

In še zmagovalci obeh zadnjih prireditev:

II. republiško prvenstvo:
Članice — Tišler Barbka, TVD Tržič, mladinke — Jesterle Marinka, SK Begunje, starejši člani — Cesen Milan, TVD Tržič, člani — Lombar Marjan, SK Begunje, mladinci — Petelinkar Marjan, TVD Sora, članski dvosedci — Zupan Š. Lombar M., SK Begunje in mladinski dvosedci — Petelinkar M. Kavčič V., TVD Sora.

XVI. pokal mesta Jesenic:
Članice — Tišler Barbka, TVD Tržič, mladinke — Perko Zorka, TVD Tržič, starejši člani — Ulčar Milan, SD Jesenice, člani — Ulčar Julij, SD Jesenice, mladinci — Meglič Marjan, SD Jesenice, dvosedci — Štefelin B. Meglič M., SD Jesenice in ekipno SD Jesenice.

Program:
Petek, 16. 2. 1973, od 11. do 15. ure trening;

Sobota, 17. 2. 1973, od 8.30 naprej 1., 2. in 3. tek enosedov;

Nedelja, 18. 2. 1973, od 8.30 naprej 4. tek enosedov, 1. in 2. tek dvosedov.

Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj bo v nedeljo ob 15.30 v prostorih hotela Pošta. J. J.